

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки праці та менеджменту

«До захисту в ЕК»

«До захисту допущено»

Директор інституту

Завідувач кафедри

_____ Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (ім'я та прізвище)

_____ Тамара БЕРЕЗЯНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

« ___ » _____ 2022 р.

« ___ » _____ 2022 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності _____ 073 «Менеджмент» _____
(код та спеціальності)

освітньо-професійної програми «Менеджмент» _____

на тему: **Формування системи управління ризиками на підприємстві**

Виконав: здобувач 4 курсу, групи МН-4-5а

Юров Андрій Сергійович

(підпис)

Керівник к.е.н., доц. Кириченко Ольга Миколаївна

(підпис)

Рецензент _____

(ім'я та прізвище)

(підпис)

Я як здобувач Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавав і не одержував недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач _____

(підпис)

Київ – 2022 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки праці та менеджменту
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки
праці та менеджменту
_____ Т.В. БЕРЕЗЯНКО
«31» січня 2022 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Юрова Андрія Сергійовича

1. Тема роботи: Формування системи управління ризиками на підприємстві
керівник роботи Кириченко О.М., к.е.н., доцент
затверджені наказом закладу вищої освіти від 31.01.2022 р. № 80-кв.
2. Строк подання здобувачем роботи 06 червня 2022 р.
3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні акти, аналітичні та статистичні матеріали стосовно теми роботи, бухгалтерська, статистична звітність та аналітичні матеріали ПрАТ «ЗОЛОТІ ВОРОТА»
4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
Розділ 1. Теоретичні та методичні аспекти системи управління ризиками підприємства
Розділ 2. Дослідження діяльності ПрАТ «ЗОЛОТІ ВОРОТА»
Розділ 3. Напрями удосконалення сиситеми управління фінансовими ризиками на прат «золоті ворота»
5. Перелік графічного матеріалу Результати дослідження знайшли відображення у 44 рисунках та 23 таблицях ілюстративного матеріалу.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 31 січня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та вивчення джерел інформації для написання кваліфікаційної роботи. Складання бібліографії наукових джерел	07.02.2022 р.	
2	Розроблення та затвердження плану роботи керівником кваліфікаційної роботи і керівником проектної групи	17.02.2022 р.	
3	Робота над вступом до кваліфікаційної роботи	24.02.2022 р.	
4	Підготовка першого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	14.03.2022 р.	
5	Підготовка другого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	03.04.2022 р.	
6	Підготовка третього розділу, висновків до нього та подання його керівнику	03.05.2022 р.	
7	Підготовка висновків до роботи та подання його керівнику	10.05.2022 р.	
8	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	20.05.2022 р.	
9	Остаточне оформлення роботи. Формування проекту доповіді, ілюстративного матеріалу. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	25.05.2022 р.	
10	Подання завершеної роботи на розгляд комісії з попереднього захисту	26.05.2022 р.	
11	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри та подача електронного варіанту роботи для перевірки на плагіат	06.06.2022 р.	
12	Захист кваліфікаційної роботи	Згідно графіку захисту	

Здобувач

_____ **А.С. Юров**
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

_____ **О.М. Кириченко**
(підпис) (прізвище та ініціал)

АНОТАЦІЯ

У випускній роботі зробили аналіз теоретико-методологічних аспектів формування механізму управління фінансовими ризиками на підприємстві. Визначили економічний зміст фінансових ризиків та їх класифікацію.

Навести фінансово-економічну характеристику ПрАТ «Золоті ворота», виконали аналіз його фінансових ризиків та навели шляхи удосконалення механізму управління фінансовими ризиками.

На основі дослідження результатів аналізу ризиків ПрАТ «Золоті ворота» сформувавши структурно-інформаційну модель системи управління фінансовими ризиками. У процесі написання кваліфікаційної роботи було використано такі методи як системно-структурний для класифікації фінансових ризиків, проблемно-цільовий для визначення сутності фінансових ризиків, метод порівняння для виявлення тенденцій зміни величини показників діяльності підприємства, методи аналізу та синтезу та правовий метод, для дослідження нормативно-правової бази фінансових ризиків.

Випускна робота складена на 108 сторінках (без урахування додатків), містить 23 таблиць, 44 рисунків.

Ключові слова: фінанси; ризики; управління ризиками; фінансово-економічна діяльність.

ANNOTATION

In the final work the analysis of theoretical and methodological aspects of formation of the mechanism of management of financial risks at the enterprise was made. Determine the economic content of financial risks and their classification.

To present the financial and economic characteristics of PJSC "Golden Gate", performed an analysis of its financial risks and outlined ways to improve the mechanism of financial risk management.

Based on the study of the results of risk analysis, PJSC "Golden Gate" formed a structural information model of the financial risk management system. In the process of writing a qualification work, such methods were used as system-structural to classify financial risks, problem-target to determine the nature of financial risks, comparison method to identify trends in the value of enterprise performance, methods of analysis and synthesis and legal method to study regulatory legal basis of financial risks.

The final work is composed of 108 pages (excluding appendices), contains 23 tables, 44 figures.

Keywords: finance; risks; risk management; financial and economic activities.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА.....	12
1.1.Сутність поняття «ризика підприємства».....	12
1.2.Класифікація ризиків підприємства.....	24
1.3.Методи управління фінансовими ризиками.....	31
Висновки до розділу 1.....	42
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ЗОЛОТІ ВОРОТА».....	45
2.1.Загальна характеристика діяльності ПрАТ «Золоті ворота»	45
2.2.Аналіз фінансової і економічної діяльності ПрАТ «Золоті ворота»	47
2.3.Особливості формування управління ризиками прат «Золоті ворота»	68
Висновки до розділу 2.....	80
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ НА ПРАТ «ЗОЛОТІ ВОРОТА»	83
3.1.Прийняття управлінського рішення щодо формування системи управління ризиками на ПрАТ «Золоті ворота».....	83
3.2.Обґрунтування доцільності провадження обраного заходу щодо удосконалення системи управління фінансовими ризиками ПрАТ «ЗОЛОТІ ВОРОТА»	87
Висновки до розділу 3.....	98
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	101
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	105
ДОДАТКИ	110

ВСТУП

На всіх етапах діяльності господарських суб'єктів, незалежно від сфери їх функціонування, завжди присутній ризик, при цьому відмінність може полягати в його ступені та наслідках. Сама наявність ризику, яка супроводжує діяльність підприємства, що працює в ринкових умовах, не є недоліком ринкової економіки. До того, відсутність ризику, тобто небезпеки виникнення непередбачених та небажаних для підприємства наслідків його власних дій, як правило, шкодить економіці, оскільки підриває її динамічність і ефективність.

Актуальність теми. В умовах ринкових відносин одна з найважливіших проблем, що стоїть перед підприємствами - визначення можливості виникнення, оцінка та способи зниження економічного ризику. В умовах запеклої конкурентної боротьби ризик набуває самостійне теоретичне і прикладне значення, як найважливіша складова частина управлінської діяльності підприємств.

Ризик становить об'єктивно неминучий елемент прийняття будь-якого підприємницького рішення в силу того, що невизначеність - неминуча характеристика умов ведення підприємницької діяльності. Рішення, прийняте підприємцем, майже завжди пов'язане з ризиком, який зумовлений наявністю ряду факторів невизначеності, заздалегідь не передбачених. Ризик виникає при будь-яких видах підприємницької діяльності, пов'язаних з виробництвом продукції, товарів і послуг, їх реалізацією, товарно-грошовими і економічними операціями, комерцією, а також здійсненням науково-технічних проєктів.

Фінансова діяльність фірми у всіх її формах пов'язана з численними ризиками, ступінь впливу яких на результати діяльності фірми досить високий. Ризики, супутні фінансової діяльності фірми, виділяються в особливу групу ризиків, які носять назву - фінансові ризики. Фінансові ризики грають найбільш значущу роль в загальному портфелі підприємницьких ризиків фірми. Зростання ступеня впливу економічних ризиків не тільки на результати фінансової діяльності фірми, але і в цілому на результати виробничо-

господарської діяльності пов'язано з швидкою мінливістю економічної ситуації і кон'юктурою фінансового ринку, розширенням сфери економічних відносин фірми, появою нових для українських фірм економічних технологій і іншими факторами

Більшість вітчизняних підприємств України сьогодні потерпають від фінансових ускладнень, викликаних як зовнішніми загальнодержавними проблемами (нестабільність політичної ситуації, недосконалість законодавчої бази, криза неплатежів, спад виробництва), так і внутрішніми (неефективне використання коштів, недосконалий маркетинг, відсутність виробничого та фінансового менеджменту, незбалансованість фінансових потоків). Сукупність усіх цих факторів викликає необхідність постійної діагностики фінансового стану підприємств з метою упередження кризового розвитку, запобігання банкрутства, формування захисних механізмів антикризового фінансового управління залежно від виявлених факторів та сили їхнього впливу.

Сьогодні на межі банкрутства перебуває багато підприємств, які не мають змоги вчасно виконувати свої зовнішні та внутрішні зобов'язання.

Зрозуміло, що неодмінною умовою оздоровлення вітчизняної фінансової системи є санація суб'єктів господарської діяльності. Лише в такому разі можна буде відновити платоспроможність і прибутковість основної маси платників податків, а отже, оздоровити державну фінансову систему. Водночас оздоровлення економіки значною мірою залежить від своєчасної та якомога безболіснішої ліквідації (реорганізації) неефективних виробничих структур, які не лише не поповнюють бюджету держави, а й потребують її постійної фінансової підтримки.

З метою уникнення краху компаній та для попереднього визначення загрози ризиків, що приводять до банкрутства підприємств в сучасній економічній науці є численні розробки в сфері аналізу та прогнозу діяльності господарюючих суб'єктів, результати яких вказують на фінансовий стан, платоспроможність та рівень ймовірності банкрутства, а також дозволяють встановити наявність сумнівів у продовженні безперервної діяльності суб'єктів

господарювання, тобто виявити й оцінити ризики, ознаки банкрутства підприємств.

Дослідженню системи управління ризиками підприємства приділяли увагу у своїх дослідженнях науковці, серед них слід виділити праці О. Васюренко, О. Таран, Г. Вербицька, В. Вітлінський, П. Верченко, Г. Лазаренкова, та інші. У зарубіжній практиці питаннями прогнозування банкрутства займалися такі вчені: Е. Альтман, В. Бівер, М. Гольдер, Ж. Депалян, Ж. Конан, Р. Ліс, Г. Спрінгейт, Дж. Таффлер та Г. Тішоу та інші.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Метою дослідження у роботі являється аналіз теоретико-методичних аспектів формування системи управління ризиками на підприємстві.

Згідно поставленої мети сформовано наступні завдання дослідження у роботі:

- визначити економічний зміст ризиків та їх класифікацію;
- розглянути методи управління ризиками ;
- дослідити фінансово-економічну характеристику ПрАТ «Золоті ворота»;
- виконати аналіз фінансових ризиків у ПрАТ «Золоті ворота»;
- оцінити ефективність системи управління фінансовими ризиками у ПрАТ «Золоті ворота»;
- визначити роль хеджування у системі мінімізації фінансових ризиків на ПрАТ «Золоті ворота».
- навести шляхи удосконалення формування системи управління фінансовими ризиками на ПрАТ «Золоті ворота»

Об'єкт і предмет кваліфікаційної роботи. Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є ризики підприємства. Предметом дослідження є процес формування системи фінансовими управління ризиками у ПрАТ «Золоті ворота».

Методи дослідження. У процесі написання кваліфікаційної роботи було використано такі методи як системно-структурний для класифікації фінансових ризиків, проблемно-цільовий для визначення сутності фінансових ризиків, метод порівняння для виявлення тенденцій зміни величини показників діяльності підприємства, методи аналізу та синтезу та правовий метод, для дослідження нормативно-правової бази фінансових ризиків.

Інформаційна база дослідження. Теоретичну основу дослідження складають наукові публікації та монографічні видання вітчизняних і закордонних учених, нормативно-законодавчі акти України й інших країн, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, фінансова та статистична звітність підприємства.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність поняття «ризика підприємства»

Діяльність підприємства пов'язана із вибором і прийняттям рішень за умов неповної інформації і невизначеності. Джерела невизначеності можуть бути різними: нестабільність економічної, політичної, соціальної ситуації, непередбаченість поведінки партнерів, випадкові фактори, виникнення яких передбачити неможливо.

Передбачення та зменшення негативних наслідків невизначеності очікувань становить суть управління ризиком. В сучасних кризових умовах господарювання особливої уваги набуває управління фінансовим ризиком.

Фінансові ризики займають особливе місце у загальному портфелі ризиків підприємства, оскільки є важливою частиною господарських ризиків

Впливають на різноманітні аспекти фінансово-господарської діяльності підприємства. Для ефективної діяльності підприємств важливим моментом є дослідження сутності фінансових ризиків і їх видів.

В умовах формування та розвитку ринкових відносин в нашій країні проблема дослідження ризику набуває самостійного теоретичного і практичного значення як важлива складова теорії і практики управління. Ризик – один з ключових елементів господарської діяльності підприємств, адже він притаманний економіці вільного підприємництва, оскільки бізнес передбачає обмірковане прийняття ризику з метою отримання бажаної віддачі. Уникнути економічних ризиків повністю неможливо [8, с.83].

Вони існують через об'єктивні, притаманні економіці категорії конфліктності та невизначеності, відсутність повної інформації, неможливість здійснення точного прогнозу щодо багатьох параметрів економічних об'єктів та процесів.

Економічний ризик розглядають у контексті процесів ухвалення рішень в умовах невизначеності як сукупність ймовірних економічних, політичних та інших сприятливих і несприятливих наслідків реалізації обраних рішень.

Крім того, ризик є обов'язковим атрибутом новаторської, інноваційної економічної діяльності. Наявність фактору ризику є необхідним атрибутом ринкової економіки, оскільки ринок передбачає економічну свободу суб'єктів господарської діяльності, за якої вигода одних може стати втратами для інших.

Як економічна категорія ризик означає ймовірність виникнення непередбачуваних витрат (зменшення чи повна утрата прибутку, невиконання плану доходів, непередбачувані витрати тощо) в ситуації невизначеності умов фінансово-господарської діяльності. Науковці по-різному підходять до класифікації фінансових ризиків.

Поняття економічного ризику має різні трактування в сучасній економічній літературі, що ускладнює вивчення даного явища. Ризик розглядають як дію, подію, ситуацію, невизначеність, вірогідність.

Спробуємо розібратися, що ж є ризиком і чому його трактування такі багатогранні. Визначаючи сутність сучасного розуміння економічного ризику, насамперед варто зазначити, що сьогодні у науковій літературі не існує єдиного підходу щодо його трактування. Для прикладу такі науковці, як Дж.М. Кейнс, Дж.Ф. Уэстон, В.В. Вітлінський, І.Т. Балабанов, В.В. Боков, П.В. Забелин, В.Г. Федцов, А.Б. Борисова, А.Т. Севрук, Г.Б. Поляк, Б.А. Райзберг, Д.Х. Джоне, пов'язували це поняття з можливістю втрат при здійсненні господарської діяльності.

Зокрема, у праці В.В. Вітлінського та П.І. Верченко «Аналіз, моделювання та управління економічним ризиком» наведено таке трактування: економічний ризик - це об'єктивно-суб'єктивна категорія у діяльності суб'єктів господарювання, що пов'язана з подоланням невизначеності та конфліктності в ситуації неминучого вибору.

Вона відображає міру (ступінь) відхилення від цілей, від бажаного (очікуваного) результату, міру невдачі (збитків) з урахуванням впливу керованих і некерованих чинників, прямих та зворотних зв'язків стосовно об'єкта керування [12, с.9].

Водночас інша група вчених, зокрема В.В. Глущенко, Г.Л. Вербицька, І.Ю. Івченко та інші, формують уявлення про економічний ризик, як про можливість отримання не лише збитків, але й додаткових вигод для суб'єкта господарювання.

Своєю чергою, В.В. Глущенко зазначає у своїй праці [21] таке: ризик - це можливість позитивного (шанс) або негативного (збиток) відхилення в процесі діяльності від очікуваних або планованих значень.

Д.Х. Джоне підходить до визначення економічного ризику з позиції управління підприємством. У своїй праці «Руководство для директоров» він стверджує, що ризик - це загроза того, що яка-небудь подія, дія або нездатність до дії несприятливо позначається на спроможності організації ефективно реалізувати її бізнес-завдання та стратегічні плани.

Г.Б. Поляк зазначав, що «Ризик - це потенційна, чисельно вимірна можливість втрати. Поняттям ризику характеризується невизначеність, пов'язана з можливістю виникнення в ході реалізації проекту несприятливих і наслідків» [49, с. 125]. Подібно трактує сутність ризику і Б.А. Райзберг в праці «Предпринимательство и риск», де він стверджує, що ризик - це вартісний вираз імовірнісної події, що веде до втрат.

Зокрема, Г.Л. Вербицька пропонує таке визначення: «ризик - не тільки імовірність небезпеки або невдачі, зняття суб'єктом господарювання невизначеності за конкретних обставин, подолання непевності і конфлікту в ситуації неминучого вибору, але й поєднання можливості досягнення як небажаних, так і особливо сприятливих відхилень від запланованих результатів» [9, с 5].

Сучасні економісти все частіше відходять у своїх визначеннях від усталених понять про ризик, пов'язаних з традиційними категоріями (втрати,

невизначеність, непевність тощо), зокрема, вносять у визначення нові тер- міни, звертають увагу на особливості сьогодення (науково-технічний прогрес, інформатизацію суспільства).

Фахівці-практики В. Галасюк, М. Сорока підкреслюють, що «економічний ризик - це можливе зменшення вартості додатних умовно- грошових потоків (Conventional Cash Flow) майбутніх періодів і можливе збільшення (за абсолютною величиною) вартості від'ємних умовно- грошових потоків майбутніх періодів, що відбуваються внаслідок настання події, небажаної для конкретного суб'єкта економічних відносин [13, с.63].

Учений Ю. Русанов зазначає, що реалії сьогодення (науково- технічний прогрес, інформатизація більшості сфер діяльності людей, бурхливий розвиток науки) досить суттєво впливають на економічні процеси й у власному трактуванні «економічного ризику» акцентує увагу на впливі агресивних факторів зовнішніх і внутрішніх середовищ [66, с.30].

Окремі дослідники вважають, що визначення поняття «ризик» залежить від сфери діяльності: у математиків - це ймовірність, у страхувальників - предмет страхування [72, с.13]. Зокрема, сучасні українські дослідники О. Фоміна, О. Гончаренко розглядають поняття ризику з точки зору відображення його в обліку [76, с.68]. Т. Королюк дотримується думки, що сформулювати єдине визначення вказаного поняття неможливо, оскільки в кожній сфері діють свої чинники, які визначають ризик цієї конкретної сфери [37, с.13].

Найбільш широко застосовується класифікацію фінансових ризиків, запропоновану Балабановим І.Т. Згідно цієї класифікації фінансові ризики поділяються на дві основні групи: ризики, пов'язані з купівельною спроможністю грошей та інвестиційні ризики.

При цьому ризики, пов'язані з купівельною спроможністю грошей в свою чергу поділяються на інфляційні ризики спроможності грошей,

внаслідок чого підприємець несе істотні збитки), дефляційні ризики (ризик падіння рівня цін і зниження доходів); валютні ризики (ризики зміни реальної купівельної валютних курсів), ризик ліквідності (ризик втрат при операціях з цінними паперами або Іншими активами, якість яких може змінитися і внаслідок чого знизиться можливість їх реалізації в кінцевий проміжок часу).

Щодо до визначення фінансового ризику, то існує багато підходів, основні з них представлені нижче (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Підходи науковців до визначення поняття «економічний ризик»

Науковці	Визначення ризику з їх точки зору
Балабанов І.Т.	ризик, пов'язаний із ймовірністю втрат фінансових ресурсів (грошових коштів)
Балдін К.В., Воробйов С.М.	це збиток, який підприємець чи фінансовий посередник (банк, пенсійний фонд, страхова компанія) може понести, здійснюючи операції на валютному ринку, ринку цінних
Бланк І.О.	результат альтернативного фінансового рішення, направлено на досягнення очікуваного цільового результату фінансової діяльності при ймовірності понесення економічних збитків (фінансових втрат) в силу невизначеності умов його реалізації
Бородіна Є.І.	ризик, який пов'язаний з недоотриманням певного доходу при фінансових угодах з банками та іншими фінансовими організаціям
Дулова І.Н. Дубровский В.Ж. Кузьмин Е. А.	фінансові ризики визначаються як ризики, що виникають у зв'язку з рухом фінансових потоків в умовах невизначеності, наслідки яких можуть бути представлені в грошовому вираженні.
Камінський А.Б.	фінансовий ризик характеризується ступенем або мірою відхилення фінансових результатів від сподіваних значень (як правило, в негативний бік) та проявляється у наявних чи потенційних збитках фінансових ресурсів
Шапкін О.С., Шапкін В.О.	фінансовий ризик виникає у зв'язку з неможливістю виконання фірмою своїх фінансових зобов'язань, їх причинами є зміна купівельної спроможності грошей, нездійснення платежів, зміна валютних курсів тощо.

Джерело: складено на основі [4]

Отже, виокремлюється два основних підходи до визначення поняття ризику: більшість дослідників намагаються сформулювати всеохоплююче означення економічного ризику, яке включало б в себе всі можливі його види та прояви; окремі автори пропонують спеціальні дефініції для певних сфер застосування.

Дедалі частіше, при визначенні економічного ризику робиться наголос на наявності суб'єктивної складової вказаного поняття. В науковій доктрині дотримуються думки про необхідність об'єктивно-суб'єктивного підходу до визначення економічного ризику.

Провівши аналіз та синтез підходів до визначення сутності економічних ризиків доцільним є розгляд їх видів з перспективи різних класифікаційних ознак, що дасть змогу глибше зрозуміти різноманітність та багатогранність цієї економічної категорії. З цією метою опрацьовано існуючі підходи до класифікації ризиків, а також сформульовано власні ознаки та різновиди ризиків, важливі при їх аналізі.

Розглянуті види ризиків можна класифікувати по декількох критеріях: за об'єктом, що характеризується; за комплексністю; за джерелами виникнення; за характером фінансових наслідків; за рівнем можливих фінансових втрат; за сукупністю досліджуваних інструментів; за характером проявом в часі; за можливістю передбачення; за можливістю страхування [3].

За об'єктом, які характеризується, можна виділити такі групи фінансових ризиків:

- ризик певної фінансової операції, характеризується в комплексі увесь спектрі видів фінансових ризиків, властивих певній фінансовій операції (наприклад, ризик, властивий придбанню конкретної акції);
- ризик різних видів фінансової діяльності (наприклад, ризик інвестиційної або кредитної діяльності підприємства);
- ризик фінансової діяльності підприємства в цілому. Комплекс різних видів ризиків, властивих фінансовій діяльності підприємства, визначається специфікою організаційної правової форми його діяльності, структурою капіталу, структурою активів, співвідношенням постійних та змінних витрат та інше [3].

За сукупністю досліджуваних інструментів фінансові ризики розподіляються на такі групи:

- індивідуальний фінансовий ризик, який характеризується сукупним ризиком, властивим окремим фінансовим інструментам;
- портфельний фінансовий ризик, який характеризується сукупним ризиком, властивим комплексу однаково-функціональних фінансових інструментів, які об'єднані в портфель.

За комплексністю виділяють такі групи ризиків:

- простий фінансовий ризик, який характеризується видом фінансового ризику, який не розділяється на окремі його підвиди (наприклад: інфляційний ризик);
- складний фінансовий ризик, характеризується видом фінансового ризику, котрий містить комплекс його підвидів (наприклад: інвестиційний ризик включає ризик інвестиційного проекту).

За джерелами виникнення виділяють такі групи фінансових ризиків:

- зовнішній, ринковий або систематичний ризик (всі терміни визначають цей ризик незалежним від діяльності підприємства);
- внутрішній, специфічний або несистематичний ризик (залежний від діяльності конкретного підприємства)[3].

За характером фінансових наслідків усі ризики розділяються на такі групи:

- ризик, який призводить до економічних втрат. Фінансові наслідки цього виду ризику можуть бути тільки негативними (втрата доходу або капіталу);
- ризик, який призводить до упущеної вигоди, характеризує ситуацію, за якої підприємство через об'єктивні і суб'єктивні фактори, які склалися, не може здійснити заплановану фінансову операцію;

- ризик, який спричинює як економічні втрати так і додаткові доходи.

За характером прояву в часі підкреслюють дві групи фінансових ризиків:

- постійний фінансовий ризик, який характерний для усього періоду здійснення фінансової операції та пов'язаний зі дією постійних факторів (наприклад: процентний ризик, валютний ризик);

- тимчасовий фінансовий ризик, що характеризує ризик, який носить перманентний характер і виникає лише на певних етапах здійснення фінансової операції (наприклад: ризик неплатоспроможності підприємства, яке ефективно функціонує).

За рівнем можливих фінансових втрат ризики розділяються на такі групи:

- допустимий фінансовий ризик;
- критичний фінансовий ризик;
- катастрофічний фінансовий.

За можливістю передбачення фінансові ризики підрозділяються на такі дві групи:

- прогнозований фінансовий ризик, характеризується тими видами ризиків, що пов'язані зі циклічним розвитком економіки, передбачуваним розвитком конкуренції, зміною стадій кон'юнктури фінансового ринку. Передбачуваність фінансових ризиків носить відносний характер, оскільки прогноз зі 100i% результатом виключає дане явище з категорії ризиків;

- не прогнозований фінансовий ризик, характеризується видами фінансових ризиків, які визначаються повною непередбачуваністю прояву (наприклад: ризики форс-мажорної групи, податковий ризик).

За можливістю страхування фінансові ризики розподіляються на такі дві групи:

- фінансові ризики, які страхуються. До них належать ризики, що можуть бути передані в порядку зовнішнього страхування відповідним страховим організаціям;

- фінансові ризики, які не страхуються. До них належать ті їх види, по яких відсутня пропозиція відповідних страхових продуктів на страховому ринку [3].

Зведену класифікацію економічних ризиків підприємства представлено на рис.1.1.

Рис. 1.1. Загальна класифікація ризиків

Джерело: створено на основі [3]

У сучасній науково-практичній літературі є цілком різні розуміння терміну «ризик» і в його визначенні використовуються доволі розрізнені підходи. Відсутність чітко обґрунтованого поняття цієї категорії стримує практику оцінки ризику.

Тому треба узагальнити існуючі визначення сутності «ризик» як категорії та розкрити її зміст не тільки як ймовірність небезпеки або невдачі, зняття суб'єктом господарювання невизначеності за конкретних обставин, подолання непевності і конфлікту в ситуації неминучого вибору, але й поєднання можливості досягнення як небажаних, так і особливо сприятливих відхилень від запланованих результатів.

Такий підхід дає змогу всебічне розкрити сутність цього складного явища через класифікаційні ознаки (рис. 1.2).

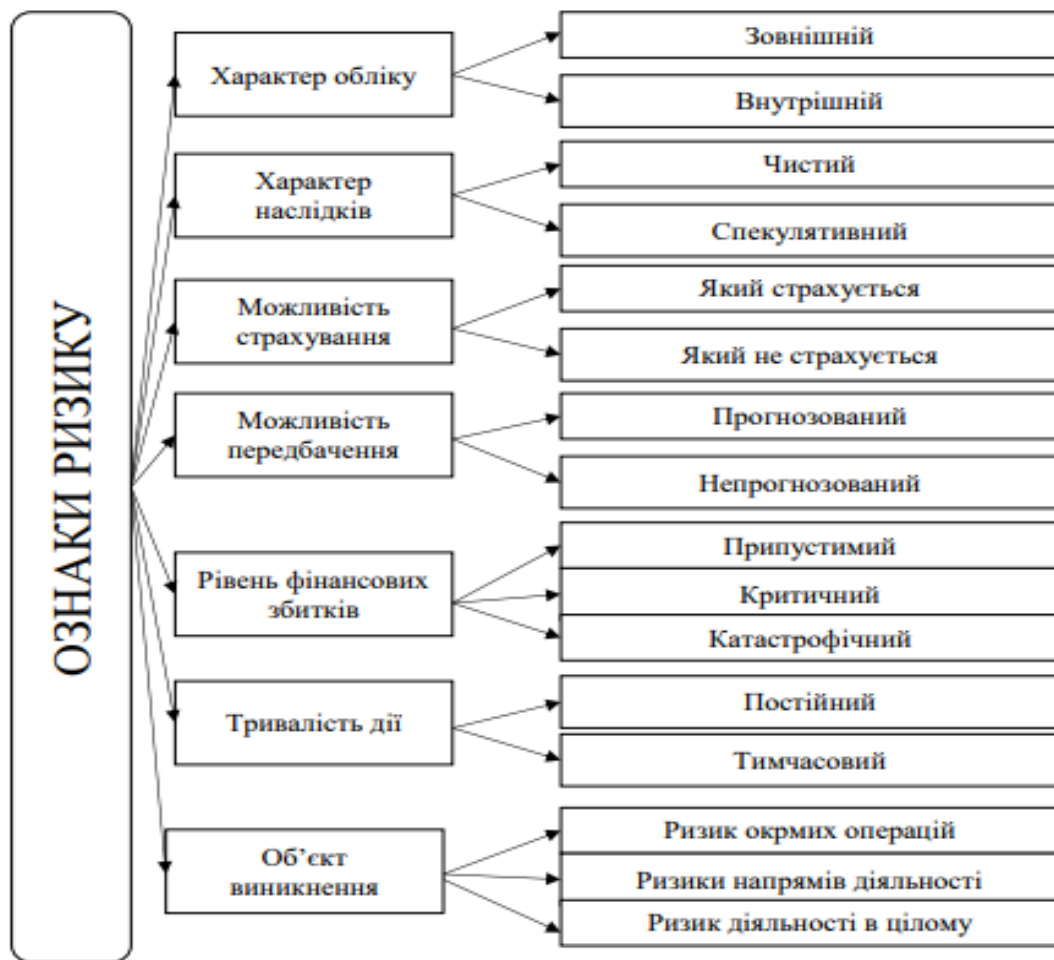

Рис. 1.2. Класифікація ризику відповідно до ознак

Джерело: створено на основі [3]

Отже, виокремлюється два основних підходи до визначення поняття ризику: більшість дослідників намагаються сформулювати всеохоплююче означення економічного ризику, яке включало б в себе всі можливі його види та прояви; окремі автори пропонують спеціальні дефініції для певних сфер застосування.

Дедалі частіше, при визначенні економічного ризику робиться наголос на наявності суб'єктивної складової вказаного поняття. В науковій доктрині дотримуються думки про необхідність об'єктивно-суб'єктивного підходу до визначення економічного ризику.

Проведений аналіз існуючих теоретичних підходів до визначення поняття «економічний ризик» дозволяє зробити висновки про те, що:

а) якщо на ранніх етапах розвитку ризикології економічний ризик пов'язували лише з однією складовою - невизначеністю, непевністю, ймовірністю, загрозою, втратами, невдачею, то у міру того, як накопичувалися нові знання, почали з'являтися визначення економічного ризику, які містять кілька складових;

б) у сучасній зарубіжній та вітчизняній літературі досі не існує єдиного підходу до визначення поняття економічного ризику;

в) сучасні вітчизняні та зарубіжні дослідники пропонують комплексні визначення економічного ризику, в яких вказуються і причини ризиків (недостатність, неточність інформації, вплив зовнішніх та внутрішніх факторів, невизначеність), і фактори, які треба враховувати при визначенні ступеня ризику (керовані та некеровані фактори, небезпеки, прямі та зворотні зв'язки), і способи оцінки ризику (оцінка ймовірності втрат, передбаченого результату), і необхідність вибору оптимального рішення з певної кількості альтернативних. Дослідження трактування категорії «фінансові ризики», характеру, який вони несуть та місць, де виникають являється важливим значенням, яке несе теоретичний та прикладний характер. Дані дослідження являються необхідними для того, щоб створити суб'єктами господарювання ефективну систему аналізу фінансових ризиків та дієву систему ризик-менеджменту.

Фінансовий ризик відіграє найголовнішу роль у розрізі усіх різновидів ризиків, які виникають у суб'єктів господарювання. Частка фінансових ризиків займає найбільшу частину і складі господарських ризиків суб'єктів господарювання та вона впливає на різноманітні аспекти фінансово-господарської діяльності.

Величина рівнів фінансових ризиків зростає паралельно із збільшенням об'ємів та диверсифікацією діяльності суб'єкта господарювання (фінансової).

В свою чергу ріст ступеню впливу фінансового ризику на кінцеві результати фінансово-господарської діяльності пов'язаний із швидкими змінами, які відбуваються у економіці державі та кон'юнктурних змінах на фінансовому ринку. Окрім цього мова йде про те, що відбувається розширення

фінансових взаємовідносин та появу нової фінансової технології та інструменту.

Сучасні науковців розглядають ризик з різноманітних аспектів:

- аспекти, який полягають у тому, що ризики являються ймовірністю формування збитку або не отримання прибутку. Дані порівнюються з прогнозними варіантами;
- аспекти, який полягають у тому, що ризики являються ймовірністю певних рівнів втрат;
- аспекти, який полягають у тому, що ризики являються рівнем невпевненості, яка формується при будь-яких фінансових випадків [21, с. 100].

У табл. 1.2 наведено трактування сутності фінансових ризиків.

Таблиця 1.2

Розкриття поняття «фінансові ризики» у наукових джерелах

Автор	Визначення
Фесюк М.О. [47]	Розглядає фінансовий ризик, як ризик який при якому існує ймовірність втрати фінансового ресурсу (фінансові кошти) у процесі формування підприємницької діяльності
Жихор О.Б. [17]	Розглядає фінансовий ризик, як ймовірність того, що можуть виникнути непередбачені фінансові втрати у тому випадку ,якщо існує невизначеність умов фінансово-грошової діяльності суб'єкта господарювання
Корж Н.В. [26]	Розглядає фінансовий ризик, як ймовірність того, що можуть виникнути непередбачені фінансові втрати у тому випадку ,якщо існує невизначеність умов фінансово-грошової діяльності суб'єкта господарювання
Герасимчук Н.А. [11]	Розглядає фінансовий ризик, як ризик який може виникати у процесі здійснення фінансової угоди або підприємницької діяльності, зважаючи фінансове підприємництво формується за рахунку валюти, цінні папери або кошти, які являються своєрідним «товаром»
Диба М.І. [14]	Розглядає фінансовий ризик, як невід'ємною складовою здійснення фінансово-господарської діяльності підприємств та являється різновидом неминучих фінансових відносин, які проявляються шляхом формування недостатньої, неточної та надмірної інформації, фінансового характеру стосовно того, як здійснюються певні події.

Джерело: створено автором

До основних недоліків трактування сутності фінансових ризиків вітчизняні науковці відносять:

- недоліки, які пов'язані із негативними наслідками дії фінансового ризику на фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання;
- недоліки, які пов'язані із внутрішніми фінансовими відносинами суб'єктів господарювання.

1.2.Класифікація ризиків підприємства

Різноманіття видів ризиків, що супроводжують господарську і зовнішньоекономічну діяльність підприємства, а також існування різних видів загроз економічній стабільності підприємства, спонукають до створення системи управління ризиками і захисту від можливих загроз.

Відзначимо про те, що процес управління фінансовими ризиками являється комплексом заходів, які стосуються ідентифікування, оцінювання, профілактики та страхування фінансових ризиків за для того, щоб мінімізувати можливі економічні втрати, які виникають внаслідок здійснення господарської діяльності суб'єктів господарювання. Ідентифікацію будь-якого виду ризику виконують за наступними стадіями:

- перша стадія, яка пов'язана із тим, що у розрізі конкретної сфери діяльності суб'єкта господарювання (при цьому слід включати матеріально-технічне постачання та збутові операції по продукції) визначають список можливого несистематичного ризику суб'єкта господарювання, який пов'язано з окремою операцією;
- друга стадія, яка пов'язана із тим, що відбувається визначення систематичного ризику, який стосується виробничої та зовнішньоекономічної діяльності взагалі;
- третя стадія, яка пов'язана із формування загального портфелю будь-якого можливого ризику суб'єкта господарювання (сюди слід також

включити види ризиків за систематичністю або несистематичністю) та який підлягає оцінюванню у майбутньому по ступеню того, яка ймовірність їх виникнення та по розміру можливої фінансової втрати.

Будь-яка діяльність, яка здійснюється на фінансових ринках практично завжди пов'язується із формуванням певного фінансового ризику. У загальному випадку ризики представляють собою таку невизначеність, яка виникає у майбутньому та стосується того, чи настануть певні події. у контексті фінансового ризику до нього відносять неотримання фінансових результатів, на які очікують усі учасники фінансових ринків:

- емітент акцій та акціонер (продавець або покупець), якщо мова йде про ринок інструментів власності;
- емітент акцій та власник боргового цінного паперу, якщо мова йде про ринок боргових інструментів;
- кредитор та позичальник, якщо мова йде про грошовий ринок;
- продавець та покупець похідного цінного паперу, якщо мова йде про ринок похідних інструментів [24, с. 105].

Фінансовий ризик розподіляють на зовнішній фінансовий ризик та на внутрішній фінансовий ризик.

Рис. 1.3. Загальна класифікація фінансових ризиків

Джерело: створене автором

На рис. 1.4 наведено класифікацію зовнішніх фінансових ризиків підприємства.

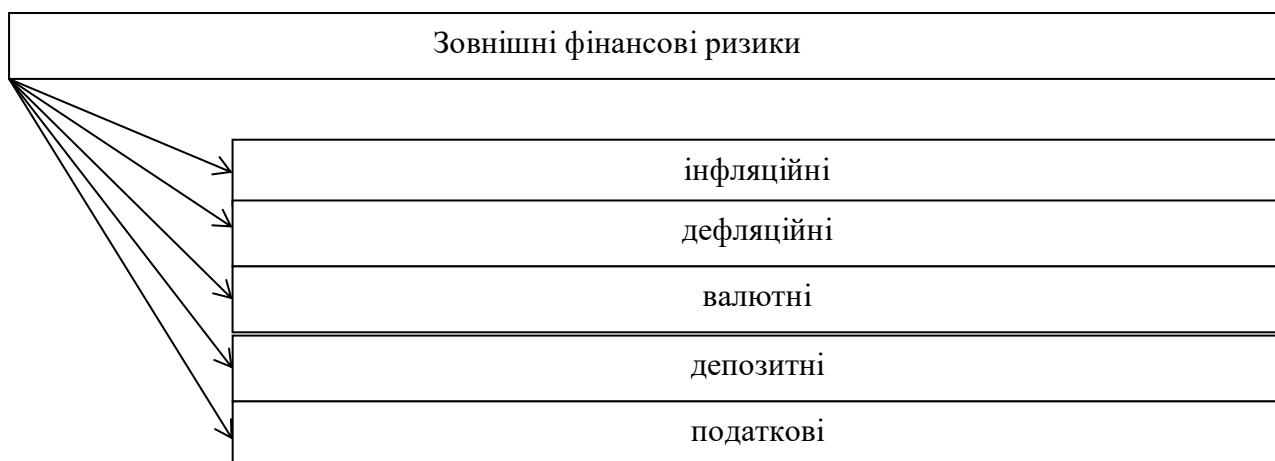

Рис. 1.4. Класифікація зовнішніх фінансових ризиків

Джерело: створено автором

До зовнішнього фінансового ризику можна віднести такі різновиди ризику як: інфляційний, дефляційний, валютний, депозитний та податковий. У більшості випадку суб'єкти господарювання не причетні до того, як виникають зовнішні фінансові ризики.

Зовнішній фінансовий ризики являється однаковою долею будь-якого суб'єкту господарювання у країнах із ринковою економікою та у яких розвинена нормативно-правова база. Винятком являються монопольні підприємства та величезні компанії, яка мають у своєму розпорядженні значні ресурси та потенціал для того, щоб лобювати свої корпоративні інтереси [14, с. 108].

Суть інфляційного ризику полягає у тому, що він пов'язаний із тим, що знецінюється національна валюта, що в свою чергу призводить до внутрішніх та зовнішніх ефектів, які носять негативний характер.

Так, до внутрішніх ефектів відносять ефекти, пов'язані із зниженням вартості активів підприємства; скороченням дохідності та прибутковості підприємства; зростанням періоду оборотності капіталу та ін.

Тоді як до зовнішніх ефектів відносять ефекти, пов'язані із зниженням купівельного рівня споживача; зростанням конкурентоспроможності підприємств; банкрутством партнерів у бізнесі та ін. Вважають, що інфляційний ризики найбільш небезпечним являється для тих, хто імпортує

продукцію або підприємства, які займаються купівлею імпортової сировини, матеріалів та комплектувань для виробничої діяльності. Але, незважаючи на негативні наслідки, інфляційні ризики можуть приносити позитивний ефект для тих підприємств, які займаються експортом.

В свою чергу дефляційні ризики несе протилежний характер до інфляційного. Він проявляється у тому, що відбувається подорожчання національної валюти країни. Те, що можуть існувати значні дефляційні ризики призводить до того, що знижуються доходи підприємств, які займаються експортом та формується додатковий позитивний ефект у діяльності імпортера та підприємства, яке займається купівлею імпортованих ресурсів.

Сутність валютного фінансового ризику полягає у тому, що по своїй природі він схожий з інфляційним та дефляційним ризиками. Це пояснюється тим, що він виникає внаслідок того, що відбуваються коливання курсу іноземної валюти та впливає в свою чергу на діяльність суб'єкта господарювання.

Сутність депозитного ризику полягає у тому, що він являється ймовірністю неповернення депозитного вкладу, непогашенням депозитного сертифікату, змінами у умовах депозитних угод або правил, які стосуються того, як надаються такі послуги банківськими установами.

Податковий ризик пов'язаний із тим, що може бути сформоване неправильне адміністрування та збирання податку або збору державним органом влади. До одного із головних різновидів податкового ризику відносять ризик, пов'язаний із невідшкодуванням ПДВ для тих, хто займається експортуванням товару або послуги. У тому разі, якщо відбувається виникнення даного виду ризику, то паралельно відбувається зниження фінансової стабільності та ліквідності діяльності суб'єкта господарювання та він призводить до того, що утворюється низка інших ризиків фінансового характеру та які в більшості випадків носять негативний характер.

Ймовірність того, що даний ризик може з'явитися, пов'язана із зміною податкової нормативно-правової бази. Мова йде про те, що можуть бути ведені

нові податки, об'єкти оподаткування, податкові ставки, пільгові умови, строки сплати податків та ін. [14, с. 108].

На рис. 1.5 наведено класифікацію внутрішніх фінансових ризиків підприємства

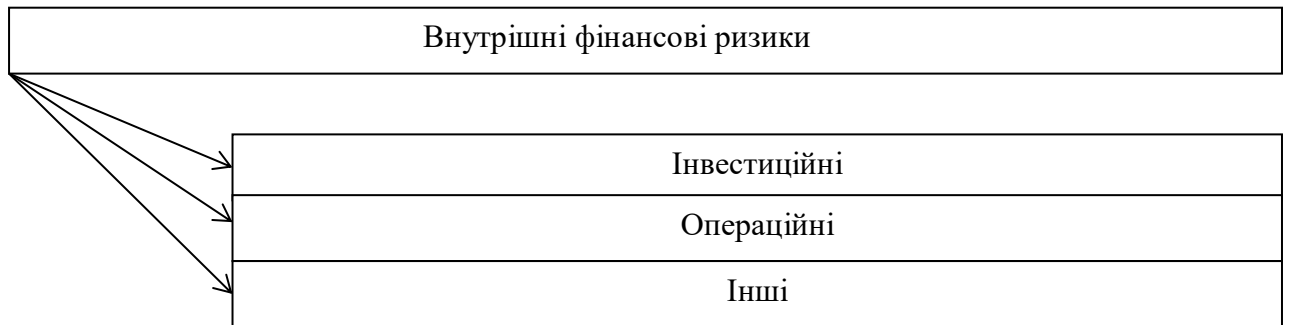

Рис. 1.5. Класифікація внутрішніх фінансових ризиків

Джерело: створено автором

Інвестиційний ризик пов'язують із тим, що відбуваються коливання отриманих доходів, які отримано внаслідок інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання. Будь-який суб'єкт господарювання вкладає різноманітний матеріальний або нематеріальний актив у інвестиційний проект для того, щоб отримати певні доходи або інші позитивні соціально-економічні ефекти. Але, відомі випадки, коли відбуваються втрати такого активу або отримання додаткового неочікуваного доходу.

Портфельні ризики являються інтегральними та відображаються комплекс фінансових ризиків будь-якого фінансового або матеріального активу, який входить до структури інвестиційних портфельів. В свою чергу управління даними ризиками являється важким. Це зумовлено тим, що для того, щоб їх оптимізувати треба застосовувати узгоджені методи ризик-менеджменту.

Ризик бізнесу-процесі розподіляються відповідно до напрямів традиційного фінансового аналізу діяльності суб'єкта господарювання. Так. до даної групи відносять такі ризики, які пов'язані із ліквідністю, оборотністю, прибутковістю та фінансовою стійкістю. Ризик, який стосується ліквідності залежить від величини активів, які знаходяться у володінні суб'єкта

господарювання. Високі значення показників ліквідності активів свідчать про низький рівень ризику ліквідності. Тоді як низькі значення показників ліквідності свідчать про високий рівень ризику ліквідності. Розглядаючи класифікацію активів по їх ліквідності можемо зробити висновок про те, що найвищий рівень ліквідності мають грошові кошти в касі, безготівкові кошти на розрахункових рахунках та депозитний вклад. Тоді як низька ліквідність характерна спорудам та будівлям, які пов'язані із виробничим процесом та виробничим об'єктам незавершеного будівництва та ін. [6, с. 89].

Ризики, які стосуються прибутковості виникають тоді, коли відбувається коливання рівня отриманих прибутків внаслідок здійснення фінансово-економічної діяльності. Сучасні ринкові умови господарювання змінюють рівень прибутковості за допомогою ефективного податкового планування та оптимізування витрат, правильної обраної амортизаційної політики.

Ризики, які стосуються фінансової стійкості проявляються у процесі порушення рівноваги та стабільності фінансово-економічного становища суб'єкта господарювання. Вони можуть виникати, якщо у підприємств сформована недосконала структура капіталу, що зумовлено тим існує незбалансованість грошових потоків (вхідні та вихідні) суб'єктів господарювання за обсягом та складом [6, с. 89].

Сутність структурного фінансового ризику полягає у тому, що він може виникнути у тому випадку, якщо відсутня оптимальна структура витрат. Мова йде про незбалансованість постійних та змінних витрат або інвестиційних та операційних, або непрямих та прямих. Виникнення емісійного фінансового ризику відбувається у випадку відсутності попиту (або якщо він значно перевищує) на цінні папери, емісію на які здійснюють суб'єкти господарювання.

Ризик невикористаних можливостей характеризується активною або пасивною діяльністю підприємства, що може призвести до втрат можливості отримувати доходи, прибутку чи інші фінансово-економічні результати у тому разі, якщо присутні сприятливі зовнішні чинники.

За такою ознакою як масштаб вплив фінансовий ризику може бути глобальним, загальнодержавним, регіональним, галузевим та місцевим (рис. 1.6).

Рис. 1.6. Класифікація фінансових ризиків за масштабом впливу

Джерело: створено автором

За такою ознакою як етапи виробничо-господарської діяльності виокремлюють такі фінансові ризики як ризики залучення, ризик перетворення та ризик розподілу (рис. 1.7).

Рис. 1.7. Класифікація фінансових ризиків за етапи виробничо-господарської діяльності

Джерело: створено автором

За способом формування фінансових ресурсів виділяють фінансові ризики: залучених, позичених та власних ресурсів.

1.3. Методи управління фінансовими ризиками

Методи управління фінансовими ризиками являють собою методи, за якими можливо буде виконувати оцінку стану та ефективності фінансових ризиків. Одне з перших трактувань підходу до вимірювання ризику запропонував Мільтон Фрідмен.

Він розглядав проблему розрахунку (оцінки) рівня ризику крізь призму теорії корисності. Фрідмен зазначав, що в умовах спадної корисності і наявності ризику звичайні принципи максимізації не можуть бути використані, оскільки необхідна певна податкова плата у вигляді компенсації за фактор ризику.

Рішення, пов'язані з ризиком Фрідмен класифікував так: невеликий ризик, пов'язаний із задалегідь відомим результатом; помірний ризик без великих доходів і витрат; великий ризик, пов'язаний із великими доходами або збитками [20, с. 222].

З великого різноманіття методів, які пропонуються вітчизняними та іноземними науковцями, на наш погляд можна виокремити такі основні групи методів аналізу (рис. 1.8).

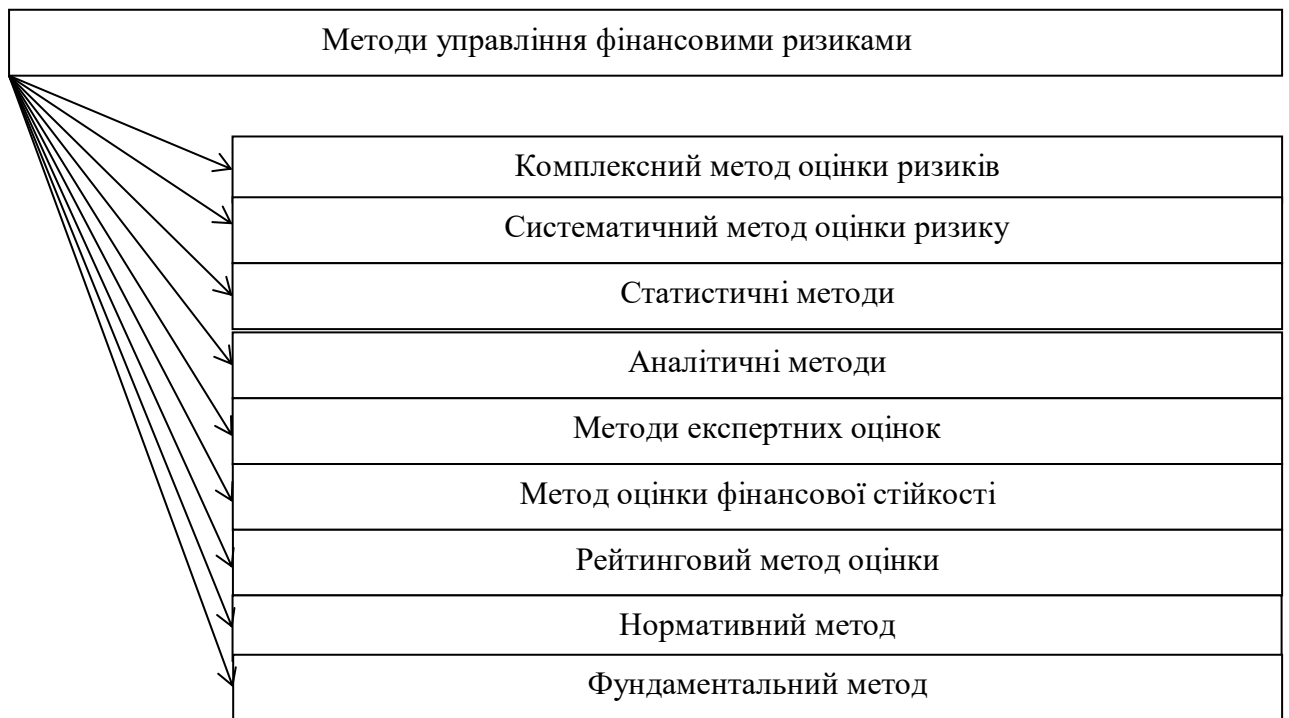

Рис. 1.8. Методи управління фінансовими ризиками

Джерело: створено автором

1. Комплексний метод оцінки ризиків. При даному методі ризики вимірюють за допомогою абсолютної або відносної величини. У сучасній практиці визначають величину фінансових ризиків за абсолютними величинами та використовують спрощені підходи. Їх суть полягає у оцінці того, який вплив здійснюють фінансові ризики на фінансово-економічні показники діяльності суб'єктів господарювання. Наступний етапом являється формування висновків щодо доцільності прийняття даних ризиків та здійснення даних видів діяльності.

2. Систематичний метод оцінки ризику. Систематичні ризики можуть оцінюватися за допомогою коефіцієнту β , який характеризує рівень коливань результатів діяльності сфери чи ринку на якому функціонує суб'єкт господарювання. У практиці фінансового аналізу його називають коефіцієнтом чутливості. Практичне значення даного показника полягає у можливості його використання для оцінювання очікуваних доходів за конкретними видами акціями та наскільки вони компенсують ризиковані вклади у дані акції. Даний показник використовують для того, щоб приймати рішення стосовно того, у які

певні галузі слід вкладати інвестиції. Окрім цього даний показник зіставляє діяльність суб'єктів господарювання та усього ринку.

3. Статистичні методи. Суть статистичного методу оцінки фінансового ризику полягає у тому, що визначається вірогідність втрат шляхом використання даних статистичного характеру попередніх періодів. Окрім цього встановлюють зону ризику. До головної переваги статистичного методу відносять можливість для аналізу та оцінки різних варіантів розвитку подій та врахування різних чинників фінансових ризиків в контексті єдиного підходу. До основного недоліку статистичного методу відносять використання в ньому імовірнісної характеристики.

Так, використовують такі статистичні методи як метод оцінки вірогідності використання, метод аналізу потоків платежів, метод формування дерева рішень, метод імітаційного моделювання ризику.

Метод оцінки вірогідності виконання полягає у спрощеній статистичній оцінці вірогідності того як формуються рішення або вирішення за допомогою розрахунків частки виконаного або не виконаного рішення в загальній величині прийнятого рішення. Метод аналізу імовірнісних розподілів потоків платежів призначений для розподілу вірогідності кожного із сегментів потоків грошових коштів та дозволяє виконати оцінку можливих відхилень у вартості потоку платежу від тих, які очікуються.

Такий метод як дерево рішень у більшості випадків використовують для того, щоб виконувати аналіз фінансових ризиків, які мають різноманітну кількість варіантів розвитку. Особлива їх корисність проявляється у тому випадку, коли приймають рішення у конкретний період часу та які мають велику залежність від тих рішень, які було прийнято у минулі періоди та які мають визначати різноманітні сценарії.

Метод імітаційного моделювання ризику відносять до найпотужнішого методу аналізу економічних систем. Даний метод слід виконувати тоді, коли при проведенні реального експерименту потрібні значні витрати та коли вони не можуть бути виконані з практичної точки зору.

Методика має на меті визначення міри впливу ризиків на подію через обчислення “міри ризику”, тобто максимально можливої потенційної зміни ціни портфеля, що складається з різного набору фінансових інструментів, із заданою вірогідністю і за заданий проміжок часу.

Варіацією являється зміни кількісного показника у процесі переходу з одного етапу до іншого. Дисперсію визначають як міру відхилення фактичних значень від середніх. Середні очікувані значення визнаються величиною подій, які пов’язані із невизначеністю. Вони являються середньозваженими для кожного із можливого результату, при яких вірогідність будь-якого із можливих результатів повинна використовуватися у вигляді частоти або ваги відповідних значень.

4. Аналітичні методи. Даний вид методів дозволяє розрахувати вірогідність того, як виникають втрати за допомогою математичної моделі. В основному його використовують для аналізу таких фінансових ризиків як інвестиційний та інноваційний. Окрім цього відносять такі методи як методи аналізу чутливості, метокоректування норми дисконту з врахуванням ризику, метод еквівалентів, метод сценаріїв та інші.

Аналіз чутливості полягає у дослідженні взаємозалежності деяких результативних показників від варіації величин показників, які мають брати участь у процесі його визначення. До основної ідеї даного методу відносять коректування деяких базових норм дисконту, який являється без ризиковим або мінімально прийнятним. Для того, щоб виконати коректування слід збільшити величину необхідних премій по фінансовим ризиках [20, с. 222].

За допомогою методу достовірних еквівалентів можливо здійснювати коректування очікуваних значень потоку шляхом того, що слід вести спеціальні знижуючі коефіцієнти для того, щоб очікувані надходження привести суми платежу, які не викликають сумніву та значення яких повинні бути визначено правильно. Суть методу сценаріїв полягає у поєднанні вивчення чутливості результативних показників та аналізу імовірнісної оцінки відхилень. Даний метод дозволяє отримати наочний стан різноманітних варіантів. Метод

сценаріїв являється методикою для аналізу чутливості, так як він має включати одночасні зміни різних факторів.

5. Методи експертних оцінок. Даний метод – це комплекс логічного, математичного та статистичного методу або процедури для обробки результатів опитування груп експертів. Слід відзначити, що у даному методі до єдиного джерела інформації відносять лише результат опитування. При цьому виникає потреба у використанні досвіду (життєвий та професійний) кожного із учасників опитування. Даний метод являється першим, який виник історично. Перевага експертної оцінки полягає у тому, що її можна використовувати при наявності дефіцитів або браку інформації. До головної умови ефективної експертної оцінки відносять момент, при якому має бути виключений взаємний вплив експертів.

Так, як використання даного методу являється досить легким та існує недостатня інформація про процесі, які оцінюються, це вплинуло на формування в нашій країні значної кількості робітників даної галузів та спеціалізованих компаній, які можуть запропонувати та розробити різноманітні прогнози.

Найпопулярніші методи експертної оцінки мають ґрунтуватися на ідеях обговорення проблем різними фахівцями, які мають досвід та спеціалізацію у даній сфері. Проблеми, які можуть виникнути під час прийняття відповідних рішень полягають у того, яка ймовірність зниження чи зростання правильності оцінювання.

Розбіжності, які можуть виникати під час оцінювання різними експертами-аналітиками та практиками формалізується за допомогою коефіцієнту розбіжності. Так, слід задати даному показнику деяку кількість практичних величини, що дасть можливість отримати декілька ймовірностей для розробки оцінки, яка буде правильною та точною. У цілому якщо спостерігати за процесом експертних оцінок економічного явища, то це дасть змогу сформулювати такі висновки:

- експертні оцінки та експертні прогнози будь-якої сфери – являються особливою галуззю діяльності людей, яка розуміє використання спеціального методу;

- експертні методи оцінки економічного явища та процесу має бути пов'язана з думками кожного із фахівців;

- експертні оцінки можуть спрацьовувати лише на стадії, коли система еволюціонує.

6. Метод оцінки фінансової стійкості (аналізу доцільності витрат). Суть даного методу полягає у оцінці рівня фінансової стійкості суб'єкта господарювання та у ідентифікації потенційної зони фінансових ризиків. Можна виділити такі види методів оцінки фінансової стійкості:

- різновид, пов'язаний із фіксацією фінансового становища суб'єктів господарювання (йде мова про оцінку фінансової стійкості);

- різновид, пов'язаний із зіставленням показників фінансової стійкості суб'єктів господарювання на початку та на кінець впровадження аналізованих проектів (мова йде про оцінку доцільності затрат).

7. Рейтинговий метод оцінки. До головної переваги даного методу відносять підбір конкретних коефіцієнтів, зважаючи на конкретну мету аналізу. До системи оцінки за рейтингами відносять такі елементи як:

- елемент, який стосується оціночного коефіцієнту;

- елемент, який стосується шкал ваг оціночних коефіцієнтів;

- елемент, який стосується шкал оцінки значень, які одержано від розрахунку оціночних коефіцієнтів;

- елемент, який стосується формул для розрахунку остаточних значень рейтингу.

Слід відзначити, що рейтингові методи вважають більш пристосованими для оцінювання фінансових ризиків в умовах формування ринкової економіки. Це зумовлено декількома причинами. Так, однією із причин являється неможливість аналізу великої кількості інформації, що впливає на мінімальну

залежність від широти інформаційних контурів. Іншою причиною являється те, що використання рейтингових методів відбувається паралельно із ранжуванням одержаних результатів та за певними шкалами. Останньою причиною є те, що рейтингові методи вимагають від користувачів знань математичного характеру лише в рамках елементарного фінансового розрахунку [20, с. 222].

8. Нормативний метод. Суть даного методу полягає у тому, що повинна використатися система коефіцієнтів, які носять фінансовий характер. Так, до даної системи відносять коефіцієнти ліквідності, заборгованості, автономії, маневреності, мобілізації та покриття. Позитивною рисою нормативного методу являється простота розрахунків. Система нормативів повинна розглядатися як один із способів рейтингових методів, за винятком того, що шкала оцінки має бути вже сформована та мати нормативні значення. Нормативні методи оцінки дають змогу для того, що визначити величину ризиків з максимальною точністю. Порівнюючи розрахункові значення із нормативними виділяють шкали низького ризику, нормального ризику та високого ризику, що в свою чергу свідчать про те, що даний метод не може дати можливості врахувати усі нюанси конкретних ситуацій.

9. Фундаментальний метод. Суть даного методу полягає у тому, що загальні фінансові ризики мають бути розраховані шляхом використання фундаментального показника. Таким фундаментальним показником може бути мінливість прибутковості активів, малі розміри компаній, незбалансоване зростання та ін. Відзначаючи головні цілі суб'єктів господарювання (отримання прибутків, стабільна діяльність, високий рівень фінансово-економічної безпеки), слід відмітити про чинники внутрішнього та зовнішнього характеру, які при цьому виникають. Мова йде про структуру витрат на одиницю чистого доходу, періоди операційного процесу; політику, яка стосується дебіторів та кредиторів; додаткову вартість капітального вкладення; структуру фінансування.

Зазначені чинники із-за того, що можуть підлягати аналітичній обробці можуть нести мінливий характер. Дана мінливість може вимірюватися по

кожному із чинників як міра того, на які складові розчленуються значення ключового орієнтиру. Також опис вимірників фінансових ризиків, які можуть відображати фундаментальний параметр становища суб'єкта господарювання ілюструю шляхом деталізації показника, який стосується рентабельності власного капіталу [20, с. 222].

Суть страхування фінансового ризику полягає у тому, що воно є майновим різновидом страхування. По своїй суті страхування фінансового ризику являється страхуванням ризиків втратити прибутку чи не отримати доходи за різноманітних причин та факторів. Вітчизняна страхова наука та практика приділяє значну увагу страхуванню фінансового ризику. Дані питання являється дискусійними та неоднозначними. Слід відмітити про те, що залежно від того як розуміють зміст та сферу фінансів в економічних та фахових працях, відображаються різні підходи, які стосуються визначення фінансових ризиків та їх страхування [9, с. 81].

У широкому значенні, до якого ми схилиємось, фінансові ризики — це ризики, які характеризуються ймовірністю втрат фінансових ресурсів (грошових коштів) у підприємницькій діяльності. У вузькому значенні — це частина комерційних ризиків, пов'язана з імовірністю фінансових втрат унаслідок операцій у фінансово-кредитній і біржовій сферах [52, с. 115].

У статті 6 «Закону України «Про страхування» зазначається регламентована інформація стосовно страхування фінансових ризиків. Але при цьому не наводиться інформація про трактування та розподіл фінансового ризику.

Окрім цього дана стаття наводить інформацію про ті різновиди страхування, які являються добровільними. Так, відзначаються такі різновиди страхування як страхування кредиту, страхування інвестиції, страхування виданої гарантії та страхування фінансового ризику.

Внаслідок чого, можемо зробити висновок про те, що дана класифікація фінансовий зміст носить тільки той ризик, який входить до страхування фінансового ризику.

Страхове відшкодування в такому випадку і встановлюється в обсязі різниці між страховою сумою і отриманим доходом від застрахованої комерційної діяльності. До страхування фінансових ризиків відносять (рис. 1.9):

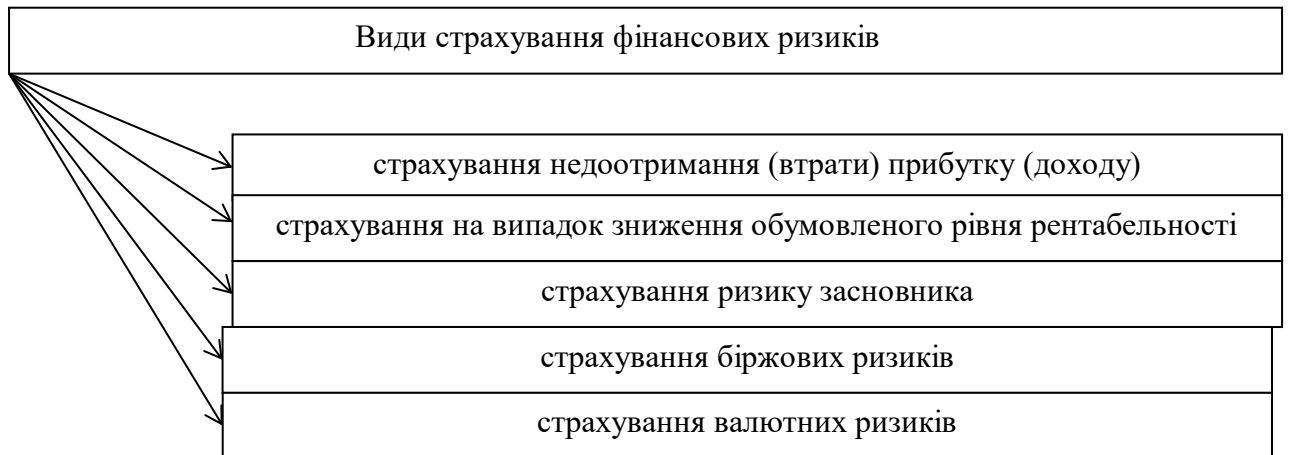

Рис. 1.9. Види страхування фінансових ризиків

Джерело: створено автором

Суть страхування фінансового ризику полягає у тому, що відбулось відшкодування можливих втрат у тому випадку, якщо через деякий термін застрахована угода не зможе дати очікуваних результатів [33, с. 82].

Важливу роль в управлінні фінансовими ризиками підприємства відіграє механізм нейтралізації ризиків. Його перевага – високий ступінь альтернативності прийнятих управлінських рішень, які залежать від здійснення фінансової діяльності і фінансових можливостей підприємства (рис. 1.10).

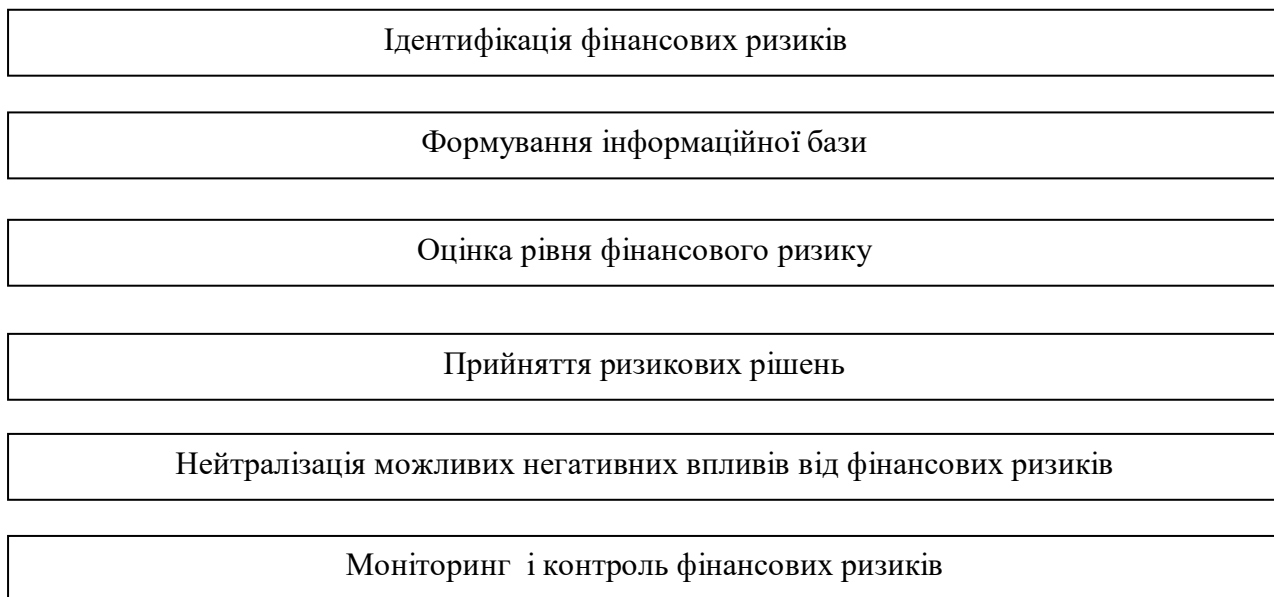

Рис. 1.10. Етапи управління фінансовими ризиками

Джерело: створено автором

Механізм управління фінансовими ризиками повинен полягати в оцінюванні факторів ризиків, їх рівнів за для того, щоб розробити систему заходів для мінімізації наслідків, які носять негативний характер. Важливе місце у системі управління фінансовим ризиком відіграє внутрішній механізм його нейтралізації. До внутрішнього механізму нейтралізації фінансового ризику відносять методи та заходи, які стосуються мінімізації негативного впливу наслідку ризику, який обирається та здійснюється у суб'єкта господарювання

При аналізі ризику зазвичай використовуються:

- припущення, які стосуються втрат від ризиків, які не залежать один від одного;
- припущення, які стосуються втрат по одному напрямку діяльності та яка має збільшувати ймовірність того, щоб отримати втрату по іншому напрямку, але зважаючи на форс-мажорні обставини;
- припущення, які стосуються максимально можливого збитку, який не повинне бути більшим чим фінансові можливості учасників.
- втрата за одним напрямком діяльності не обов'язково збільшує ймовірність втрати за іншим, за винятком форс-мажорних обставин.

Сутність механізму нейтралізації фінансового ризику повинна ґрунтуватися на використанні комплексу методів та прийомів, які дозволяють зменшити можливі фінансові втрати. Процес вибору того, чи іншого методи та прийому зниження можливих фінансових витрат залежить від того у якій сфері здійснює свою діяльність суб'єкт господарювання [17, с. 150].

До основних механізмів нейтралізації фінансових ризиків відносять: уникнення ризику, утримання ризику, мінімізація ризику, передача ризику (рис. 1.11).

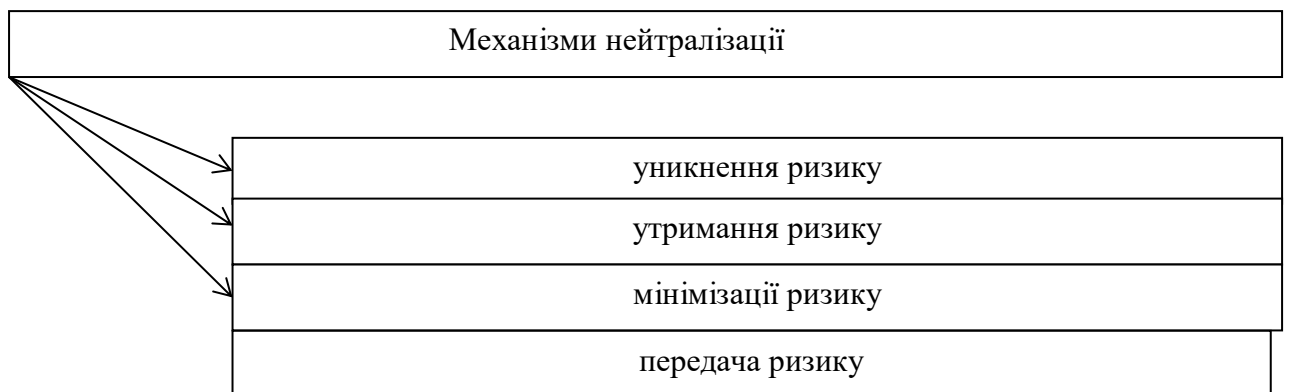

Рис. 1.11. Механізми нейтралізації фінансових ризиків

Джерело: створено автором

Сутність уникнення ризиків полягає у тому, що відбувається розробка внутрішнього заходу, які мають у повній мірі виключити конкретні види фінансових ризиків. Даний метод має дозволити у повній мірі уникнути потенційної втрати, яка стосується фінансових ризиків. Але, даний метод може не дозволити отримати прибутки, які пов'язані із діяльністю ризиків. Також відмітимо про те, що ухилитися від фінансових ризиків буває просто не можливо, внаслідок чого даний метод в більшості випадків застосовують до ризиків, які являються серйозними та великими.

Суть утримання ризиків полягає у том, що воно повинно працювати у поєднанні із внутрішнім страхуванням. Для того, щоб мінімізувати ризики, слід використати диверсифікацію, лімітування та хеджування.

Відзначимо про те, що лімітування фінансового ризику слід здійснювати за допомогою того, що встановлюються відповідні фінансові нормативи (ліміти) по конкретним напрямкам діяльності фінансування та слід зафіксувати можливі фінансові втрати на допустимих для суб'єктів господарювання рівнів.

Сутність хеджування фінансового ризику полягає у тому, що слід зменшити ймовірність того, щоб вони виникли та шляхом використання деривативу або похідного цінного паперу (ф'ючерс, опціон, своп). Сутність механізму хеджування полягає у тому, що проводиться протилежні фінансові операції по ф'ючерсному контракту та опціонам на біржі (товарна або фондова).

Відмітимо про те, що диверсифікація фінансових ризиків повинна дозволити знизити деякі їх різновиди та полягає у тому, що відбувається зниження рівня їх концентрації. Даний метод відноситься до методів ризик-менеджменту та його використовують тільки для того, щоб уникнути негативні наслідки несистематичного або специфічного ризику, який залежить від самого суб'єкта господарювання[17, с. 150].

Висновки до розділу 1

До зовнішнього фінансового ризику можна віднести такі різновиди ризику як: інфляційний, дефляційний, валютний, депозитний та податковий.

До основних недоліків трактування сутності фінансових ризиків вітчизняні науковці відносять: недоліки, які пов'язані із негативними наслідками дії фінансового ризику на фінансово-господарську діяльність суб'єкта господарювання; недоліки, які пов'язані із внутрішніми фінансовими відносинами суб'єктів господарювання.

Сучасні науковців розглядають ризик з різноманітних аспектів: аспекти, який полягають у тому, що ризики являються ймовірністю формування збитку або не отримання прибутку. Дані порівнюються з прогностичними варіантами; аспекти, який полягають у тому, що ризики являються ймовірністю певних

рівнів втрат; аспекти, який полягають у тому, що ризики являються рівнем невпевненості, яка формується при будь-яких фінансових випадків

Дослідження трактування категорії «фінансові ризики», характеру, який вони несуть та місць, де виникають являється важливим значенням, яке несе теоретичний та прикладний характер. Дані дослідження являються необхідними для того, щоб створити суб'єктами господарювання ефективну систему аналізу фінансових ризиків та дієву систему ризик-менеджменту.

З великого різноманіття методів, які пропонуються вітчизняними та іноземними науковцями, на наш погляд можна виокремити такі основні групи методів аналізу : комплексний метод оцінки ризиків. При даному методі ризики вимірюють за допомогою абсолютної або відносної величини; систематичний метод оцінки ризику; статистичні методи. Суть статистичного методу оцінки фінансового ризику полягає у тому, що визначається вірогідність втрат шляхом використання даних статистичного характеру попередніх періодів; методи експертних оцінок. Даний метод – це комплекс логічного, математичного та статистичного методу або процедури для обробки результатів опитування груп експертів метод оцінки фінансової стійкості (аналізу доцільності витрат). Суть даного методу полягає у оцінці рівня фінансової стійкості суб'єкта господарювання та у ідентифікації потенційної зони фінансових ризиків; рейтинговий метод оцінки. До головної переваги даного методу відносять підбір конкретних коефіцієнтів, зважаючи на конкретну мету аналізу; нормативний метод. Суть даного методу полягає у тому, що повинна використатися система коефіцієнтів, які носять фінансовий характер; фундаментальний метод. Суть даного методу полягає у тому, що загальні фінансові ризики мають бути розраховані шляхом використання фундаментального показника.

Визначено, що при аналізі ризику зазвичай використовуються: припущення, які стосуються втрат від ризиків, які не залежать один від одного; припущення, які стосуються втрат по одному напрямку діяльності та яка має збільшувати ймовірність того, щоб отримати втрату по іншому напрямку, але

зважаючи на форс-мажорні обставини; припущення, які стосуються максимально можливого збитку, який не повинне бути більшим чим фінансові можливості учасників.

– втрата за одним напрямком діяльності не обов'язково збільшує ймовірність втрати за іншим, за винятком форс-мажорних обставин.

Сутність механізму нейтралізації фінансового ризику повинна ґрунтуватися на використанні комплексу методів та приймів, які дозволять зменшити можливі фінансові втрати. Процес вибору того, чи іншого методи та прийому зниження можливих фінансових витрат залежить від того у якій сфері здійснює свою діяльність суб'єкт господарювання

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАТ «ЗОЛОТІ ВОРОТА»

2.1. Загальна характеристика діяльності ПрАТ «Золоті ворота»

Компанія Development почалася у 1989-му. ПрАТ «Золоті ворота» стала піонерами котеджного будівництва і створили три котеджних містечка у Києві та передмісті. Метою ПрАТ «Золоті ворота» була і залишається — творити круті середовища, життя в яких надихає на розвиток і звернення.

Сьогодні «Зміст Всередині» — це унікальні продукти для середнього класу. ПрАТ «Золоті ворота» орієнтується на тих, хто цінує сутність, а не форму, надає перевагу розумному споживанню замість розкоші та відповідально ставиться до себе, свого оточення й світу. Тому в проектах екологічні матеріали, енергоефективні технології, інженерні новації і кльові споживацькі фішки для комфортного життя у задоволення.

У табл. 2.1 наведено основну інформацію про ПрАТ «Золоті ворота».

Таблиця 2.1

Інформація про ПрАТ «Золоті ворота»

Юридична адреса	02166, м. Київ, просп. Лісовий, 25
Фактична адреса	02094, м. Київ, вул. Магнітогорська, 1
Телефон	0444999000
Сайт	http://www.zv.com.ua/
Галузь	Будівництво будівель
Код ЄДРПОУ	02016241
Керівник	Самусев Сергій Володимирович

Джерело: складено за даними сайту підприємства

Відзначимо інформацію про основні види діяльності підприємства:

1. 41.20 — Будівництво житлових і нежитлових будівель.
2. 16.29 — Виробництво інших виробів з деревини; виготовлення виробів з корка, соломки та рослинних матеріалів для плетіння.
3. 43.21 — Електромонтажні роботи.

4. 43.22 — Монтаж водопровідних мереж, систем опалення та кондиціонування.

5. 46.90 — Неспеціалізована оптова торгівля.

6. 71.12 — Діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах .

У табл. 2.2 наведено історичні етапи розвитку ПрАТ «Золоті ворота».

Таблиця 2.2

Історичні етапи розвитку ПрАТ «Золоті ворота»

Рік	Характеристика
1989 р.	Реєстрація фірми «Золоті ворота»
1992 р.	Стартували будівельні роботи по формуванню котеджного містечка «Золоті ворота» в Козині. Розпочато будівництво котеджного містечка «Альпійка»
2004 р.	Розпочато будівництво котеджного містечка «Коник»
2016 р.	У даний період відбувся ребрединг компанії: «Золоті ворота» тепер стали ZV. «Зміст Всередині»
2020 р.	Було розпочато продаж будинків-квартир QDRO- terraced house, які являються енергоефективними

Джерело: складено за даними сайту підприємства

У табл. 2.3 виконаємо аналіз основних показників діяльності ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Таблиця 2.3

Основні фінансово-економічні показники діяльності ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Показники	2020 р.	2021 р.	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне %
Необоротні активи	13700,7	13683,2	-17,5	-0,13
Оборотні активи	15270,5	13508,5	-1762	-11,54
Власний капітал	151652,2	148025,7	-3626,5	-2,39
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	88334,2	85699,6	-2634,6	-2,98
Поточні зобов'язання і забезпечення	91251,1	88512,6	-2738,5	-3,00
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,52	0,53	0,01	2,63
Середня кількість працівників	52	34	-18	-34,62
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2805,1	547,1	-2258	-80,50
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1763	242,3	-1520,7	-86,26
Чистий прибуток (збиток)	-25469	-2167,6	23301,4	-91,49

Джерело: складено за даними сайту підприємства

Так, дані табл. 2.3 свідчать про зниження суми необоротних активів на 17,5 тис. грн. або на 0,13%, оборотних активів на 1762 тис. грн. або на 11,54%, власного капіталу – на 3626,5 тис. грн., довгострокових зобов'язань на 2634,6 тис. грн. або на 2,98%, поточних зобов'язань – на 2738,5 тис. грн. або на 3%, що являється негативним моментом у діяльності підприємства.

Окрім цього спостерігаємо зростання зношеності основних засобів, про що свідчить зростання коефіцієнту зношеності у 2021 р. на 0,01 пункти або на 2,63%. Спостерігаємо у 2021 р. зниження середньої кількості працівників на 18 осіб або на 34,62%. Підприємство отримало чистий збиток протягом 2020-2021рр., але відбулась позитивна зміна – зниження суми збитку на 23301,4 тис. грн. або на 91,49%.

2.2. Аналіз фінансової і економічної діяльності ПрАТ «Золоті ворота»

Забезпеченість фінансовими ресурсами в межах розрахункової потреби та їх раціональне використання створюють широкі можливості для подальшого поліпшення виробничих показників, підвищення ефективності застосування засобів та предметів праці, робочої сили, сучасних інформаційних технологій.

У табл. 2.4 виконаємо аналіз динаміки та складу активів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Таблиця 2.4

Структура і динаміка активів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Показники	на 31.12.2020		На 31.12.2021		Відхилення	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	Абсолютне	Відносне %
Необоротні активи	13700,7	47,3	13683,2	50,3	-17,5	-0,1
Оборотні активи	15270,5	52,7	13508,5	49,7	-1762	-11,5
Усього активів	28971,2	100	27191,7	100	-1779,5	-6,1

Джерело: складено за даними сайту підприємства

Дані табл. 2.4 дозволили оцінити динаміку та структуру активів ПрАТ «Золоті ворота». Так, у 2021 р., порівняно з 2020 р. відбулось зниження загальної суми активів на 1779,5 тис. грн. або на 6,1%, що пояснюється тим, що підприємство згорнуло свою діяльність.

На формування даної зміни вплинуло зниження величини необоротних активів на 17,5 тис. грн. або на 0,1% та суми оборотних активів на 1762 тис. грн. або на 11,5%.

На рис. 2.1 зображено графічну ілюстрацію зміни основних складових активів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021рр.

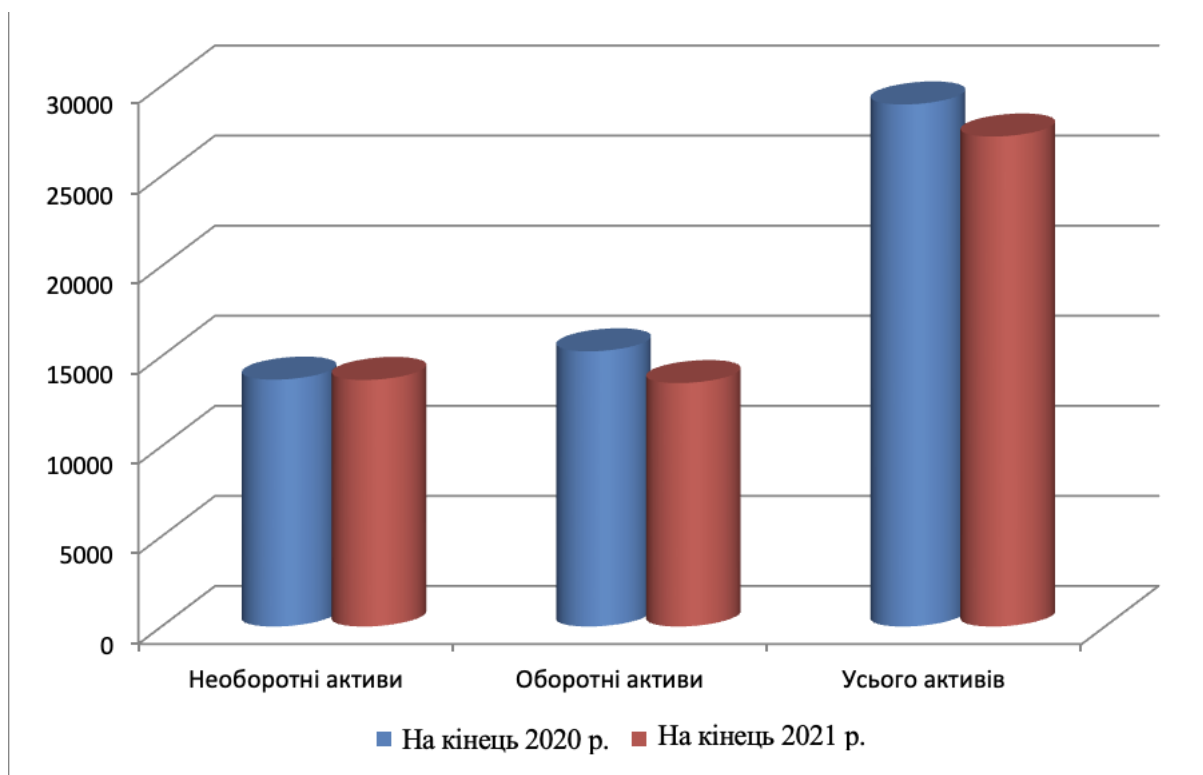

Рис. 2.1. Графічна ілюстрація зміни величини основних складових активів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Джерело: складено за даними сайту підприємства

Аналіз структури активів ПрАТ «Золоті ворота» свідчить про те, що найбільшу частку у ній у 2020 р. займають оборотні активи – 52,7%, тоді як у 2021 р. – необоротні активи – 50,3%. На рис. 2.2 графічно відобразимо структуру активів ПрАТ «Золоті ворота» у 2020 р. та на рис. 2.3 – у 2021 р.

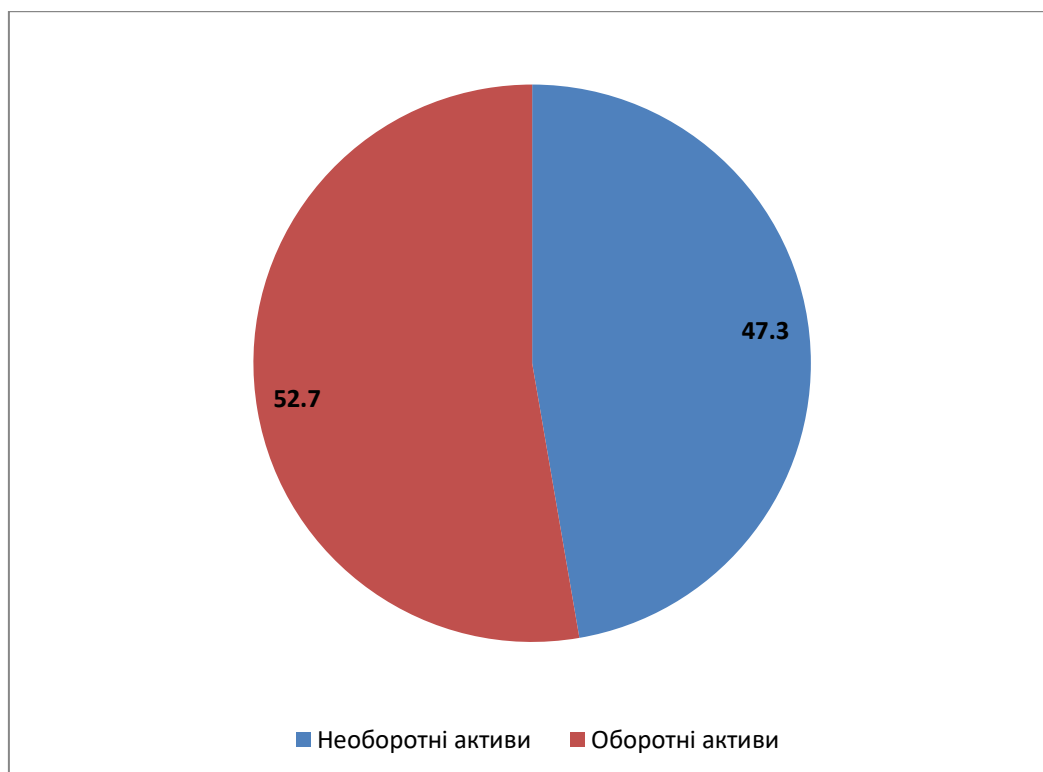

Рис. 2.2. Структура активів ПрАТ «Золоті ворота» у 2020 р., %
 Джерело: складено за даними сайту підприємства

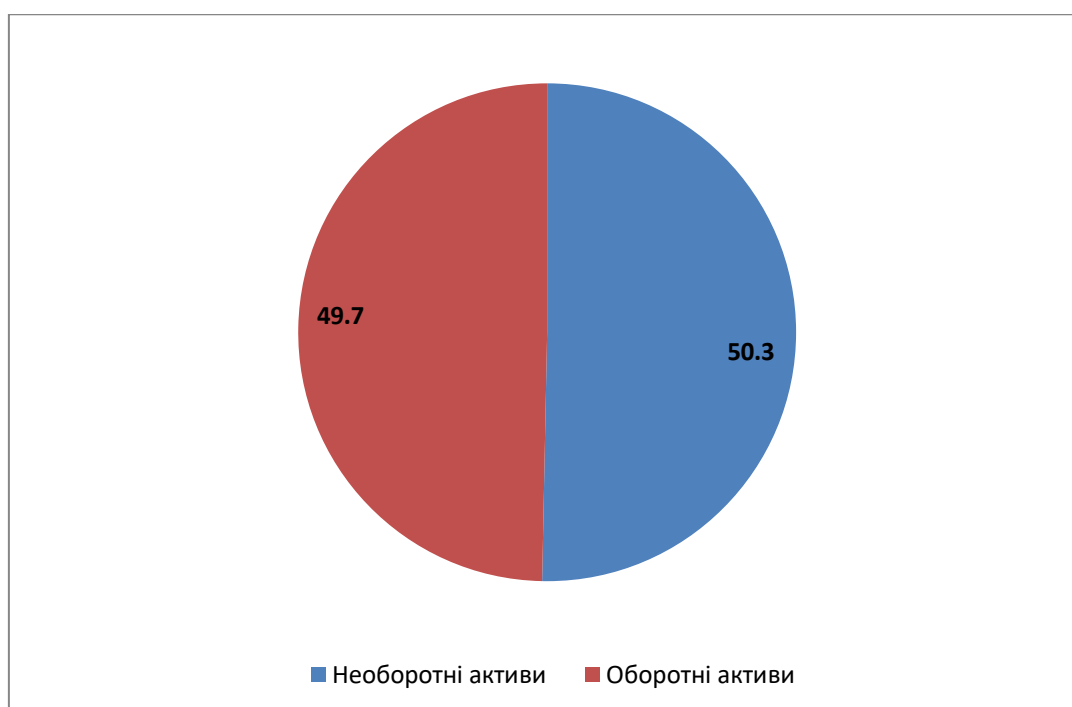

Рис. 2.3. Структура активів ПрАТ «Золоті ворота» у 2021 р. тис. грн., %
 Джерело: складено за даними сайту підприємства

У табл. 2.5 виконаємо аналіз динаміки та складу необоротних активів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

**Структура і динаміка необоротних активів ПрАТ «Золоті ворота»
протягом 2020-2021 рр.**

Показники	на 31.12.2020		На 31.12.2021		Відхилення	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	Абсолютне	Відносне %
Необоротні активи, в т.ч.	13700,7	100	13683,2	100	-17,5	-0,1
Незавершені капітальні інвестиції	783,6	5,72	783,6	5,73	0	0,0
Основні засоби	1321,7	9,65	1304,2	9,53	-17,5	-1,3
Інші необоротні активи	11595,4	84,63	11595,4	84,74	0	0,0

Джерело: складено за даними сайту підприємства

Дані табл. 2.5 дозволили оцінити динаміку та структуру необоротних активів ПрАТ «Золоті ворота». Так, на зниження загальної суми необоротних активів (на 17,5 тис. грн. або на 0,1%) вплинуло зниження суми вартості основних засобів на 17,5 тис. грн. або на 1,3%. Відмітимо про те, що сума незавершених капітальних інвестицій та інших необоротних активів не змінилась.

На рис. 2.4 відображено графічну ілюстрацію зміни структурних елементів необоротних активів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

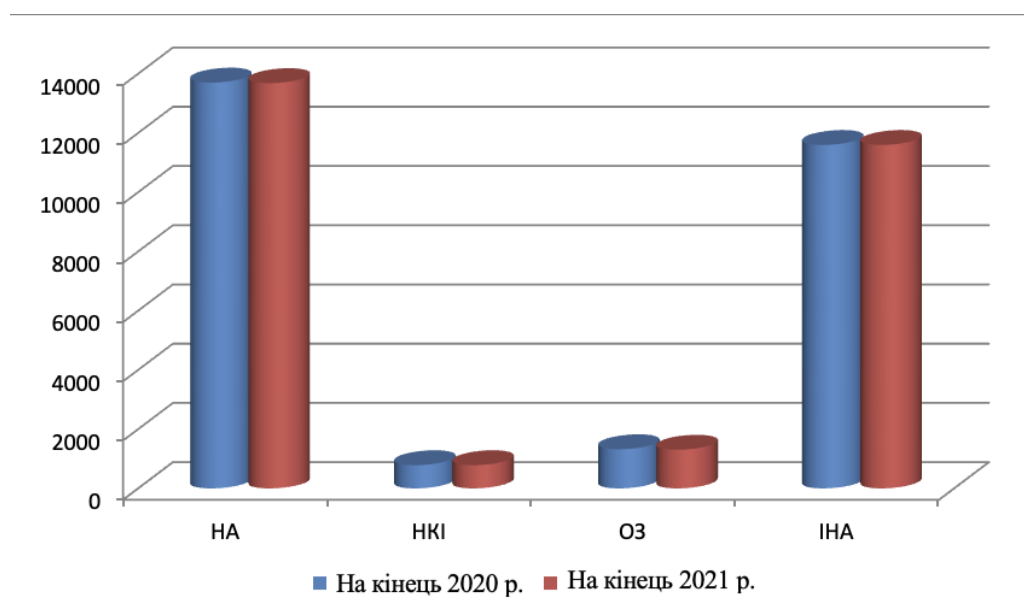

Рис. 2.4. Зміна структурних елементів необоротних активів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр., тис. грн.

Джерело: складено за даними сайту підприємства

Аналіз структури необоротних засобів свідчить про те, що основну їх частину займають інші необоротні активи, частка яких у 2021 р. зросла до 84,74%. На рис. 2.5 графічно відобразимо структури активів ПрАТ «Золоті ворота» у 2020 р. та на рис. 2.6 – у 2021 р.

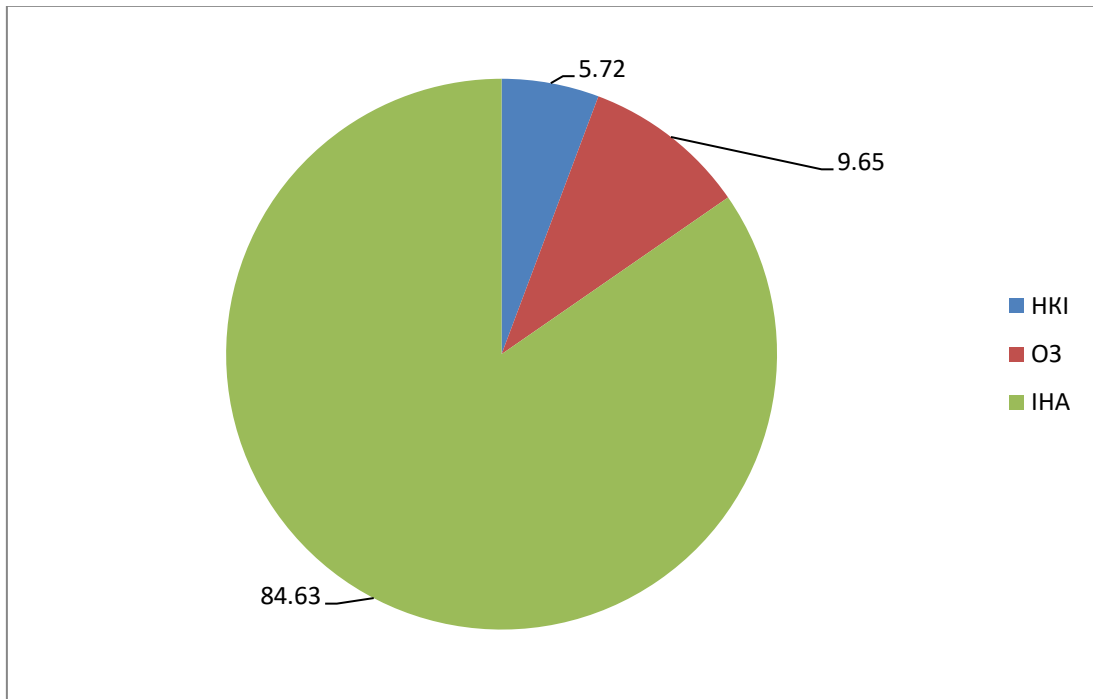

Рис. 2.5. Структура необоротних активів ПрАТ «Золоті ворота» у 2020 р., %
Джерело: складено за даними сайту підприємства

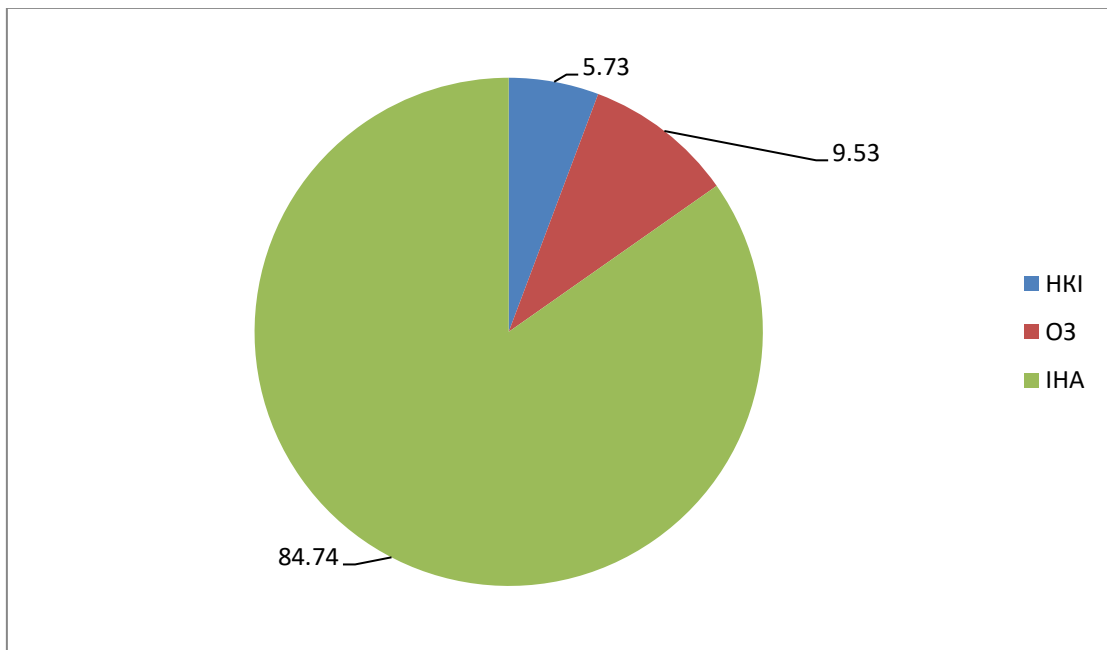

Рис. 2.6. Структура необоротних активів ПрАТ «Золоті ворота» у 2021 р. тис. грн., %
Джерело: складено за даними сайту підприємства

У табл. 2.6 виконаємо аналіз динаміки та складу оборотних активів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Таблиця 2.6

Структура і динаміка оборотних активів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Показники	на 31.12.2020		На 31.12.2021		Відхилення	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	Абсолютне	Відносне %
Оборотні активи, в т.ч.	15270,5	100,00	13508,5	100,00	-1762	-11,54
Запаси	7660,7	50,17	7659,1	56,70	-1,6	-0,02
Дебіторська заборгованість	7548,5	49,43	5395,4	39,94	-2153,1	-28,52
Витрати майбутніх періодів	6	0,04	30,1	0,22	24,1	401,67
Кошти та їх еквіваленти	51,5	0,34	420,2	3,11	368,7	715,92
Інші оборотні активи	3,8	0,02	3,7	0,03	-0,1	-2,63

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Дані табл. 2.6 дозволили оцінити динаміку та структуру оборотних активів ПрАТ «Золоті ворота». Так, на зниження загальної суми оборотних активів у 2021 р. (на 1762 тис. грн. або на 11,54%) вплинуло зниження суми запасів на 1,6 пункти (або на 0,02%), дебіторської заборгованості – на 2153,1 тис. грн. (або на 28,52%) та інших оборотних активів – на 0,1 пункти (або на 2,63%). На рис. 2.7 зображено графічну ілюстрацію зміни основних складових оборотних активів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

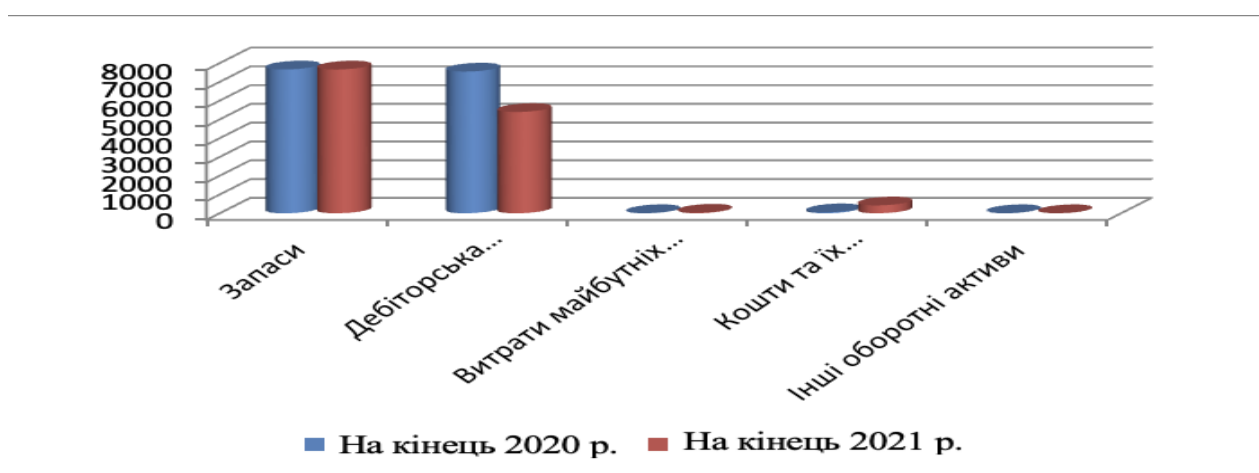

Рис. 2.7. Зміна структурних елементів оборотних активів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр., тис. грн.

Джерело: складено за даними фінансової звітності

В свою чергу відбулось зростання суми витрат майбутніх періодів на 24,1 тис. грн. або на 401,67% та коштів та їх еквівалентів – на 368,7 тис. грн.

На рис. 2.8 відобразимо структуру оборотних активів підприємства у 2020 р. – та на рис. 2.9 – у 2021 р.

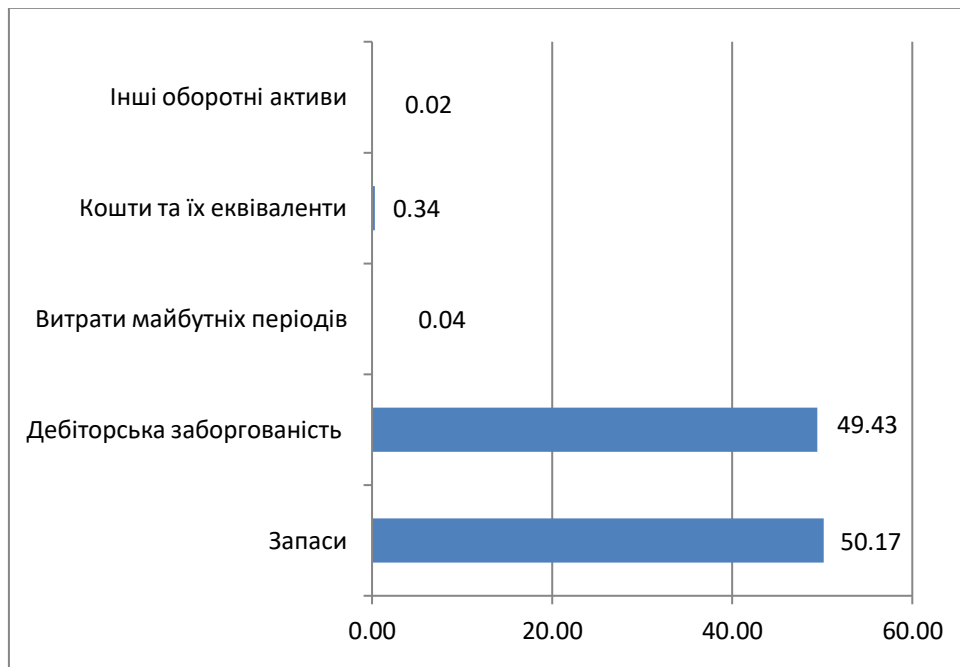

Рис. 2.8. Структура оборотних активів ПрАТ «Золоті ворота» у 2020 р., %

Джерело: складено за даними фінансової звітності

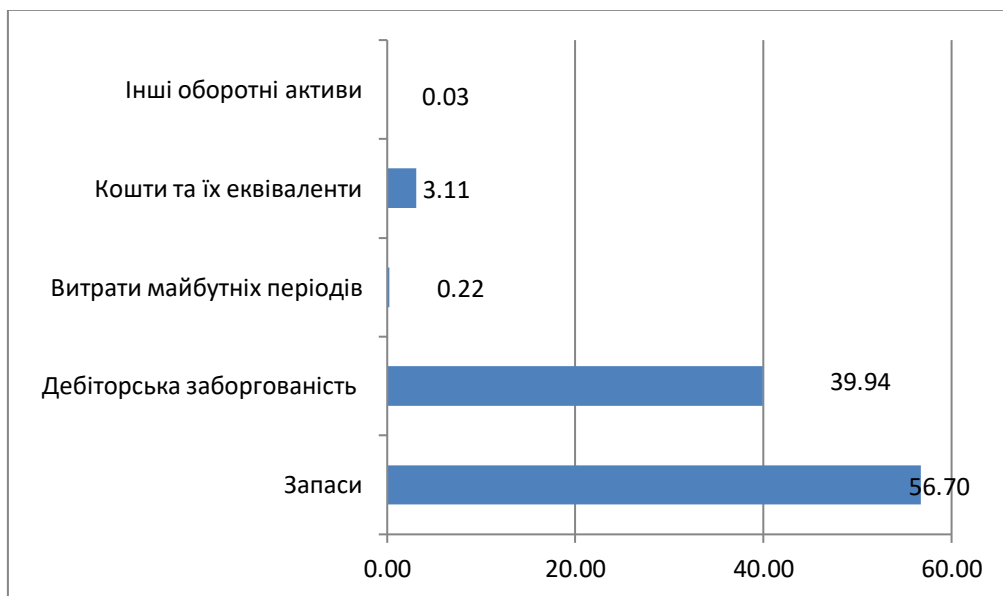

Рис. 2.9. Структура оборотних активів ПрАТ «Золоті ворота» у 2021 р., %

Джерело: складено за даними фінансової звітності

У табл. 2.7 виконаємо аналіз динаміки та складу пасивів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Таблиця 2.7

**Структура і динаміка пасивів ПрАТ «Золоті ворота»
протягом 2020-2021 рр.**

Показники	на 31.12.2020		На 31.12.2021		Відхилення 2021 – 2020	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	Абсолютне	Відносне %
Власний капітал	-151652,2	-523,46	-148025,7	-544,38	3626,5	-2,39
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	88334,2	304,90	85699,6	315,17	-2634,6	-2,98
Поточні зобов'язання і забезпечення	92289,2	318,55	89517,8	329,21	-2771,4	-3,00
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	-	-	-	-	-	-
Усього пасивів	28971,2	100	27191,7	100	-1779,5	-6,14

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Дані табл. 2.7 дозволили оцінити динаміку та структуру пасивів ПрАТ «Золоті ворота». На рис. 2.10 зображено графічну ілюстрацію зміни основних складових пасивів ПрАТ «Золоті ворота».

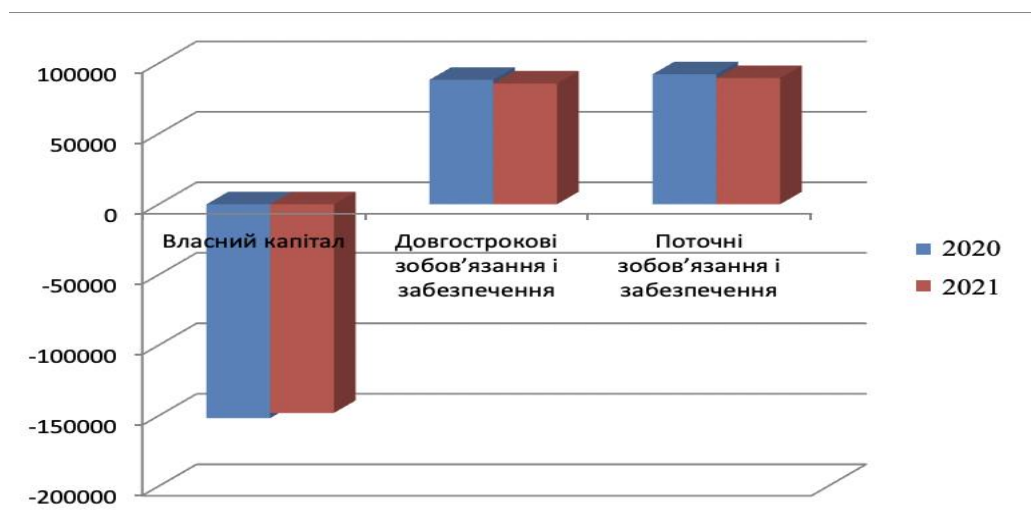

Рис. 2.10. Зміна складових капіталу ПрАТ «Золоті ворота» у 2020-2021 рр. тис. грн., %

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Так, у 2021 р., порівняно з 2020 р. відбулось зниження загальної суми пасивів на 1779,5 тис. грн. або на 6,14%. На формування даної величини вплинуло зниження суми власного капіталу на 3626,5 тис. грн. або 2,39%, суми довгострокових зобов'язань та забезпечень на 2634,6 тис. грн. або на 2,98% та суми поточних зобов'язань на 2771,4 тис. грн. або на 3%.

Аналіз структури пасивів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр. свідчить про те, що основну частку пасивів складає власний капітал, частки якого є від'ємними, так як підприємство отримало значні непокріті збитки.

На рис. 2.11 відобразимо структуру пасивів ПрАТ «Золоті ворота» у 2020 р. та на рис. 2.12 – у 2021 р.

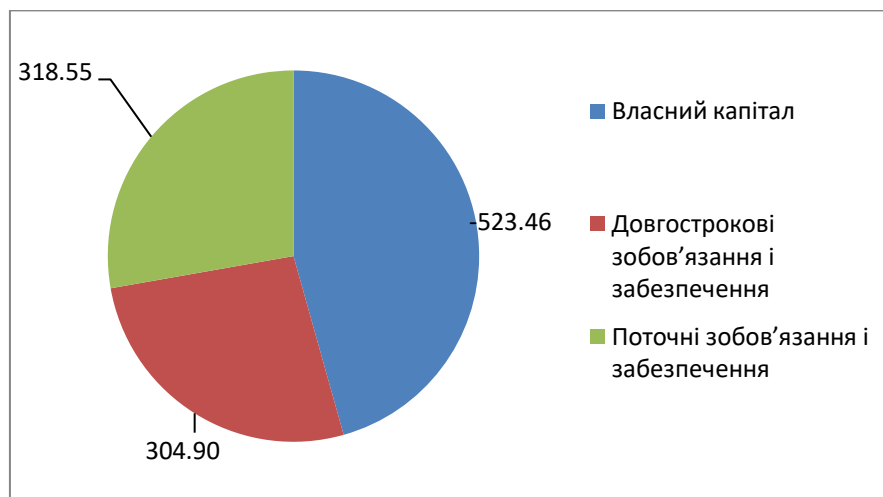

Рис. 2.11. Структура капіталу ПрАТ «Золоті ворота» у 2020 р., %

Джерело: складено за даними фінансової звітності

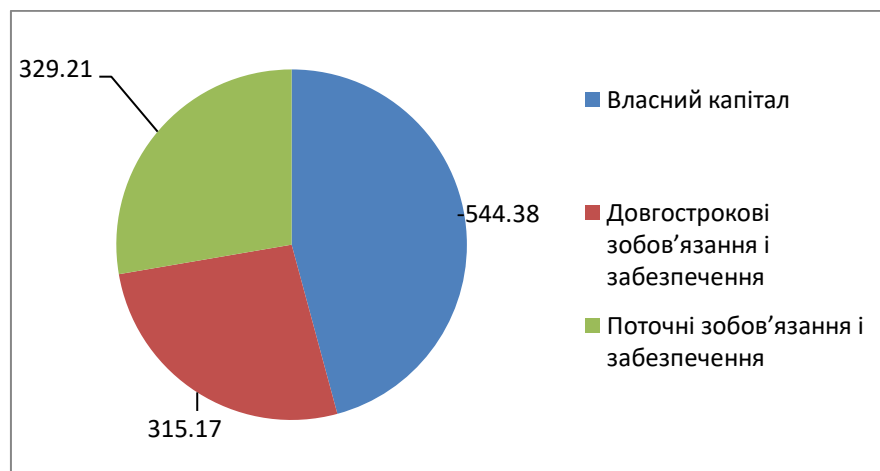

Рис. 2.12. Структура капіталу ПрАТ «Золоті ворота» у 2021 р., %

Джерело: складено за даними фінансової звітності

У табл. 2.8 виконаємо аналіз динаміки та складу власного капіталу ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Таблиця 2.8

**Структура і динаміка власного капіталу ПрАТ «Золоті ворота»
протягом 2020-2021 рр.**

Показники	на 31.12.2020		На 31.12.2021		Відхилення	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	Абсолютне	Відносне %
Власний капітал	-151652,2	100	-148025,7	100	3626,5	-2,39
Зареєстрований (пайовий) капітал	16091,1	-10,61	16091,1	-10,87	0	0,00
Додатковий капітал	3596,5	-2,37	3596,5	-2,43	0	0,00
Резервний капітал	37,1	-0,02	37,1	-0,03	0	0,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-171376,9	113,01	-167750,4	113,33	3626,5	-2,12

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Дані табл. 2.8 свідчать про зниження величини власного капіталу на кінець 2021 р. на 3626,5 тис. грн. або на 2,39%. На рис. 2.13 зображено графічну ілюстрацію зміни основних складових власного капіталу ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

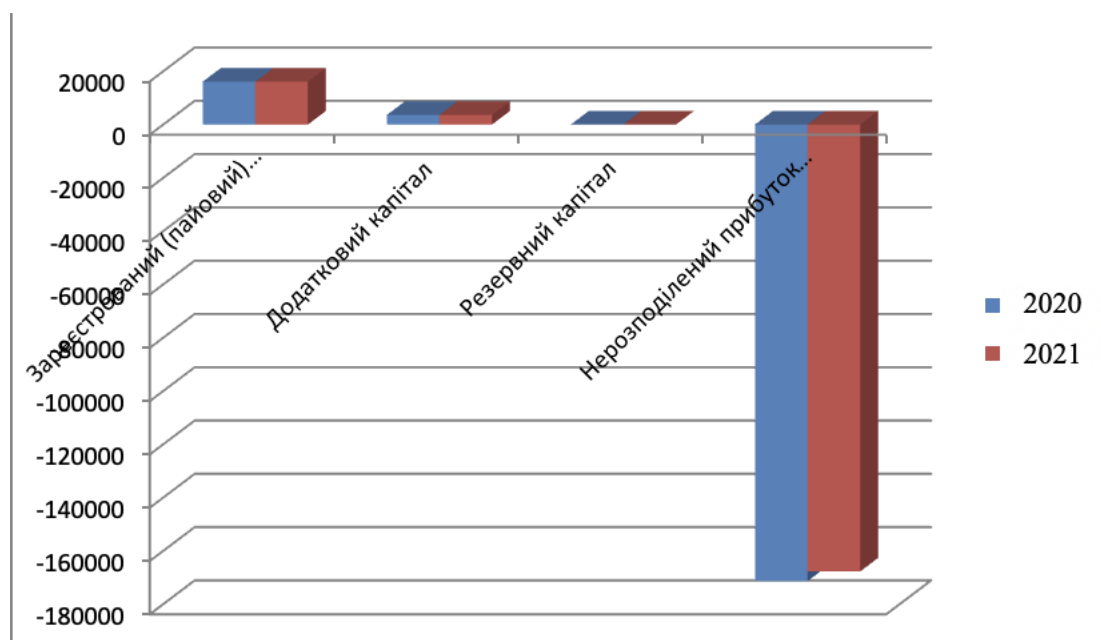

Рис. 2.13. Зміна складових власного капіталу ПрАТ «Золоті ворота» у 2020-2021 рр. тис. грн., тис. грн.

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Так, дані табл. 2.8 свідчать про те, що на формування зміни вплинуло зниження суми непокритих збитків у 2021 р. – на 3626,5 тис. грн. або на 2,12%. На рис. 2.14 відобразимо структуру власного капіталу у ПрАТ «Золоті ворота» у 2020 р. та на рис. 2.15 – у 2021 р.

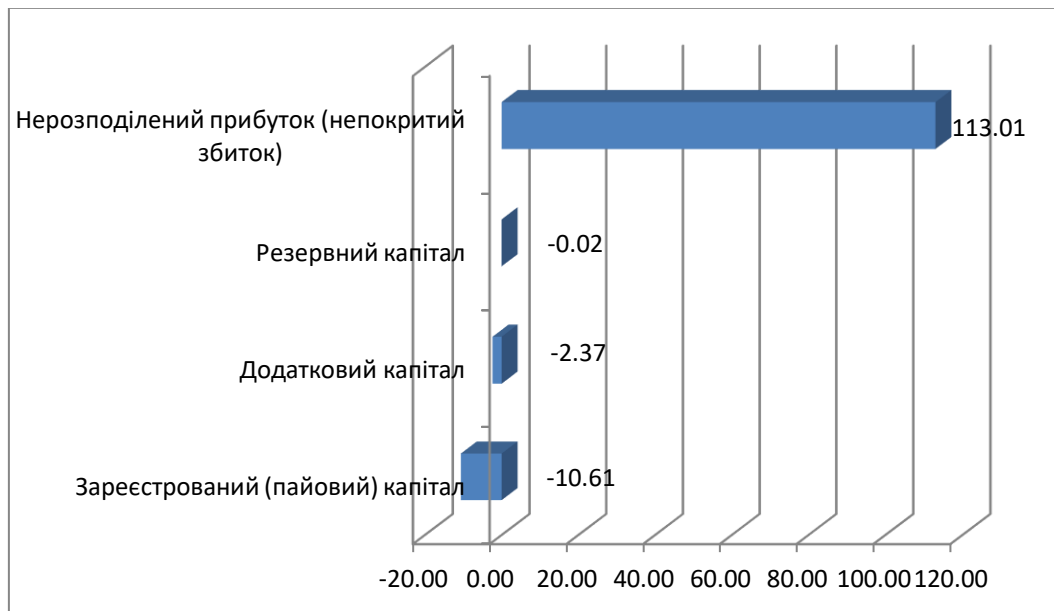

Рис. 2.14. Структура власного капіталу ПрАТ «Золоті ворота» у 2020 р., %
Джерело: складено за даними фінансової звітності

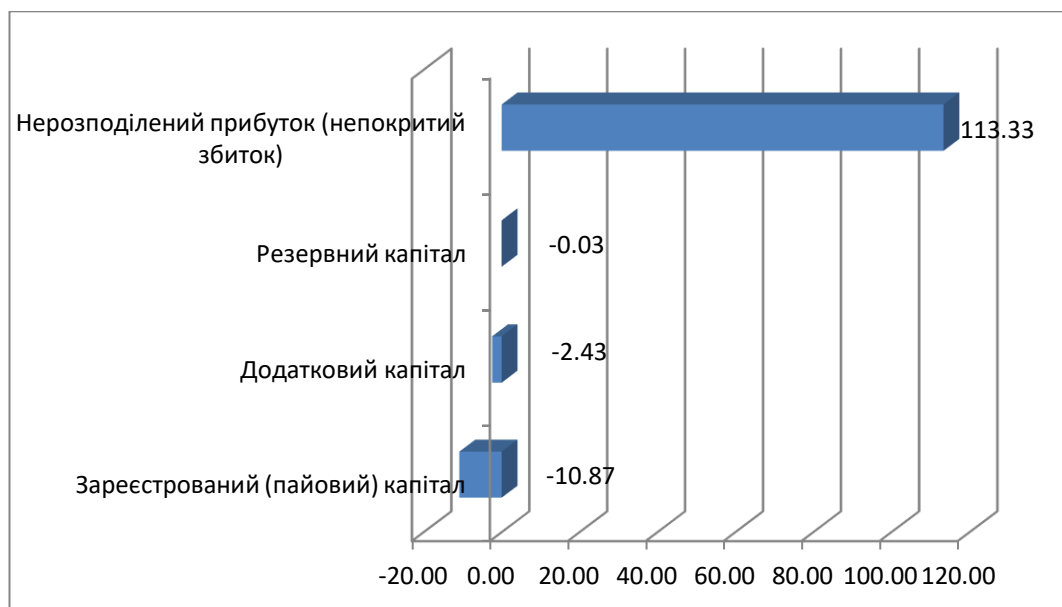

Рис. 2.15. Структура власного капіталу ПрАТ «Золоті ворота» у 2021 р., %
Джерело: складено за даними фінансової звітності

У табл. 2.9 виконаємо аналіз динаміки та складу поточних зобов'язань та забезпечень ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Таблиця 2.9

Структура і динаміка поточних зобов'язань та забезпечень ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Показники	на 31.12.2020		На 31.12.2021		Відхилення	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	Абсолютне	Відносне %
Поточні зобов'язання і забезпечення	92289,2	100	89517,8	100	-2771,4	-3,00
товари, роботи, послуги	1003,6	1,09	1003,8	1,12	0,2	0,02
розрахунками з бюджетом	3,4	0,00	0,3	0,00	-3,1	-91,18
розрахунками зі страхування	4,3	0,00		0,00	-4,3	-100,00
розрахунками з оплати праці	26,8	0,03	1,1	0,00	-25,7	-95,90
Інші поточні зобов'язання	91251,1	98,88	88512,6	98,88	-2738,5	-3,00

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Дані табл. 2.9 свідчать про зниження суми поточних зобов'язань та забезпечень на 2771,4 тис. грн. або на 3% на кінець 2021 р.

На рис. 2.16 зображено графічну ілюстрацію зміни основних складових поточних зобов'язань та забезпечень ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

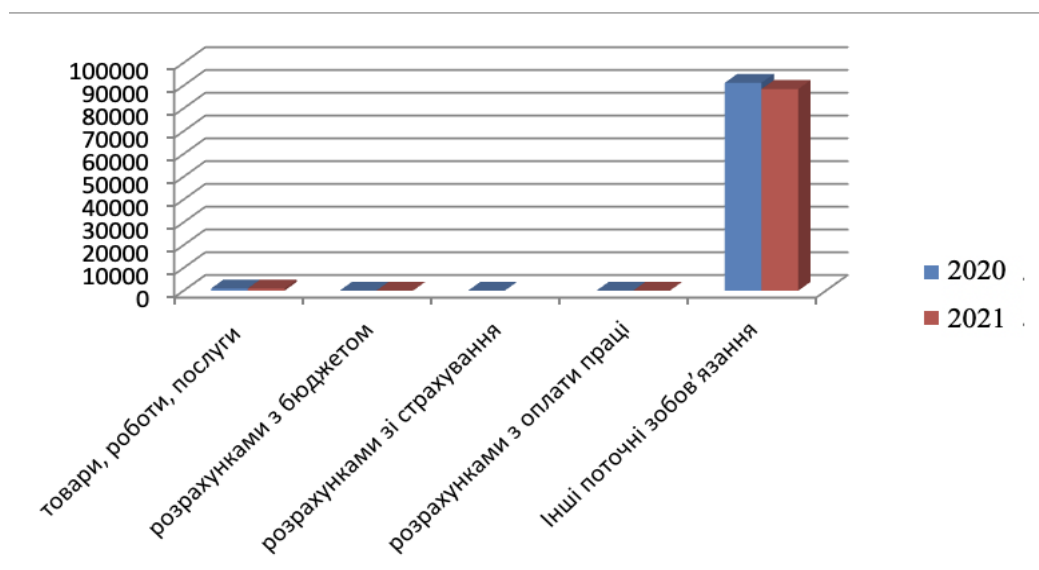

Рис. 2.16. Зміна складових поточних зобов'язань ПрАТ «Золоті ворота» у 2020-2021 рр. тис. грн., тис. грн.

Джерело: складено за даними фінансової звітності

На формування даної зміни вплинуло зниження суми розрахунків із бюджетом на 3,1 пункти або на 91,18%, розрахунків зі страхування на 4,3 тис. грн., розрахунків з оплати праці на 25,7 пункти та інших поточних зобов'язань на 2738,5 тис. грн. або на 3%. На рис. 2.17 відобразимо структуру поточних зобов'язань у ПрАТ «Золоті ворота» у 2020 р. та на рис. 2.18 – у 2021 р.

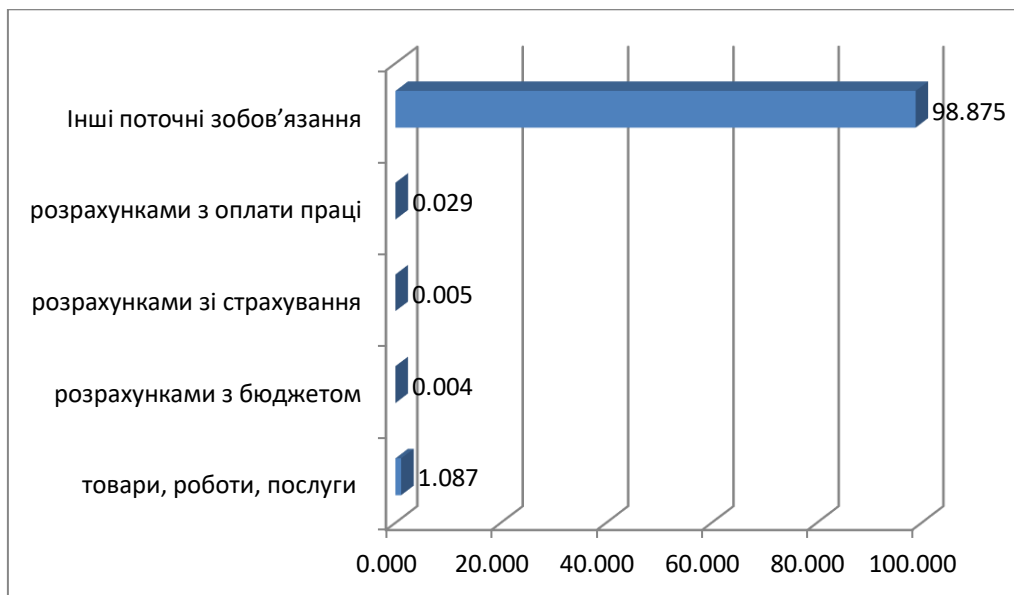

Рис. 2.17. Структура поточних зобов'язань ПрАТ «Золоті ворота» у 2020 р., %
Джерело: складено за даними фінансової звітності

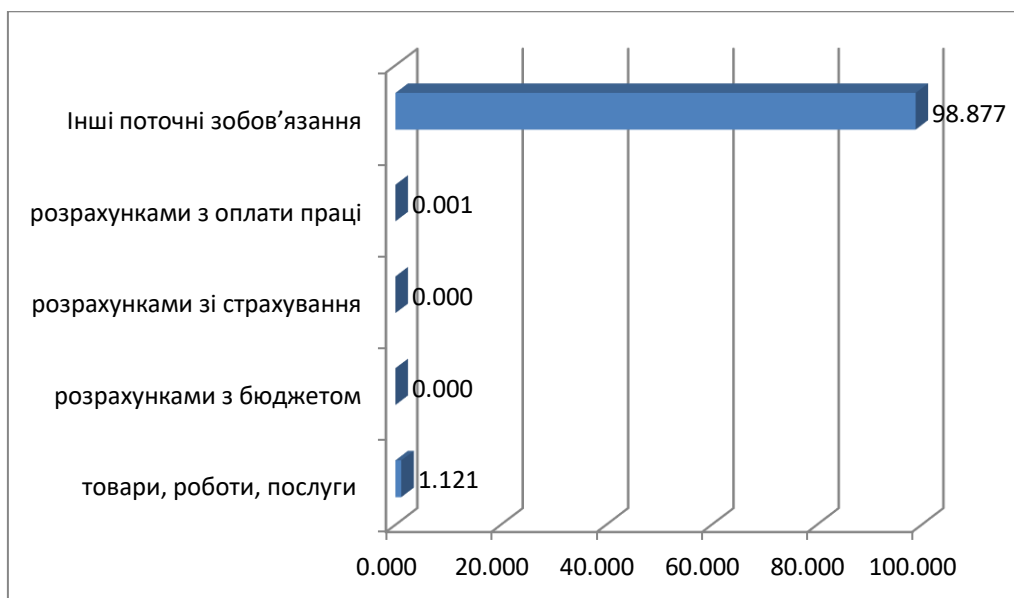

Рис. 2.18. Структура поточних зобов'язань ПрАТ «Золоті ворота» у 2021 р., %
Джерело: складено за даними фінансової звітності

Отже, аналіз структури поточних зобов'язань свідчить про те, що найбільшу частку у ній складають поточні зобов'язання.

У табл. 2.10 виконаємо оцінку показників майнового стану ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Таблиця 2.10

Оцінка показників майнового стану ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Показники	на 31.12.2020	На 31.12.2021	Відхилення	
			Абсолютне	Відносне %
Величина первісної вартості основних засобів	2760,5	2804,3	43,8	1,59
Величина зносу основних засобів	1438,8	1500,1	61,3	4,26
Величина введених основних засобів	26,5	30,2	3,7	13,96
Величина виведених основних засобів	14,2	13,2	-1	-7,04
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,521	0,535	0,014	2,63
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,010	0,011	0,001	12,18
Коефіцієнт вибуття основних засобів	0,005	0,005	0,000	-8,49

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Дані табл. 2.10 свідчать про погіршення використання підприємством основних засобів. Про це свідчить зростання коефіцієнту зносу основних засобів на кінець 2021 р. на 0,014 пункти. Так, бачимо, що ступінь зношеність основних засобів на кінець 2020 р. складає 52,1%, на кінець 2020 р. – 53,5%

На рис. 2.19 зображено графічну ілюстрацію зміни показників майнового стану ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

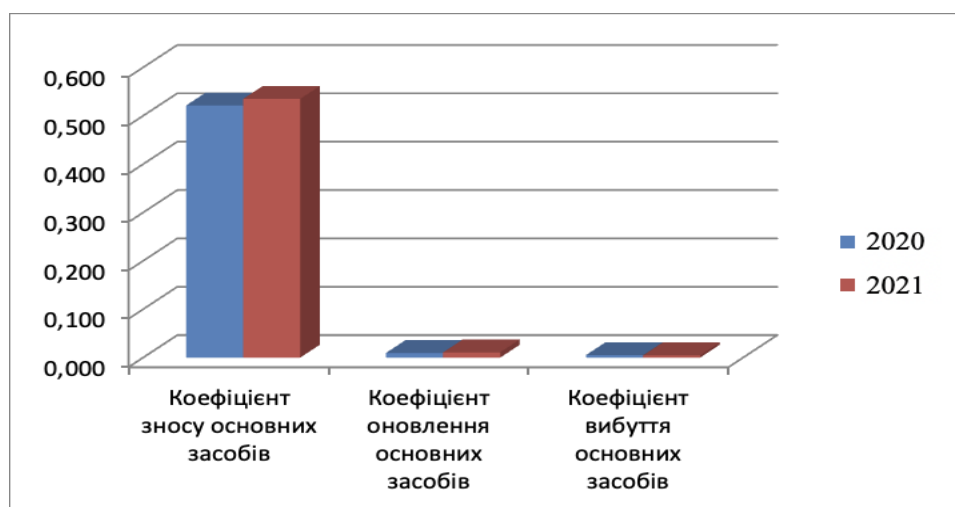

Рис. 2.19. Зміна показників майнового стану ПрАТ «Золоті ворота» у 2020-2021 рр.

Джерело: складено за даними фінансової звітності

У табл. 2.11 проаналізуємо доходи у ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Таблиця 2.11

Доходи ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Вид страхування	2020 р.	2021 р.	Зміна, тис. грн.	Темп приросту, %
Чисті дохід (виручка) від реалізації	2805,1	547,1	-2258	-80,50
Інші операційні доходи	2075,4	9270,7	7195,3	346,69
Інші доходи	1744,3	9303,6	7559,3	433,37

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Дані табл. 2.11 свідчать про зниження чистого доходу (виручки) на 2258 тис. грн. або на 80,50% та зростання інших операційних доходів на 7195,3 тис. грн. або 346,69% та інших доходів на 7559,3 тис. грн. або на 433,37%. На рис. 2.20 наведено графік зміни доходів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

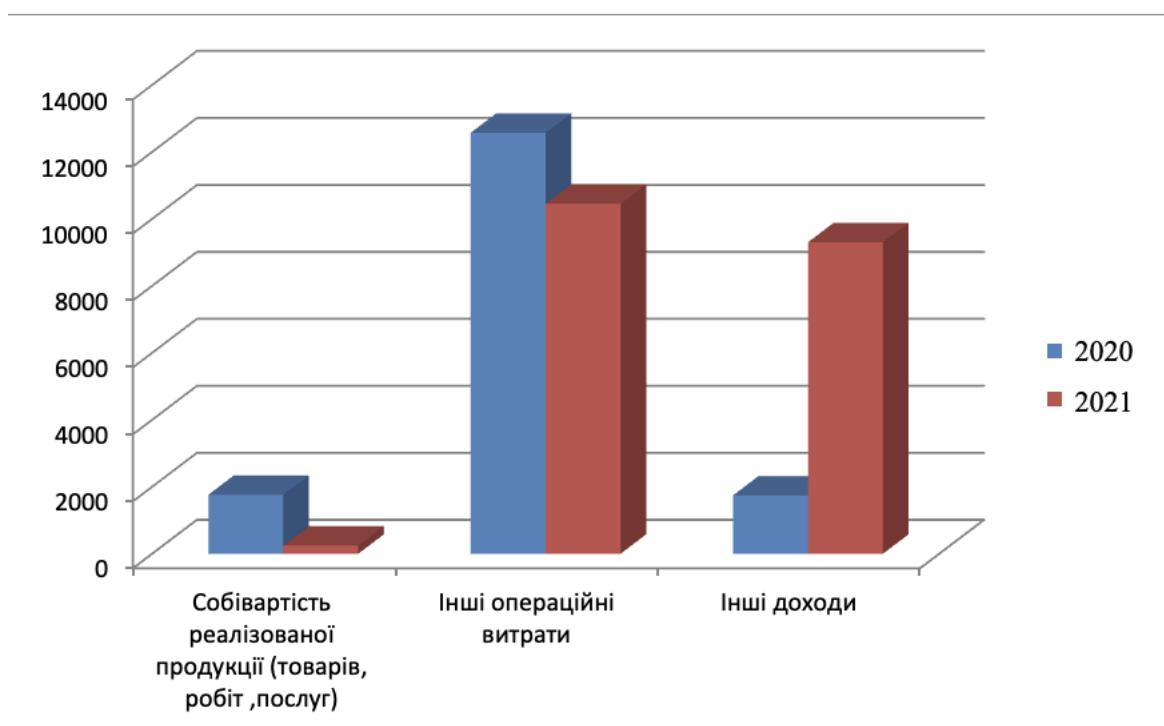

Рис.2.20. Графік зміни доходів ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Джерело: складено за даними фінансової звітності

У табл. 2.12 проаналізуємо витрати у ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Витрати у ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Вид страхування	2020 р.	2021 р.	Зміна, тис. грн.	Темп приросту, %
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт ,послуг)	1763	242,3	-1520,7	-86,26
Інші операційні витрати	12573,6	10449,9	-2123,7	-16,89
Інші витрати	17757,2	10596,8	-7160,4	-40,32

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Дані табл. 2.12 свідчать про зниження суми собівартості на 1520,7 тис. грн. або на 86,26%, інших операційних витрат на 2123,7 тис. грн. або на 16,89%, інших витрат – на 7160,4 тис. грн... На рис. 2.21 наведено графік зміни витрат ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

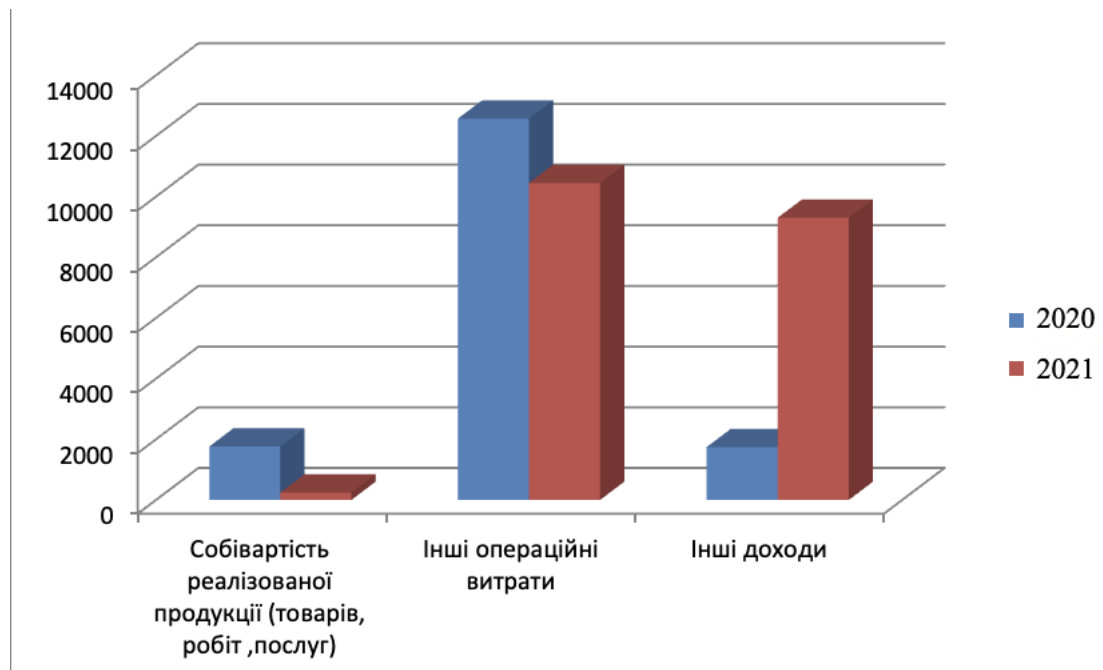

Рис.2.21. Графік зміни витрат у ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Для ведення бухгалтерського обліку у ПрАТ «Золоті ворота» призначена бухгалтерія. До складу бухгалтерії входить головний бухгалтер, економіста та касир. У Додатку А до роботи представлено облікову політику ПрАТ «Золоті ворота».

У ПрАТ «Золоті ворота» бухгалтерський облік автоматизовано («1С: Підприємство 8.2»). Використання автоматизованого обліку дає можливість повністю звільнитися від помилок (перенесення даних одного облікового регістра в інший), оскільки при автоматизованому обліку ведеться лише один обліковий регістр, всі інші формуються автоматично і ризик помилки при переносі даних між регістрами відсутнє.

Працівники відділу бухгалтерії також застосовують для обробки інформації наступні програми: MS Word, MS Excel. У програмі MS Word в основному створюється і редагуються текстові документи та звіти. В цьому форматі працівники відділу отримують інформацію від інших підрозділів, керівництва та державних служб. У програмі MS Excel складаються різноманітні таблиці для подальших обчислень, дозволяє вирішувати завдання і тому є поширеною програмою в усіх підрозділах підприємства ТОВ «ТД Левада» .

ПрАТ «Золоті ворота» є платником податку на додану вартість, податку на доходи фізичних осіб, та єдиного соціального внеску. Ставка податку на додану вартість складає 20%. Ставка податку на доходи фізичних осіб складає 18%. Ставка єдиного соціального внеску 22%. Окрім цього підприємство сплачує 18% податку на прибуток.

Головний бухгалтер у ПрАТ «Золоті ворота»:

1. Повинен забезпечувати процес формування бухгалтерського обліку, при цьому дотримуватися єдиної методики, яка наведена у Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та при цьому повинен враховувати особливості галузі виробництва суб'єкта господарювання та технологічних особливостей обробки даних, які носять обліковий характер.

2. Має організовувати роботу бухгалтерської служби, виконувати контроль за тим, як відображаються на рахунках усі господарські операції.

3. Має вимагати від усіх структурних підрозділів підприємства та персоналу забезпечувати неухильне дотримання правильного оформлення та формування первинного обліку.

4. Має вживати усі необхідні заходи, які мають запобігати несанкціонованим та непомітним виправленням записів у первинному документів або реєстрі обліку та зберігати оброблені документи, реєстри та звітність у встановлені законодавством терміни.

5. Повинен забезпечити формування фінансової звітності за допомогою інформацію обліку, підписувати її та подавати у встановлені терміни користувачам.

6. Повинен здійснювати заходи, які пов'язані із наданням інформації (яка повинна бути повною, правдивою та неупередженою), яка стосується реального фінансового становища суб'єкта господарювання, фінансових результаті та руху грошових коштів.

7. Повинен брати участь у процесі підготовки та поданні інших різновидів звітності, в яких повинен зазначатися його підпис, до відповідних органів керівництва та згідно із чинною нормативно-правовою базою.

8. Повинен забезпечувати перерахуванням сум податку або збору, які передбачено чинним законодавством та проводити розрахунки, які пов'язані із іншим кредитором.

9. Повинен здійснювати контрольні дії до формування касового обліку, раціонального та ефективного використання ресурсів, які носять матеріальний, трудовий або фінансовий характер.

10. Повинен брати участь у інвентаризаційних процесах на підприємстві, оформляти відповідні матеріали, які пов'язані із нестачами або відшкодуванням, крадіжками або псуванням майна суб'єкта господарювання.

11. Має організувати роботу, яка пов'язана із підготовкою пропозицій для керівництва підприємств стосовно:

– того, як повинна розроблюватися система та форму обліку, правила документообігу, додаткова система рахунку та реєстру аналітичного обліку, звітність та контроль операцій, які носять господарський характер;

- того, як повинні визначатися права персоналу на підпис того чи іншого первинного або зведеного документу;
- того, як повинен відбуватися вибір оптимальних функціональних структур бухгалтерських служб та кількості персоналу у них;
- того, як поліпшити систему інформаційного забезпечення управлінням обліком та які потрібні шляхи руху обробленої інформації;
- того, як повинна впровадитися автоматизована система, яка пов'язана із обробленням даних обліку, при цьому повинні враховуватися особливості галузі суб'єкта господарювання;
- забезпечення збереження майна, раціонального та ефективного використання матеріальних, трудових та фінансових ресурсів, залучення кредитів та їх погашення;
- виділення на окремий баланс філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів підприємства та включення їх показників до фінансової звітності підприємства.

12. Повинен керувати персоналом, який займається бухгалтерським обліком на підприємстві та розподіляти між ними посадовий обов'язок та завдання.

13. Повинен знайомити свій персонал із чинною нормативно-методичною базою та інформаційним матеріалом із змінами та доповненнями та які пов'язані із їх діяльністю.

Фінансовою роботою у ПрАТ «Золоті ворота» являється діяльність, яка має бути спрямована на те, щоб забезпечити виробництво ресурсами фінансового характеру для того, щоб виконувати поставлені цілі та завдання.

До фінансової роботи у ПрАТ «Золоті ворота» відносять:

- процес, пов'язаний із здійсненням необхідного розрахунку, який дозволяє представити керівникам пропозиції, які стосуються того як розподіляються фінансові ресурси між різними підрозділами та службами;

– процес, пов'язаний із розробкою поточного та оперативного фінансового плану або іншого планового фінансового документу; пошуком резерву для зростання суми фінансових результатів та нагромадження інших фінансових ресурсів для того, щоб забезпечити наявні потреби підприємства у грошових коштах для того, щоб фінансувати виробництво, капітальні вкладення та соціальні потреби;

– процес, пов'язаний із здійсненням контрольних операцій по виконанню показників фінансових планів конкретним підрозділом або підприємством взагалі та контролем по використанню фінансових ресурсів на непродуктивний вид затрат;

– процес, пов'язаний із оперативним контролем по надходженню грошових коштів, які отримано внаслідок реалізації продукції, своєчасним рішенням претензій у сфері розрахунків з постачальником або споживачем; і

– процес, пов'язаний із забезпеченням роботи, яка стосується формування фінансового зобов'язання суб'єкта господарювання перед бюджетними органами; своєчасним внесенням сум податку або іншого (неподаткового) платежу перед бюджетними органами, банком, постачальником, робітником або службовцем;

– процес, пов'язаний із комплексним аналізом господарської діяльності підприємства та кожного його структурного підрозділу за для того, щоб виявити причини того, чому не виконанні плани;

– процес, пов'язаний із вивченням становища фінансового ринку держави для того, щоб можна було планувати та прийняти рішення у інвестиційній галузі.

2.3. Особливості формування управління ризиками прат «Золоті ворота»

Для аналізу та оцінки фінансових ризиків використовують у ПрАТ «Золоті ворота» бухгалтерську чи фінансову звітність підприємства, а саме бухгалтерський баланс, який показує у грошовому виразі стан господарських засобів за їх складом і використанням, джерелами надходження та призначення на певну дату; звіт про прибутки і збитки, або звіт про фінансові результати, що містить показники, що характеризують кінцеві результати діяльності суб'єкта господарювання за певний період.

На рис. 2.22 наведено основні фінансові ризики, які можуть бути розраховані у ПрАТ «Золоті ворота».

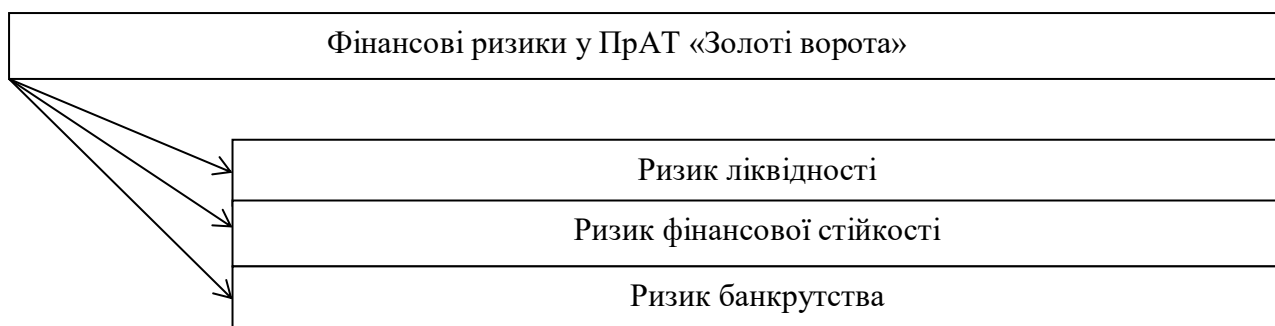

Рис. 2.22. Фінансові ризики у ПрАТ «Золоті ворота»

Джерело: створено автором

Ліквідність підприємства - це його здатність швидко продати активи й одержати гроші для оплати своїх зобов'язань.

У табл. 2.13 виконаємо оцінку показників ліквідності ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

**Оцінка показників ліквідності ПрАТ «Золоті ворота»
протягом 2020-2021 рр.**

Показники	на 31.12.2020	На 31.12.2021	Відхилення	
			Абсо- лютне	Відносне %
Оборотні активи	15270,5	13508,5	-1762	-11,54
Запаси	7660,7	7659,1	-1,6	-0,02
Грошові кошти	51,5	420,2	368,7	715,92
Поточні зобов'язання	92289,2	89517,8	-2771,4	-3,00
Коефіцієнт покриття	0,165	0,151	-0,015	-8,80
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,082	0,065	-0,017	-20,75
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,001	0,005	0,004	741,18

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Дані табл. 2.13 дозволили оцінити рівень ліквідності ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр. Так, значення коефіцієнту покриття не входять до нормативного значення та свідчать про те, що підприємство не має у достатній кількості коштів, які можна використати для погашення короткострокових зобов'язань. Негативним моментом являється зростання даного показника на кінець 2021 р. на 0,015 пункти (або на 8,8%). Значення коефіцієнту швидкої ліквідності не входять до нормативного та свідчать про те, що ліквідні кошти підприємства не достатньо покривають короткострокову заборгованість. Зниження даного коефіцієнту на кінець 2021 р. на 0,017 пункти (або на 20,75%) являється негативною тенденцією. Значення коефіцієнту абсолютної ліквідності не входять до нормативних та свідчать про те, що підприємство може негайно погасити 0,1% (на кінець 2020 р.), 0,5% (на кінець 2021 р.) поточних зобов'язань.

На рис. 2.23 зображено графічну ілюстрацію зміни показників ліквідності ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

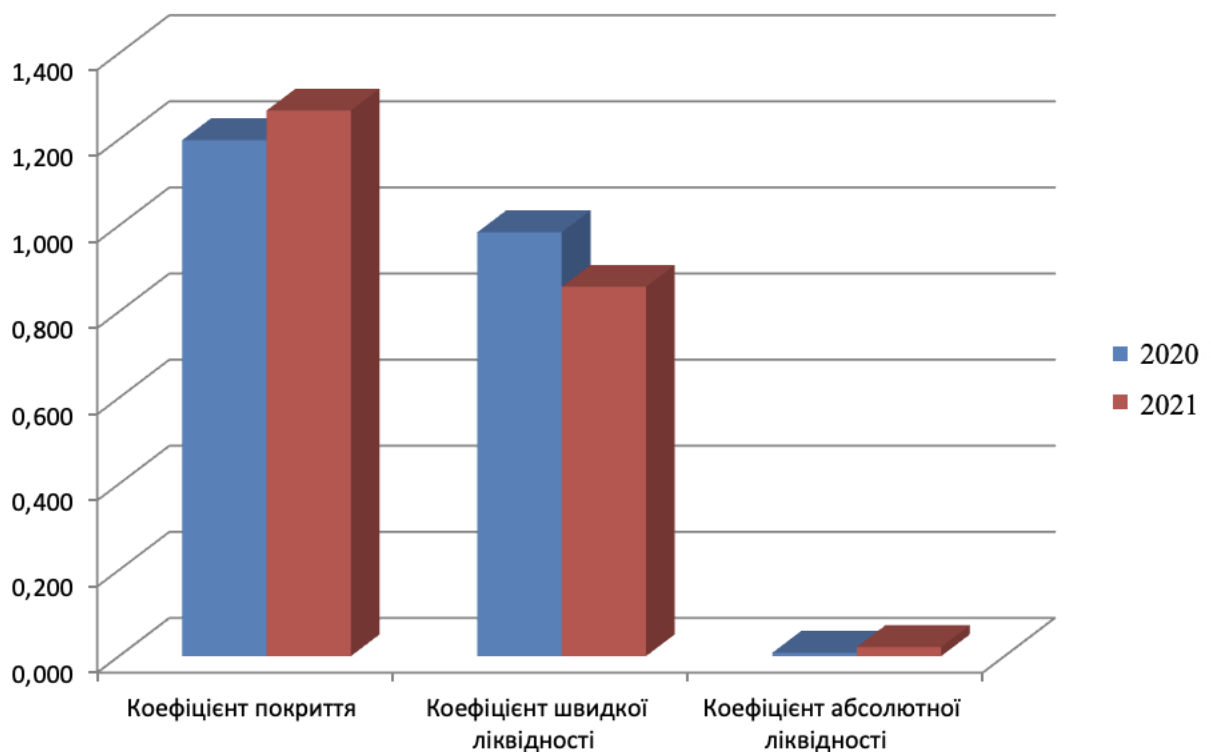

Рис. 2.23. Зміна показників ліквідності ПрАТ «Золоті ворота» у 2020-2021 рр.

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Основне завдання аналізу фінансової стійкості полягає у визначенні спроможності підприємства протистояти негативній дії різних факторів (зовнішніх, внутрішніх та непередбачуваних), що впливають на його фінансовий стан.

У табл. 2.14 виконаємо аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Таблиця 2.14

Тип фінансової стійкості ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Показники	Сума, тис.грн.		
	На початок 2020 р.	На кінець 2020 р.	На кінець 2021 р.
1	2	3	4
1. Власний капітал	-120389,1	-152652,2	-148025,7
2. Необоротні активи	12925,7	13700,7	13683,2
3. Наявність власних оборотних коштів	-133314,8	-166352,9	-161708,9

Продовження табл. 2.14

1	2	3	4
4. Короткострокові кредити банків	-	-	-
5. Загальна величина джерел формування запасів (ряд. 3 + ряд. 4)	-133314,8	-166352,9	-161708,9
6. Запаси	8948,2	7660,7	7659,1
7. Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів	-133314,8	-166352,9	-161708,9
8. Надлишок (+) або нестача (-) загальної величини джерел формування запасів	-142263	-174013,6	-169368
9. Джерела, що послаблюють фінансову напругу (кредиторська заборгованість)	609,4	1003,6	1003,8
10. Тип фінансової ситуації на підприємстві	Кризова	Кризова	Кризова

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Дані табл. 2.14 свідчать про те, що на досліджуваному підприємстві спостерігається кризова фінансова ситуація у 2020-2021 рр. Кризова ситуація сформувалась на підприємства за рахунок зниження власних оборотних коштів.

Окрім цього спостерігаємо нестачу підприємства у загальній величині джерел, які формують запаси. Окрім цього на підприємстві існує кредиторська заборгованість, яка також здійснює негативний вплив на фінансову ситуацію.

У табл. 2.15 проаналізуємо коефіцієнти стану фінансової стійкості у ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Таблиця 2.15

Коефіцієнти стану фінансової стійкості ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр.

Коефіцієнти	2020 р.	2021 р.	Відхилення	
			абс.	у %
Зобов'язання	180623,4	175217,4	-5406	-2,99
Власний капітал	-151652,2	-148026	3626,5	-2,39
Довгострокові борги	88334,2	85699,6	-2634,6	-2,98
Позикові кошти	92289,2	89517,8	-2771,4	-3,00
Пасиви	28971,2	27191,7	-1779,5	-6,14
Необоротні активи	13700,7	13683,2	-17,5	-0,13
Співвідношення залучених та власних коштів	-1,191	-1,184	0,007	-0,62
Структури позикових коштів	0,957	0,957	0,000	0,02
Автономії	-5,235	-5,444	-0,209	4,00
Самофінансування	-11,069	-10,818	0,251	-2,27
Фінансової стійкості	-4,622	-4,555	0,067	-1,44

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Дані табл. 2.15 свідчать про те, що підприємство являється фінансово не стійким та не має значний запас фінансової стійкості. Про це свідчить від’ємна частка власних коштів у структурі капіталу підприємства на початок року, присутність боргу, який необхідно обслуговувати.

На рис. 2.24 відображено графічну ілюстрацію зміни коефіцієнтів стану фінансової стійкості ПрАТ «Золоті ворота» у 2020-2021 рр.

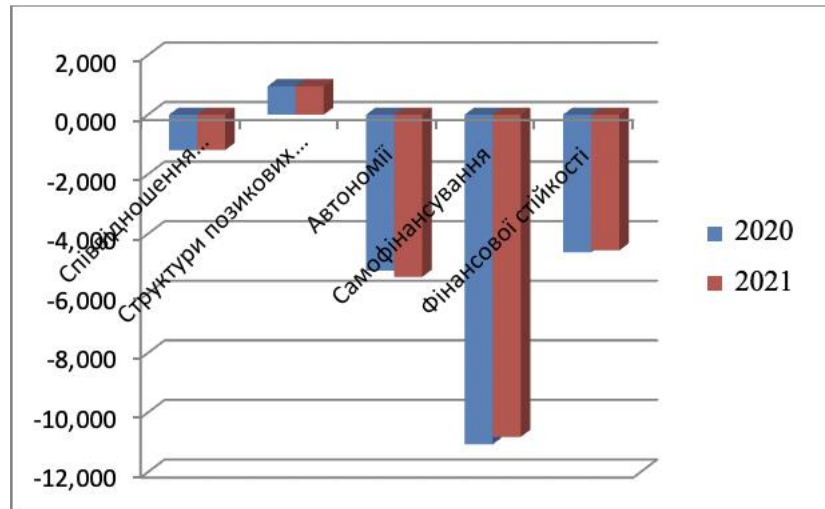

Рис. 2.24. Зміна коефіцієнтів стану фінансової стійкості ПрАТ «Золоті ворота» у 2020-2021 рр.

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Управління ризиком у ПрАТ «Золоті ворота» – це специфічна сфера менеджменту, що передбачає використання різноманітних підходів, процесів, заходів, які покликані забезпечити максимально широкий діапазон охоплення можливих ризиків підприємства, їхню оцінку, а також формування, реалізацію та контроль заходів щодо оптимізації рівня ризиків із метою досягнення цілей підприємства.

На рис. 2.25 наведено місце механізму управління фінансовими ризиками у ПрАТ «Золоті ворота».

Рис. 2.25. Місце механізму управління фінансовими ризиками у ПрАТ «Золоті ворота»

Джерело: створено автором

Слід відзначити, що на нашу думку у ПрАТ «Золоті ворота» слід застосовувати управління ризиками або ризик-менеджмент. Управління ризиком відносять до спеціального виду управлінської діяльності, який має бути спрямований на те, щоб відбувався ефективний захист підприємства від будь-якої небажаної закономірної чи випадкової обставини, яка може здійснити негативний вплив на формування кінцевих результатів підприємства.

Управління ризиком у ПрАТ «Золоті ворота» має виконувати важливу функцію управління, а саме такі функції як планування, організації, контролю.

Сутність планування у ПрАТ «Золоті ворота» має полягати у тому, щоб сформулювати цілі управління фінансовими ризиками та опрацювати шляхи, які дозволять підприємству досягти тих задач і цілей, які було поставлено.

Сутність організації у ПрАТ «Золоті ворота» полягає у об'єднанні працівників, які мають розробити та реалізувати програму, яка стосується управління фінансовими ризиками. Сутність мотивації у ПрАТ «Золоті ворота» полягає у формуванні впливу на менеджерів підрозділ із управлінням фінансовими ризиками та іншого персоналу за для того, щоб її спонукати до діяльності, яка має бути спрямована на те, щоб досягти цілі підприємства та особисті цілі.

Сутність контролю у ПрАТ «Золоті ворота» полягає у спостереженні, перевірці та порівняння результатів фінансово-економічної діяльності підприємства з управлінням фінансовими ризиками. В свою чергу регулювання у ПрАТ «Золоті ворота» являється коригуванням діяльності підрозділів по управлінню фінансових ризиків.

Формування та впровадження МУР на ПрАТ «Золоті ворота» обумовлені декількома обставинами. По-перше, в умовах ринкової економіки така необхідність викликана змінами умов господарювання підприємства, розвитком форм власності. По-друге, стає більш мінливим зовнішнє та внутрішнє середовище, збільшується ступінь різних видів ризиків. По-третє, необхідність пошуку все нових та досконаліх систем управління, що забезпечили б надійність функціонування підприємства і стабільний розвиток. По-четверте, підсилюється альтернативність варіантів рішення господарських задач.

До одного із основних елементів механізму управління фінансовими ризиками у ПрАТ «Золоті ворота» відносять рівень організаційного забезпечення. Суть такого організаційного забезпечення полягає у організації процесів управління фінансовими ризиками на підприємстві. Мова йде про те, щоб визначити основні етапи, які забезпечити більш ефективні результати.

Сформований автором процес управління ризиками підприємства представлений на рис. 2.26.

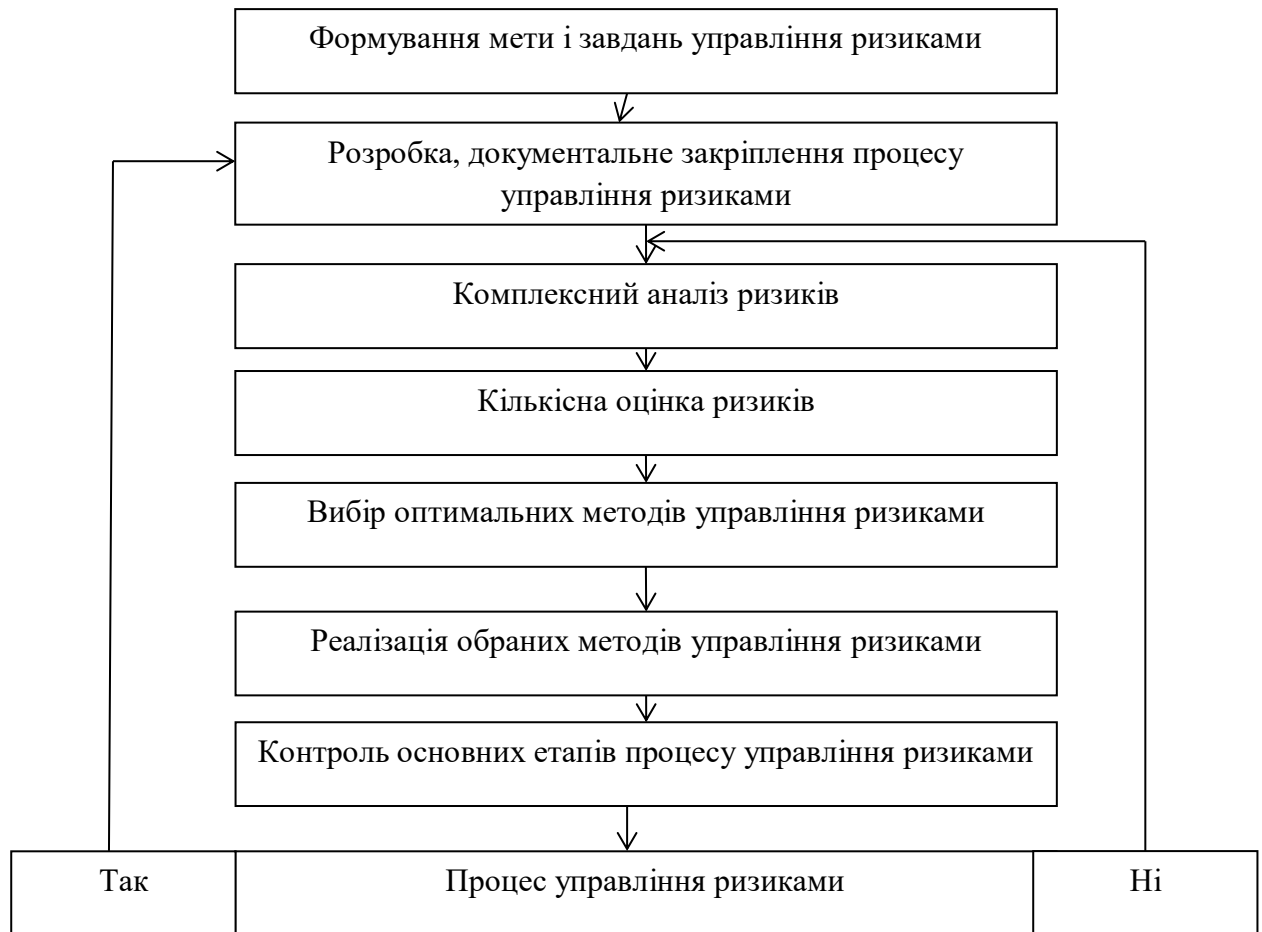

Рис. 2.26. Процес управління ризиками у ПрАТ «Золоті ворота»

Джерело: створено автором

Важливим кроком є реалізація обраних методів управління ризиками шляхом прийняття рішення. Прийняття рішення є складним процесом, який повинен містити в собі визнання наявної проблеми, розробку рішення (розробка, оцінка та вибір альтернатив) та його виконання. На такому етапі доцільно:

1) прийняти рішення щодо необхідних фінансових та трудових ресурсів, відповідальних учасників процесу, розподіл завдань серед них щодо ключових заходів, термінів реалізації, здійснення аналізу ринку відповідних послуг, консультації зі спеціалістами тощо;

2) з метою своєчасного реагування на негативні наслідки ризикової ситуації, розробити певний альтернативний план, який визначить, що саме потрібно робити в несприятливій ситуації і яких наслідків можна очікувати.

Перевагою альтернативних планів є можливість швидко діяти за несприятливих умов

Хеджування є складним процесом мінімізації ризиків, оскільки вимагає надійного прогнозування кон'юнктури ринку та розуміння законів його функціонування. Поняття хеджування (від. англ. *Hedge* — захищатися від можливих втрат, ухилятися, обмежувати) розглядається як спосіб захисту від ризику, пов'язаного з невизначеністю зміни майбутньої ціни якого-небудь активу на основі використання строкових контрактів [27, с. 302].

Хеджування — дуже багатопланове за своїм змістом. Це дозволяє максимально ефективно використовувати всі наявні інструменти та його види в залежності від цілей, умов та потреб.

За технікою здійснення хеджування може бути коротким та довгим рис. 2.27).

Рис. 2.27. Класифікація хеджування за технікою здійснення

Джерело: створено автором

Коротке хеджування — продаж строкових контрактів, а довге — купівля строкових контрактів. Техніка довгого хеджування дає можливість мінімізувати можливість негативних коливань ціни активу. Коротке хеджування сприяє забезпеченню ціни продажу базового активу, який знаходиться у власності продавця.

Існує значно більше видів хеджування, велика кількість яких забезпечує вищу ефективність фінансової діяльності. В різних підходах до визначення поняття хеджування переважають уявлення про цей процес як про систему економічних відносин учасників фінансового ринку, які пов'язані зі зниженням кредитних та цінових ризиків і досягаються за рахунок одночасності та

протилежного спрямування торгових угод на строковому ринку і на ринку реального товару.

В світлі цих теорій хеджування — це створення позабалансової позиції шляхом укладання строкових угод, економічно пов'язаних із ризиковим активом, задля мінімізації ризику. Хеджування є результатом функціонування та розвитку ринку похідних строкових контрактів.

Перед початком хеджування необхідно оцінити планову ефективність хеджування. Для визначення коефіцієнта хеджування скористаємося методикою регресійного аналізу. Інтервали спостережень для визначення оптової та ф'ючерсної ціни активу повинні відповідати періоду хеджування. Так якщо позиції страхуються на сім місяців, то при розрахунку коефіцієнта хеджування необхідно використати оптові та ф'ючерсні ціни за попередні сім місяців (табл. 2.16).

Таблиця 2.16

Розрахунок хеджування у ПрАТ «Золоті ворота»

№	Дата	Спот ціна (S)	Фючерсна ціна (F)	Зміна спот ціни (x),.	Зміна ф'ючерсної ціни (y)	$X - X_{сер}$	$\frac{(X - X_{сер})^2}{2}$	$Y - Y_{сер}$	$\frac{(Y - Y_{сер})^2}{2}$	$(X - X_{сер})^2 \times (Y - Y_{сер})^2$
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
0	06.06.218	126,33	128,14	-	-	-	-	-	-	-
1	13.06.2021	134,12	134,73	7,79	6,59	10,926	$\frac{119,38}{2}$	9,699	94,063	105,969
2	20.06.2021	132,08	134,37	-2,04	-0,36	1,096	1,202	2,749	7,555	3,013
3	27.06.2021	135,54	137,63	3,46	3,26	6,596	43,51	6,369	40,559	42,009
4	04.07.2021	141,07	142,46	5,53	4,83	8,666	75,103	7,939	63,022	68,798
5	11.07.2021	137,43	140,04	-3,64	-2,42	-0,504	0,254	0,689	0,474	-0,347
6	18.07.2021	135,05	135,34	-2,38	-4,7	0,756	0,572	-1,591	2,532	-1,203
7	25.07.2021	126,7	126,44	-8,35	-8,9	-5,214	27,184	-5,791	33,54	30,195
8	01.08.2021	124,43	124,57	-2,27	-1,87	0,866	0,75	1,239	1,534	1,073
9	08.08.2021	116,56	118,88	-7,87	-5,69	-4,734	22,409	-2,581	6,664	12,22
10	15.08.2021	110,16	114,45	-6,4	-4,43	-3,264	10,652	-1,321	1,746	4,313
11	22.08.2021	111,66	115,63	1,5	1,18	4,636	21,494	4,289	18,392	19,883
12	29.08.2021	112,4	116,12	0,74	0,49	3,876	15,025	3,599	12,95	13,949
13	05.09.2021	103,69	108,3	-8,71	-7,82	-5,574	31,067	-4,711	22,197	26,26

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
14	12.09.2021	97,28	102,85	-6,41	-5,45	-3,274	10,718	-2,341	5,482	7,665	
15	19.09.2021	89,35	97,29	-7,93	-5,56	-4,794	22,98	-2,451	6,009	11,751	
16	26.09.2021	100,91	109,63	11,56	12,34	14,696	215,978	15,449	238,66	227,036	
17	03.10.2021	91,9	96,68	-9,01	-	12,95	-5,874	34,501	-9,841	96,853	57,806
18	10.10.2021	80,98	86,22	-	10,46	-7,784	60,587	-7,351	54,043	57,222	
19	17.10.2021	69,28	75,21	-11,7	-	11,01	-8,564	73,339	-7,901	62,432	67,666
20	24.10.2021	64,4	68,78	-4,88	-6,43	-1,744	3,041	-3,321	11,032	5,792	
21	31.10.2021	60,61	65,44	-3,79	-3,34	-0,654	0,427	-0,231	0,054	0,151	
22	07.11.2021	59,43	64,31	-1,18	-1,13	1,956	3,827	1,979	3,915	3,871	
23	14.11.2021	53,27	58,64	-6,16	-5,67	-3,024	9,143	-2,561	6,561	7,745	
24	21.11.2021	47,79	52,5	-5,48	-6,14	-2,344	5,493	-3,031	9,189	7,105	
25	28.11.2021	48,53	53,54	0,74	1,04	3,876	15,025	4,149	17,211	16,081	
26	05.12.2021	43,7	45,5	-4,83	-8,04	-1,694	2,869	-4,931	24,319	8,353	
27	12.12.2021	41,01	44,71	-2,69	-0,79	0,446	0,199	2,319	5,376	1,035	
28	19.12.2021	41,71	39,65	0,7	-5,06	3,836	14,716	-1,951	3,808	-7,486	
29	26.12.2021	35,38	37,99	-6,33	-1,66	-3,194	10,2	1,449	2,099	-4,627	
	Разом	-90,95	-90,15	-	-	-	851,65	-	852,27	793,29	

Джерело: створено автором

Інструментами хеджування є похідні контракти — деривативи. Використання деривативів оптимізує функціональність фінансової системи завдяки якісному впливу на фінансовий результат діяльності шляхом створення можливості ефективного управління фінансовим ризиком, покращення планування фінансових потоків, а також забезпечує поширення інформації про стан ринків та очікувань учасників.

Деривативи є інструментами управління ризиком шляхом укладання похідних контрактів, що призводить до встановлення цін, відкритих для спостереження та оцінки як суспільством, так і експертами, які, визначаючи реальну вартість активів, мають змогу визначити шляхи та умови подальшого розвитку економіки.

В міжнародній практиці строкового ринку деривативами є форвардні контракти, ф'ючерсні контракти та опціони, що і покладено з основу законодавчого регулювання випуску та обігу деривативів з нашої країни. Єдиним видом строкових угод, які використовуються в Україні, є форвардні контракти.

Основною проблемою функціонування вітчизняних бірж є відсутність у біржовому обігу класичних строкових інструментів регулювання ризику - ф'ючерсних контрактів та опціонів.

Похідні фінансові інструменти сприяють розподілу грошових коштів їхньому руху від одних учасників ринку до інших при проведенні операцій хеджування, спекуляціях на курсах цінних паперів, крос-курсах валют, що визначають функціональні ознаки деривативів:

1. Визначення ринкової ціни.
2. Мінімізація ризиків, запобігання збитків і контроль величини прибутку
3. Отримання прибутку від спекулятивних операцій.

При вивченні механізму хеджування значний інтерес викликають питання вибору оптимальних інструментів хеджування. При виборі хеджового інструменту підприємцю потрібно враховувати, що кожен з деривативів виконує певні схожі функції оптимізації цінового ризику, але має також значні відмінності в питаннях гнучкості та ліквідності.

Найприйнятнішим та найефективнішим для хеджування цінового ризику є ф'ючерсний контракт за рахунок своєї високій ліквідності та гнучкості.

- При виборі інструментів хеджування схематично підхід має бути таким:
- ретельний аналіз діяльності, порядку розрахунків та ціноутворення, що дасть можливість виявити, на яких етапах виникають ризики, ступінь їх можливого негативного впливу на кінцеві результати діяльності
 - визначення цілей та завдань хеджування

– визначення товарних позицій та інструментів, що можуть бути використані для конкретних цілей хеджування.

Необхідність такого підходу продиктована можливою відмінністю ступеня кореляції, складністю використання, вартістю, ступенем компенсації ризику; визначення свого бачення ринку та складання послідовного плану та бюджету хеджування.

Висновки до розділу 2

Компанія ZV Development почалася у 1989-му. ПрАТ «Золоті ворота» стала піонерами котеджного будівництва і створили три котеджних містечка у Києві та передмісті. Метою ПрАТ «Золоті ворота» була і залишається — творити круті середовища, життя в яких надихає на розвиток і звершення.

Так, дані свідчать про зниження суми необоротних активів на 17,5 тис. грн. або на 0,13%, оборотних активів на 1762 тис. грн. або на 11,54%, власного капіталу – на 3626,5 тис. грн., довгострокових зобов'язань на 2634,6 тис. грн. або на 2,98%, поточних зобов'язань – на 2738,5 тис. грн. або на 3%, що являється негативним моментом у діяльності підприємства. Окрім цього спостерігаємо зростання зношеності основних засобів, про що свідчить зростання коефіцієнту зношеності у 2021 р. на 0,01 пункти або на 2,63%. Спостерігаємо у 2021 р. зниження середньої кількості працівників на 18 осіб або на 34,62%. Підприємство отримало чистий збиток протягом 2020-2021 рр., але відбулась позитивна зміна – зниження суми збитку на 23301,4 тис. грн. або на 91,49%.

Дані свідчать про погіршення використання підприємством основних засобів. Про це свідчить зростання коефіцієнту зносу основних засобів на кінець 2021 р. на 0,014 пункти. Так, бачимо, що ступінь зношеність основних засобів на кінець 2020 р. складає 52,1%, на кінець 2021 р. – 53,5

Дані свідчать про зниження чистого доходу (виручки) на 2258 тис. грн. або на 80,50% та зростання інших операційних доходів на 7195,3 тис. грн. або 346,69% та інших доходів на 7559,3 тис. грн. або на 433,37%.

Дані свідчать про зниження суми собівартості на 1520,7 тис. грн. або на 86,26%, інших операційних витрат на 2123,7 тис. грн. або на 16,89%, інших витрат – на 7160,4 тис. грн...

Для ведення бухгалтерського обліку у ПрАТ «Золоті ворота» призначена бухгалтерія. До складу бухгалтерії входить головний бухгалтер, економіста та касир.

ПрАТ «Золоті ворота» є платником податку на додану вартість, податку на доходи фізичних осіб, та єдиного соціального внеску. Ставка податку на додану вартість складає 20%. Ставка податку на доходи фізичних осіб складає 18%. Ставка єдиного соціального внеску 22%. Окрім цього підприємство сплачує 18% податку на прибуток.

Дані дозволили оцінити рівень ліквідності ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2020-2021 рр. Так, значення коефіцієнту покриття не входять до нормативного значення та свідчать про те, що підприємство не має у достатній кількості коштів, які можна використати для погашення короткострокових зобов'язань. Негативним моментом являється зростання даного показника на кінець 2021 р. на 0,015 пункти (або на 8,8%). Значення коефіцієнту швидкої ліквідності не входять до нормативного та свідчать про те, що ліквідні кошти підприємства не достатньо покривають короткострокову заборгованість. Зниження даного коефіцієнту на кінець 2021 р. на 0,017 пункти (або на 20,75%) являється негативною тенденцією. Значення коефіцієнту абсолютної ліквідності не входять до нормативних та свідчать про те, що підприємство може негайно погасити 0,1% (на кінець 2020 р.), 0,5% (на кінець 2021 р.) поточних зобов'язань.

Дані свідчать про те, що на досліджуваному підприємстві спостерігається кризова фінансова ситуація у 2020-2021 рр. Кризова ситуація сформувалась на підприємства за рахунок зниження власних оборотних коштів.

Дані свідчать про те, що підприємство являється фінансово не стійким та не має значний запас фінансової стійкості. Про це свідчить від'ємна частка власних коштів у структурі капіталу підприємства на початок року, присутність боргу, який необхідно обслуговувати.

Управління ризиком у ПрАТ «Золоті ворота» – це специфічна сфера менеджменту, що передбачає використання різноманітних підходів, процесів, заходів, які покликані забезпечити максимально широкий діапазон охоплення можливих ризиків підприємства, їхню оцінку, а також формування, реалізацію та контроль заходів щодо оптимізації рівня ризиків із метою досягнення цілей підприємства.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ НА ПРАТ «ЗОЛОТІ ВОРОТА»

3.1. Прийняття управлінського рішення щодо формування системи управління ризиками на ПрАТ «Золоті ворота»

У схематичному вигляді система управління фінансовими ризиками має такий вигляд (рис. 3.1) і призначена для надання керівництву інформації, що включає всебічну оцінку фінансових ризиків, які виникають в ході діяльності підприємства, що дає можливість приймати більш ефективні управлінські рішення.

Розроблена система управління фінансовими ризиками може використовуватись у рамках тактичного та стратегічного контуру управління.

Центральним елементом системи управління фінансовими ризиками підприємства є комплекс економіко-математичних моделей, за допомогою якого реалізується основна мета управління фінансовими ризиками – мінімізація фінансових втрат, пов'язаних з дією фінансових ризиків.

Комплекс економіко-математичних моделей має базуватися на таких концептуальних положеннях:

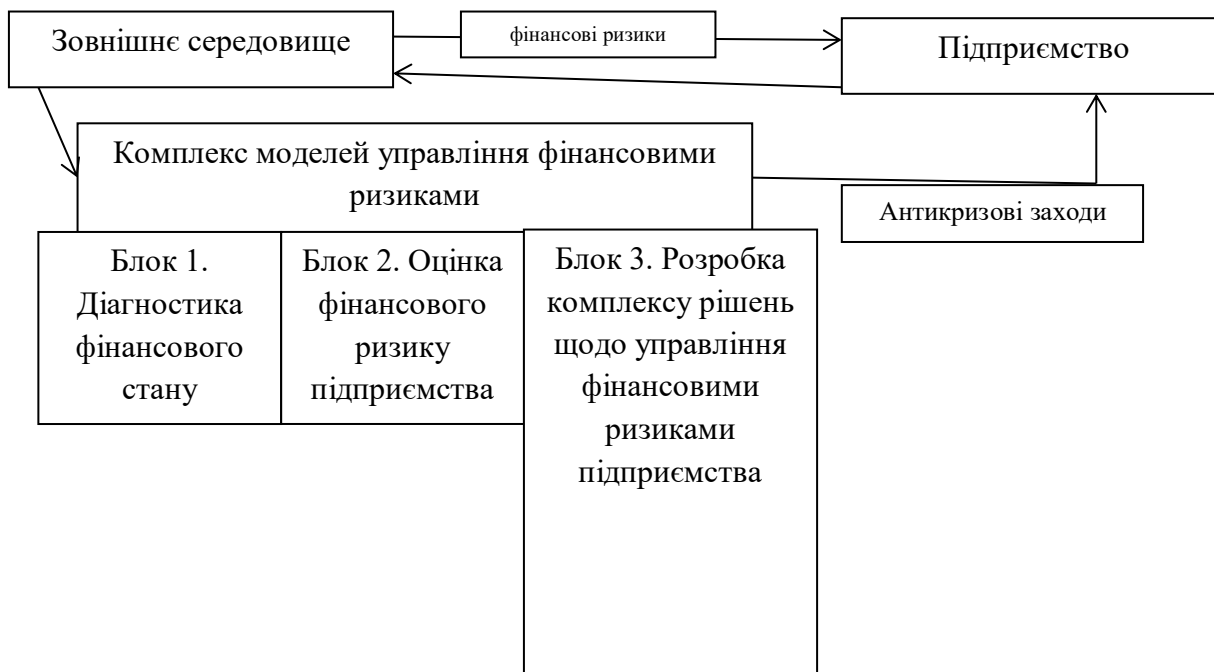

Рис. 3.1. Структурно-інформаційна модель системи управління фінансовими ризиками у ПрАТ «Золоті ворота»

Джерело: створено автором

1. Управління фінансовими ризиками передбачає розгляд підприємства як складної економічної динамічної системи, стан якої може бути вимірний сукупністю показників (або узагальнюючим показником).

2. Реалізація комплексу економіко-математичних моделей підтримується моделями оцінки фінансового стану підприємства, сценарного прогнозування наслідків здійснення ризикової ситуації, вибору антиризикових заходів.

3. Розроблювальний комплекс економіко-математичних моделей призначений для розв'язання завдань управління фінансовими ризиками в тактичному і стратегічному плані. У зв'язку з цим завдання управління націлені на локалізацію одиночних ризиків або їх комбінацій.

4. Для цілей тактичного і стратегічного управління ризиками імовірнісний підхід має обмежену сферу застосування, тому завдання управління розглядаються в умовах невизначеності. 5. Оцінка ступеня ризику ґрунтується на оцінці тих наслідків для стану підприємства, які внесе ризикова ситуація, що здійснилася.

Головні принципи, які покладені в основу побудови системи управління фінансовими ризиками, є такі:

- системності – управління повинно базуватися на розгляді підприємства як складної економічної системи, яка піддається дії зовнішнього середовища;

- керованості – на підприємстві існують певні важелі, які дозволяють компенсувати негативний вплив і локалізувати розвиток ризикової ситуації;

- адекватності – комплекс управлінських рішень щодо зниження фінансових ризиків на діяльність підприємства повинен відповідати певному виду і ступеню ризику, а його ефективність оцінюватися з точки зору поліпшення загального фінансового стану підприємства;

- модульності – система управління фінансовими ризиками повинна складатися з логічно пов'язаних модулів, кожен з яких вирішує конкретну задачу ідентифікації, визначення ступеня, локалізації ризиків і оцінки ефективності управлінських заходів [40, с. 107].

Таким чином, впровадження запропонованих шляхів реінжинірингу активів (дебіторська заборгованість) та пасивів (кредиторська заборгованість) балансу дозволяє (в порівнянні з фактичними даними рівнів ризиків:

- знизити ризик втрати власного капіталу за рахунок "касових розривів" з рівня 46,6% до рівня гарантованого середньозваженого запасу в (–45,56%);

У табл. 3.1 відобразимо результати ідентифікації ризиків в діяльності ПрАТ «Золоті ворота» після запропонованих заходів.

**Порівняння рівня ризику втрати стійкості по покриттю
кредиторської заборгованості короткостроковою дебіторською у
ПрАТ «Золоті ворота»**

Назва окремого ризику	Рівень ризику (маточікування), %	Максимальний ризик, %	Вагова частка впливу ризиків
1	2	3	4
Ризик втрати власного капіталу за рахунок "касових розривів"	-45,56	-28,3	0,3
Ризик втрати стійкості по покриттю кредиторської заборгованості дебіторською заборгованістю	9,63	61,53	0,1
Ризик втрати фінансової незалежності (автономії)	-17,2	56,69	0,1
Ризик абсолютної неплатоспроможності	-104,73	152,88	0,1
Експертний ризик загального банкрутства	5,0	35,0	0,4
Середньозважений рівень загального ризику діяльності	-23,17	35,61	

Джерело: складено за даними фінансової звітності

- знизити ризик втрати стійкості по покриттю кредиторської заборгованості дебіторською заборгованістю з рівня 22,6% до рівня 9,63%;
- знизити ризик втрати фінансової незалежності (автономії) з рівня 88,7% до рівня гарантованого середньозваженого запасу в (- 17,2%);
- знизити ризик абсолютної неплатоспроможності з рівня 68,5% до рівня гарантованого середньозваженого запасу в (- 104,73%);
- знизити експертний ризик загального банкрутства з рівня 40,0% до рівня 5,0%;
- знизити середньозважений рівень загального ризику діяльності з рівня 47,96% до рівня гарантованого середньозваженого запасу в (- 23,17%);

- знизити максимальний імовірний рівень загального ризику діяльності з рівня 172,946% до рівня 35,61%;

3.2. Обґрунтування доцільності провадження обраного заходу щодо удосконалення системи управління фінансовими ризиками ПрАТ «ЗОЛОТІ ВОРОТА»

Найбільш поширеною і складною стратегією управління фінансовими ризиками є політика їх зниження або скорочення ймовірності та величини фінансових ризиків. До основних методів нейтралізації ризиків слід віднести (рис. 3.2):

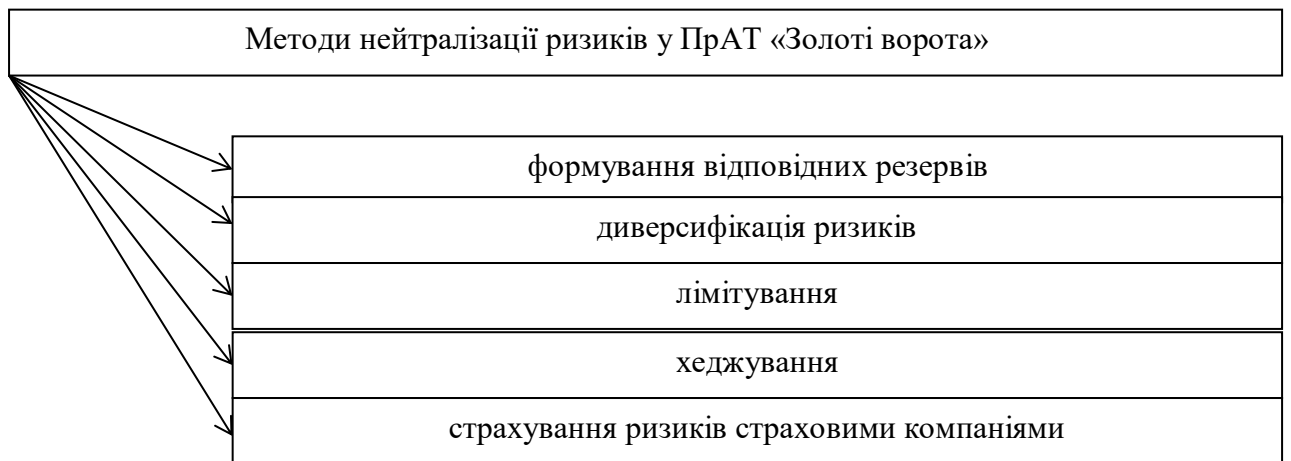

Рис. 3.2. Методи нейтралізації ризиків у ПрАТ «Золоті ворота»

Джерело: створено автором

- формування відповідних резервів;
- диверсифікація ризиків;
- лімітування;
- хеджування;
- страхування ризиків страховими компаніями. Мінімізація (зменшення) ризиків здійснюється шляхом диверсифікації, лімітування і хеджування.

Диверсифікація підприємницької діяльності полягає в розподіленні зусиль і капіталовкладень між різними видами діяльності, які не пов'язані один з одним.

Лімітування фінансових ризиків здійснюється шляхом установлення відповідних фінансових нормативів, тобто верхньої межі коштів чи ресурсів, за окремими напрямками фінансової діяльності з метою фіксації можливих фінансових втрат на допустимому для підприємства рівні [30, с. 622].

На рис. 3.3 наведено механізми нейтралізації фінансових ризиків у ПрАТ «Золоті ворота».

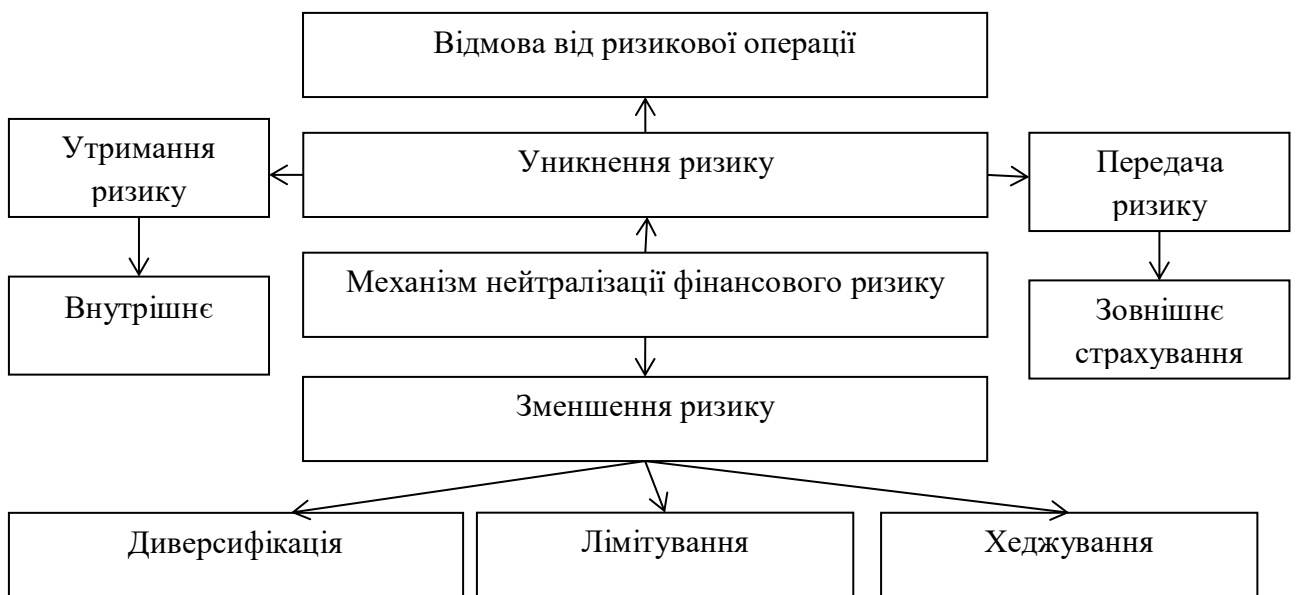

Рис. 3.3. Механізми нейтралізації фінансових ризиків у ПрАТ «Золоті ворота»

Джерело: створено автором

Загальними рекомендаціями щодо зниження ступеня впливу фінансових ризиків у ПрАТ «Золоті ворота» можуть бути наступні:

- складання нового бізнес-плану, спрямованого на фінансове оздоровлення підприємства;
- випуск власних облігацій (для тих підприємств, що є акціонерними товариствами), які є борговими зобов'язаннями, а тому більш надійні і привабливі для інвесторів, ніж акції;

- проведення регулярних аудиторських перевірок з метою контролю фінансової звітності;
- створення на підприємстві резервного ризикового фонду, грошові кошти якого можна використовувати в разі настання несподіваних несприятливих ситуацій тощо;
- з метою попередження штрафів податкової служби здійснення контролю появи нових нормативних документів;
- проведення контролю майбутніх фінансових витрат підприємства;
- відмова від здійснення фінансових операцій, рівень ризику за якими є надмірно високим;
- відмова від продовження господарських відносин з партнерами, які систематично порушують контрактні зобов'язання;
- відмова від використання у високих обсягах позикового капіталу;
- розробка програми по зниженню витрат і контроль кредиторської та дебіторської заборгованості тощо.

Уникнення ризику полягає у розробці внутрішніх заходів характеру, які повністю виключають конкретний вид фінансового ризику. Цей метод дозволяє повністю уникнути потенційних утрат, пов'язаних із фінансовими ризиками, однак, з іншого боку, не дозволяє одержати прибуток, пов'язаний із ризикованою діяльністю. Крім того, ухилення від фінансового ризику може бути просто неможливим. Тому, як правило, цей спосіб застосовується лише до дуже серйозних та великих ризиків. Утримання ризику працює в поєднанні з внутрішнім страхуванням.

При аналізі напрямків розвитку компанії було виявлено, що найбільш перспективними є ринки виконання будівельних робіт під замовлення, а також продаж будівельних об'єктів, збудованих фірмою.

Отже, сформулюємо ці два напрямки як проекти розвитку підприємства:

- проект розширення асортименту товарів та послуг підприємства шляхом включення до нього виконання будівельних робіт під замовлення.

Метою проекту є задоволення споживачів м. Києва та Київської області у якісних будівельних роботах;

- проект розширення асортименту товарів та послуг підприємства шляхом включення до нього продаж об'єктів, побудованих фірмою. Метою проекту є задоволення потреб споживачів м. Києва та Київської області у купівлі будівельних об'єктів.

Для реалізації проектів розвитку підприємства необхідно залучити інвестиційні кошти, для чого необхідно підготувати матеріали по інвестиційній привабливості підприємства ПрАТ «Золоті ворота».

Як показав аналіз структури основних фінансових ризиків в діяльності ПрАТ «Золоті ворота», основною проблемою підприємства є недостатній рівень власного капіталу для забезпечення фінансової стійкості вхідних та вихідних грошових потоків при виконання будівельно-монтажних послуг.

Стратегічними напрямками нарощування власного капіталу для ПрАТ «Золоті ворота» можуть бути наступні:

По-перше, зростання статутного фонду за рахунок додаткового інвестування капіталу засновниками господарського товариства.

Економічна діагностика діяльності ПрАТ «Золоті ворота» показала, що засновники – виконавчі керівники підприємства у повному розмірі використовують прибуток підприємства для нарощування обсягу власного капіталу. Таким чином, тільки підняття прибутковості діяльності підприємства може частково вирішити цю проблему.

Для обґрунтування такого напрямку необхідне виконання прогнозування доходності акцій та доказів для інвесторів про прогнозну прибутковість акцій на рівні не менш альтернативної (16% річних – по банківським депозитам). Аналіз рентабельності власного капіталу (рівня 1,3 млн.грн.) по чистому прибутку після оподаткування у 2021 році показав рівень 231,4%. Тобто при нарощуванні власного капіталу до рівня 6,0 млн.грн. розрахункова рентабельність власного капіталу акціонерів становитиме не менше 50,0% річних, що є інвестиційно привабливим показником для майбутніх акціонерів

реорганізованого товариства.

По-третє, випуск облігацій товариства для додаткового залучення довгострокового позикового капіталу можливий на суму не більше 25% від статутного фонду, тому ця операція доцільна тільки після реорганізації товариства з нарощенням статутного фонду. Для мінімізації підприємницьких ризиків без реорганізації товариства з обмеженою відповідальністю у акціонерне товариство з можливою втратою контрольного пакета на право управління підприємством необхідно виконати реінжиніринг процесів управління позиковими коштами та дебіторською заборгованістю. Стратегічні напрямки реінжинірингу процесів управління позиковими коштами та дебіторською заборгованістю для ПрАТ «Золоті ворота» є наступними:

1. Дебіторська заборгованість повинна бути реорганізована в вексельну заборгованість з використанням векселів, авальованих банками, що приведе до зниження суми дебіторської заборгованості на 12–14% за рахунок дисконту на банківське авальювання векселів.

Отримані векселі можуть бути використані як для прямих розрахунків з кредиторами по кредиторській заборгованості, так і для отримання в комерційних банках "вексельного кредиту" на конкурентних умовах максимуму прибутковості (варіант застави векселів, покупки банком векселів чи факторингу векселів). Отриманий "вексельний кредит" може бути використаний для погашення "касових розривів" у вхідних та вихідних планових грошових потоках та зменшення ризику втрати власного капіталу на погашення "касового розриву" (фінансове банкрутство підприємства).

2. Кредиторська заборгованість, переоформлена довгостроковими вексями у вигляді прикриття довгострокового комерційного кредиту, повинна бути реорганізована у балансі підприємства з поточної заборгованості підприємства у довгострокову та прирівняна до інвестованого капіталу підприємства.

Вибрані стратегічні напрямки реінжинірингу процесів управління позиковими коштами та дебіторською заборгованістю для ПрАТ «Золоті

ворота» є наступними:

Перший напрямок – реінжиніринг активної частини балансу

Дебіторська заборгованість повинна бути реорганізована в вексельну заборгованість з використанням векселів, авальованих банками, що приведе до зниження суми дебіторської заборгованості на 12–14% за рахунок дисконту на банківське авальювання векселів. Отримані векселі можуть бути використані як для прямих розрахунків з кредиторами по кредиторській заборгованості, так і для отримання в комерційних банках "вексельного кредиту" на конкурентних умовах максимуму прибутковості (варіант застави векселів, покупки банком векселів чи факторингу векселів). Отриманий "вексельний кредит" може бути використаний для погашення "касових розривів" у вхідних та вихідних планових грошових потоках та зменшення ризику втрати власного капіталу на погашення "касового розриву" (фінансове банкрутство підприємства).

Другий напрямок – реінжиніринг пасивної частини балансу

Кредиторська заборгованість, переоформлена довгостроковими векселями у вигляді прикриття довгострокового комерційного кредиту з боку генпідрядників будівельних проектів, повинна бути реорганізована у балансі підприємства з поточної заборгованості підприємства у довгострокову та прирівняна до інвестованого капіталу підприємства. Наступним етапом є реорганізація ПрАТ «Золоті ворота» у акціонерне товариство з внесенням довгострокових векселів ПрАТ «Золоті ворота» в якості акціонерних внесків в статутний капітал з боку кредиторів – майбутніх акціонерів акціонерного товариства ПрАТ «Золоті ворота».

Реінжиніринг пасивної частини балансу ПрАТ «Золоті ворота» проведемо наступним чином:

1. Реорганізуємо заборгованість, яка постійно знаходиться в балансі у 2020–2021 роках в розділі "Оборотні активи" в статутну частку капіталу створюваного акціонерного товариства ПрАТ «Золоті ворота», тобто виконаємо заходи уникнення банкрутства ПрАТ «Золоті ворота», оскільки проведений аналіз показав, що погасити ці векселі ПрАТ «Золоті ворота» не

має можливості.

2. Оскільки, згідно закону України "Про господарські товариства", створюване товариство має право зарахувати в якості статутних внесків цінні папери, якими згідно закону України "Про цінні папери та фондову біржу" є векселі ПрАТ «Золоті ворота», від нових акціонерів вкладання коштів не вимагається.

3. Володарі ПрАТ «Золоті ворота» при реорганізації зараховують до статутного капіталу акціонерного товариства власний капітал ПрАТ «Золоті ворота» становляться володарями частки акцій 12,39% і втрачають контрольний пакет керівництва акціонерним товариством.

Реінжиніринг активної частини балансу ПрАТ «Золоті ворота» проведемо наступним чином:

1. Оформлюємо 70% дебіторської заборгованості авальованими векселями дебіторів, при цьому знижуємо суму дебіторської заборгованості на 13%, які вимагають комерційні банки за авальовання векселей дебіторів.

2. 50% авальованих векселей враховуємо у комерційному банку з дисконтом 10%. Отримані кошти направляємо на підвищення рівня виробничих запасів та незавершеного виробництва (неготових котеджів).

3. Фінансовий результат (доходи) відповідно зменшуємо на 13% за рахунок зниження вартості дебіторської заборгованості за виконані будівельно-монтажні роботи.

4. Для будівництва котеджей нарощуємо основні засоби на суму 1,8 млн. грн. у 2021 році.

Аналіз ефективності впровадження запропонованих заходів реінжинірингу грошових потоків в ПрАТ «Золоті ворота» проводимо за допомогою моделювання альтернативного розвитку підприємства у 2020–2021 роках, використовуючи в якості вихідних даних реальну фінансову інформацію по ПрАТ «Золоті ворота».

У табл. 3.2 наведені результати прогнозованої реорганізації балансу, звіту про фінансові результати та, відповідно, показників фінансової діяльності

ПрАТ «Золоті ворота» після впровадження запропонованих заходів реінжинірингу активів та пасивів балансу ПрАТ «Золоті ворота» у 2020–2021 роках.

Таблиця 3.2

Порівняння рівня ризику банкрутства до і після запропонованих заходів

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Доля впливу доходності активів в показнику Альтмана Z (показник X5)	-0,70	-0,82	0,42	0,65
Інтегральний показник Альтмана Z	-0,81	-0,92	0,51	0,78
Якісна оцінка ступеня ризику банкрутства	Висока	Висока	Висока	Середня
Середньорічний експертний рівень ризику банкрутства підприємства по Альтману в %	55	40	35	5

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Отже, з даних табл. 3.2 спостерігаємо про зниження рівня ризику банкрутства у прогнозі періоди. На рис. 3.4 відобразимо графічну ілюстрацію зміни інтегрального показника банкрутства.

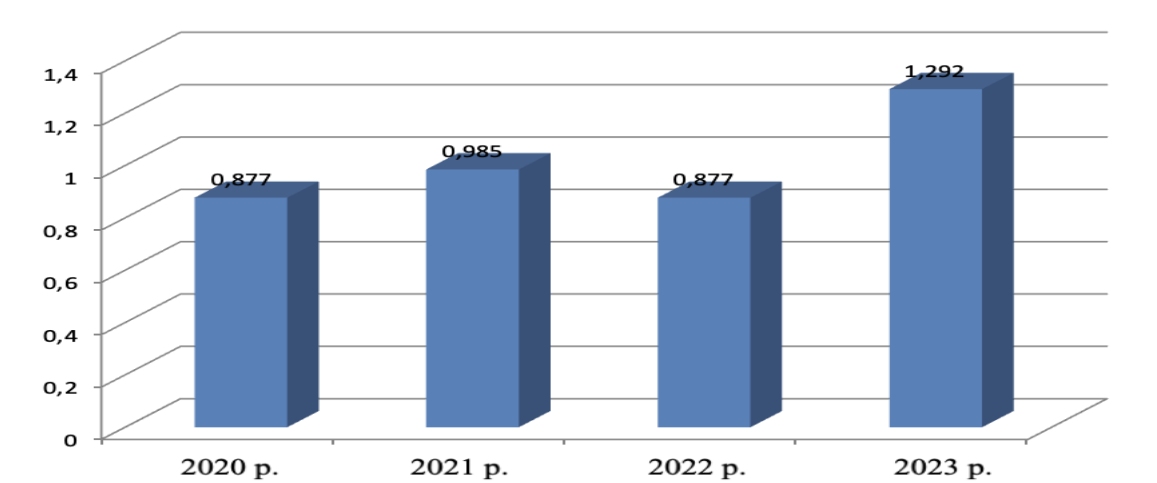

Рис. 3.4. Прогнозні значення рівня ризику банкрутства у ПрАТ «Золоті ворота»

Джерело: створено автором

У табл. 3.3 виконаємо порівняльну оцінку рівня втрати фінансової залежності у 2020-2020 рр.

Порівняння рівня ризику втрати фінансової незалежності у ПрАТ «Золоті ворота»

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023р.
Коефіцієнт автономії КАВТ	-5,235	-5,444	0,0502	0,1016
Норматив НКАВТ > 0,5	0,5			0,5
Відхилення (факт НАВТ – норматив)	-4,735	-4,944	-0,4498	-0,3984
Відносне відхилення	-95,25	-98,23	-89,97	-79,68
Маточікування відносного відхилення в % (рівень ризику за період)	-125,6			-88,70
Відхилення відносного відхилення від маточікування %	-5,26	-4,26	-1,27	9,02
Дисперсія вибірки відносних відхилень	10,5			38,50
Середньоквадратичне відхилення вибірки відносних відхилень	2,2			6,20
Варіації відносно маточікування рівня ризику в %	-8,5	-2,5	1,43	-10,17

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Отже, за даними табл. 3.3 спостерігаємо покращення показника фінансової незалежності у прогностні періоди. На рис. 3.5 відобразимо графічну ілюстрацію зміни коефіцієнту фінансової незалежності.

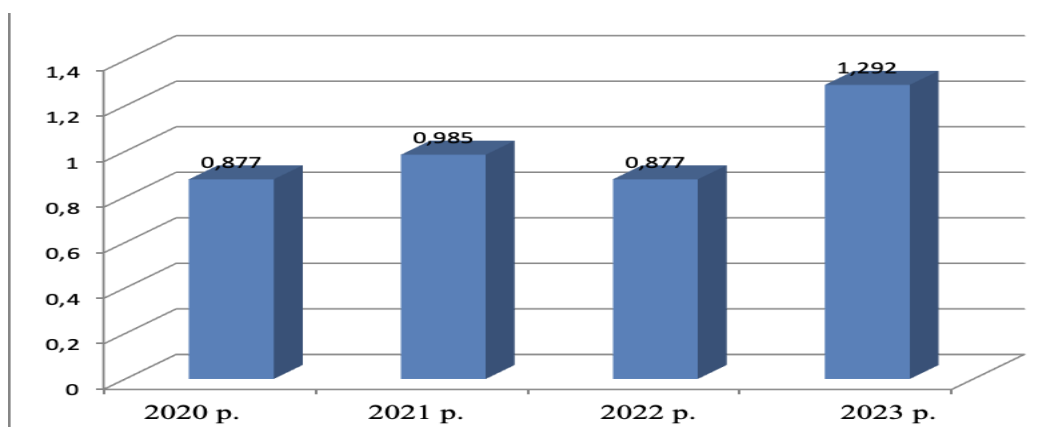

Рис. 3.5. Прогнозні значення рівня втрати фінансової незалежності у ПрАТ «Золоті ворота» у 2020-2020 рр.

Джерело: створено автором

У табл. 3.4 виконаємо порівняльну оцінку рівня абсолютної платоспроможності у 2020-2020 рр.

Порівняння рівня абсолютної платоспроможності у ПрАТ «Золоті ворота»

Показники	2020 р.	2021 р.	2019 р.	2020 р.
Коефіцієнт поточної абсолютної ліквідності	0,001	0,005	0,396	0,730
Норматив НКПАЛ=0,2-0,35	0,275		0,275	
Відхилення	-0,274	-0,27	0,121	0,455
Відносне відхилення в %	-56,32	-72,07	+44,00	+165,45
Маточікування відносного відхилення в % (рівень ризику за період)	-68,46		+104,73	
Відхилення відносного відхилення від маточікування %	12,15	-3,61	-60,73	+60,72
Дисперсія вибірки відносних відхилень	250,81		7373,0	
Середньоквадратичне відхилення вибірки відносних відхилень	15,84		85,87	
Варіації відносно маточікування рівня ризику в %	-17,74	5,27	-70,72	+70,72

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Отже, за даними табл. 3.4 спостерігаємо покращення показника рівня абсолютної ліквідності у прогностні періоди. На рис. 3.6 відобразимо графічну ілюстрацію зміни коефіцієнту абсолютної ліквідності.

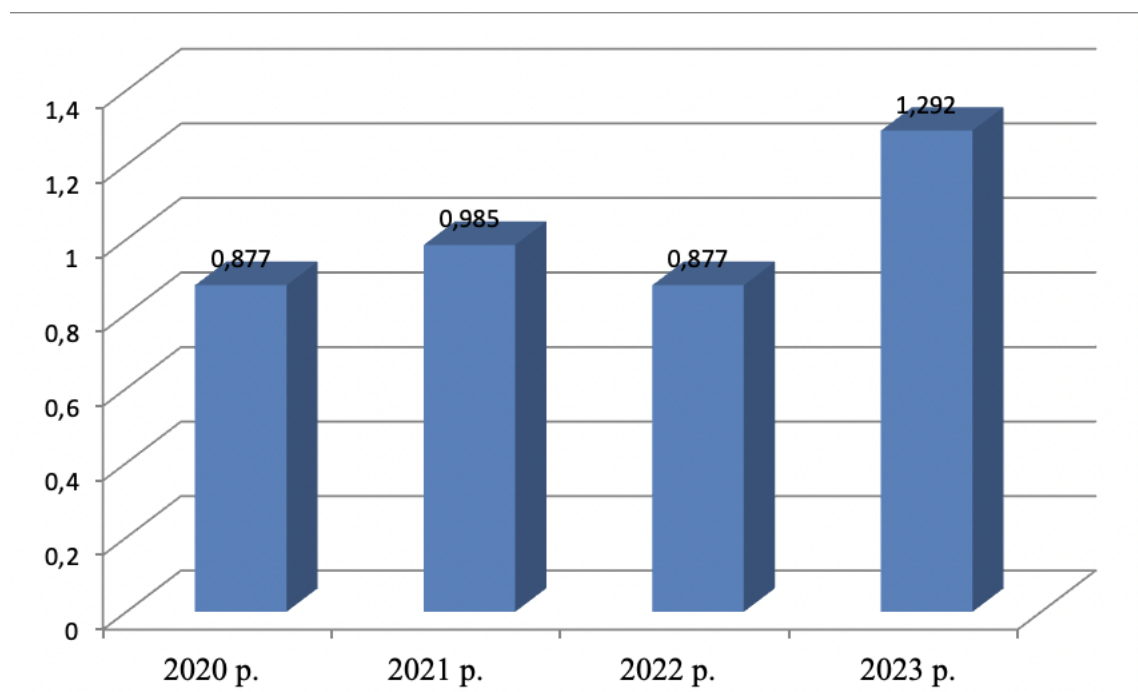

Рис. 3.6. Прогнозні значення рівня абсолютної платоспроможності у ПрАТ «Золоті ворота» у 2020-2020 рр.

Джерело: створено автором

У табл. 3.5 виконаємо оцінку рівня ризику втрати стійкості по покриттю кредиторської заборгованості короткостроковою дебіторською.

Таблиця 3.5

Порівняння рівня ризику втрати стійкості по покриттю кредиторської заборгованості короткостроковою дебіторською у ПрАТ «Золоті ворота»

Показники	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованостей	0,877	0,985	0,877	1,292
Норматив > 1,0	1,2		1,2	
Відхилення (факт - норматив)	-0,3232	-0,2146	-0,3232	+0,092
Відносне відхилення в %	-26,93	-17,88	-26,93	+7,67
Маточікування відносного відхилення в % (рівень ризику за період)	-22,58		-9,63	
Відхилення відносного відхилення від маточікування %	-4,35	4,70	-17,3	+17,3
Дисперсія вибірки відносних відхилень	34,75		299,3	
Середньоквадратичне відхилення вибірки відносних відхилень	5,90		17,3	
Варіації відносно маточікування рівня ризику в %	19,27	-20,80	-179,6	+179,6
Максимальний рівень ризику з достовірністю 0,997 (3 середньоквадратичних відхилення) в %	(-4,89) – (40,26)		(42,27) – (-61,53)	

Джерело: складено за даними фінансової звітності

Отже, з даних табл. 3.5 спостерігаємо покращення рівня співвідношення короткострокової дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Аналіз змін показників фінансової стійкості, платоспроможності та ліквідності ПрАТ «Золоті ворота», переконливо доводить, що при запропонованому комплексі заходів реорганізації (реінжинірингу) організації фінансових процесів в ПрАТ «Золоті ворота» можливе досягнення переходу підприємства в зону абсолютної стійкості по виконанню всіх вимог до діяльності підприємства.

При різкому зростанні рівня власного капіталу в пасивах балансу – його рентабельність падає. Це класично відповідає CAPM – теорії діяльності ринку: при зниженні ризику діяльності – знижується рівень рентабельності бізнесу. Тобто запропоновані заходи зниження ризику діяльності підприємства ПрАТ

«Золоті ворота» приводять до суттєвого зниження рентабельності власного капіталу.

Висновки до розділу 3

Загальними рекомендаціями щодо зниження ступеня впливу фінансових ризиків у ПрАТ «Золоті ворота» можуть бути наступні: складання нового бізнес-плану, спрямованого на фінансове оздоровлення підприємства; випуск власних облігацій (для тих підприємств, що є акціонерними товариствами), які є борговими зобов'язаннями, а тому більш надійні і привабливі для інвесторів, ніж акції; проведення регулярних аудиторських перевірок з метою контролю фінансової звітності; створення на підприємстві резервного ризикового фонду, грошові кошти якого можна використовувати в разі настання несподіваних несприятливих ситуацій тощо; з метою попередження штрафів податкової служби здійснення контролю появи нових нормативних документів; проведення контролю майбутніх фінансових витрат підприємства; відмова від здійснення фінансових операцій, рівень ризику за якими є надмірно високим.

Вибрані стратегічні напрямки реінжинірингу процесів управління позиковими коштами та дебіторською заборгованістю для ПрАТ «Золоті ворота» є наступними:

Перший напрямок – реінжиніринг активної частини балансу

Дебіторська заборгованість повинна бути реорганізована в вексельну заборгованість з використанням векселів, авальованих банками, що приведе до зниження суми дебіторської заборгованості на 12–14% за рахунок дисконту на банківське авальювання векселів. Отримані векселі можуть бути використані як для прямих розрахунків з кредиторами по кредиторській заборгованості, так і для отримання в комерційних банках "вексельного кредиту" на конкурентних умовах максимуму прибутковості (варіант застави векселів, покупки банком векселів чи факторингу векселів). Отриманий "вексельний кредит" може бути використаний для погашення "касових розривів" у вхідних та вихідних

планових грошових потоках та зменшення ризику втрати власного капіталу на погашення "касового розриву" (фінансове банкрутство підприємства).

Другий напрямок – реінжиніринг пасивної частини балансу

Кредиторська заборгованість, переоформлена довгостроковими векселями у вигляді прикриття довгострокового комерційного кредиту з боку генпідрядників будівельних проектів, повинна бути реорганізована у балансі підприємства з поточної заборгованості підприємства у довгострокову та прирівняна до інвестованого капіталу підприємства. Наступним етапом є реорганізація ПрАТ «Золоті ворота» у акціонерне товариство з внесенням довгострокових векселів ПрАТ «Золоті ворота» в якості акціонерних внесків в статутний капітал з боку кредиторів – майбутніх акціонерів акціонерного товариства ПрАТ «Золоті ворота».

Реорганізуємо заборгованість, яка постійно знаходиться в балансі у 2020–2021 роках в розділі "Оборотні активи" в статутну частку капіталу створюваного акціонерного товариства ПрАТ «Золоті ворота», тобто виконаємо заходи уникнення банкрутства ПрАТ «Золоті ворота», оскільки проведений аналіз показав, що погасити ці векселі ПрАТ «Золоті ворота» не має можливості.

Уникнення ризику полягає у розробці внутрішніх заходів характеру, які повністю виключають конкретний вид фінансового ризику. Цей метод дозволяє повністю уникнути потенційних утрат, пов'язаних із фінансовими ризиками, однак, з іншого боку, не дозволяє одержати прибуток, пов'язаний із ризикованою діяльністю.

Розроблена система управління фінансовими ризиками може використовуватись у рамках тактичного та стратегічного контуру управління. Центральним елементом системи управління фінансовими ризиками підприємства є комплекс економіко-математичних моделей, за допомогою якого реалізується основна мета управління фінансовими ризиками – мінімізація фінансових втрат, пов'язаних з дією фінансових ризиків. Комплекс

економіко-математичних моделей має базуватися на таких концептуальних положеннях:

Хеджування є складним процесом мінімізації ризиків, оскільки вимагає надійного прогнозування кон'юнктури ринку та розуміння законів його функціонування. Поняття хеджування (від. англ. Hedge — захищатися від можливих втрат, ухилятися, обмежувати) розглядається як спосіб захисту від ризику, пов'язаного з невизначеністю зміни майбутньої ціни якого-небудь активу на основі використання строкових контрактів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Проведене у роботі дослідження дозволило сформулювати наступні висновки згідно із завданнями:

1. Визначення сутності фінансових ризиків, їх характеру та місця виникнення має важливе як теоретичне, так і прикладне значення. Це є необхідним для створення підприємством ефективною системи стратегічного аналізу фінансових ризиків та дієвої системи ризик-менеджменту. Фінансові ризики відіграють найзначущу роль у загальному портфелі ризиків підприємства. Вони становлять найбільшу частину сукупних господарських ризиків підприємства і впливають на різні аспекти господарської діяльності підприємства. Рівень фінансових ризиків зростає із збільшенням обсягів і диверсифікацією фінансової діяльності підприємства. Зростання ступеня впливу фінансових ризиків на результати фінансової діяльності підприємства пов'язано із швидкою зміною економічної ситуації в країні і кон'юнктури фінансового ринку, розширення сфери фінансових відносин, появою нових фінансових технологій та інструментів.

2. Основними недоліками підходів до тлумачення поняття «фінансовий ризик» є, на думку економістів, неврахування : наслідків дії фінансових ризиків на господарську діяльність підприємства; внутрішніх фінансових відносин підприємства

3. Фінансові ризики розподіляються на зовнішні фінансові ризики та внутрішні. До зовнішніх фінансових ризиків доцільно зарахувати: інфляційні, дефляційні, валютні, депозитні, податкові.

4. Одне з перших трактувань підходу до вимірювання ризику запропонував Мільтон Фрідмен. Він розглядав проблему розрахунку (оцінки) рівня ризику крізь призму теорії корисності. Фрідмен зазначав, що в умовах спадної корисності і наявності ризику звичайні принципи максимізації не можуть бути використані, оскільки необхідна певна податкова плата у вигляді компенсації за фактор ризику. Рішення, пов'язані з ризиком Фрідмен

класифікував так: невеликий ризик, пов'язаний із заздалегідь відомим результатом; помірний ризик без великих доходів і витрат; великий ризик, пов'язаний із великими доходами або збитками

5. Механізм управління фінансовими ризиками полягає передусім в оцінці фактора ризику, його рівня, з метою розробки системи заходів щодо мінімізації негативних наслідків. В системі методів управління фінансовими ризиками вагоме значення відіграють внутрішні механізми їх нейтралізації, до яких відносять методи та заходи мінімізації негативних впливів наслідків ризиків, що обираються і здійснюються в межах самого підприємства.

6. Сьогодні Зміст Vсередині — це унікальні продукти для середнього класу. ПрАТ «Золоті ворота» орієнтується на тих, хто цінує сутність, а не форму, надає перевагу розумному споживанню замість розкоші та відповідально ставиться до себе, свого оточення й світу. Тому в проектах екологічні матеріали, енергоефективні технології, інженерні новації і кльові споживацькі фішки для комфортного життя у задоволення.

7. Аналіз діяльності ПрАТ «Золоті ворота» свідчить про зниження суми необоротних активів на 17,5 тис. грн. або на 0,13%, оборотних активів на 1762 тис. грн. або на 11,54%, власного капіталу – на 3626,5 тис. грн., довгострокових зобов'язань на 2634,6 тис. грн. або на 2,98%, поточних зобов'язань – на 2738,5 тис. грн. або на 3%, що являється негативним моментом у діяльності підприємства. Окрім цього спостерігаємо зростання зношеності основних засобів, про що свідчить зростання коефіцієнту зношеності у 2018 р. на 0,01 пункти або на 2,63%. Спостерігаємо у 2018 р. зниження середньої кількості працівників на 18 осіб або на 34,62%. Підприємство отримало чистий збиток протягом 2017-2018 рр., але відбулась позитивна зміна – зниження суми збитку на 23301,4 тис. грн. або на 91,49%.

Так, у 2018 р., порівняно з 2017 р. відбулось зниження загальної суми активів на 1779,5 тис. грн. або на 6,1%, що пояснюється тим, що підприємство згорнуло свою діяльність. На формування даної зміни вплинуло зниження

величини необоротних активів на 17,5 тис. грн. або на 0,1% та суми оборотних активів на 1762 тис. грн. або на 11,5%.

Дані свідчать про погіршення використання підприємством основних засобів. Про це свідчить зростання коефіцієнту зносу основних засобів на кінець 2018 р. на 0,014 пункти. Так, бачимо, що ступінь зношеність основних засобів на кінець 2017 р. складає 52,1%, на кінець 2017 р. – 53,5% Дані свідчать про зниження чистого доходу (виручки) на 2258 тис. грн. або на 80,50% та зростання інших операційних доходів на 7195,3 тис. грн. або 346,69% та інших доходів на 7559,3 тис. грн. або на 433,37%.

Дані свідчать про зниження суми собівартості на 1520,7 тис. грн. або на 86,26%, інших операційних витрат на 2123,7 тис. грн. або на 16,89%, інших витрат – на 7160,4 тис. грн.. Дані дозволили оцінити рівень ліквідності ПрАТ «Золоті ворота» протягом 2017-2018 рр. Так, значення коефіцієнту покриття не входять до нормативного значення та свідчать про те, що підприємство не має у достатній кількості коштів, які можна використати для погашення короткострокових зобов'язань. Позитивним моментом являється зростання даного показника на кінець 2018 р. на 0,069 пункти (або на 5,72%).

Дані свідчать про те, що на досліджуваному підприємстві спостерігається кризова фінансова ситуація у 2017-2018 рр. Кризова ситуація сформувалась на підприємства за рахунок зниження власних оборотних коштів. Дані свідчать про те, що підприємство являється фінансово не стійким та не має значний запас фінансової стійкості. Про це свідчить від'ємна частка власних коштів у структурі капіталу підприємства на початок року, присутність боргу, який необхідно обслуговувати.

8. Розроблена система управління фінансовими ризиками може використовуватись у рамках тактичного та стратегічного контуру управління. Центральним елементом системи управління фінансовими ризиками підприємства є комплекс економіко-математичних моделей, за допомогою якого реалізується основна мета управління фінансовими ризиками – мінімізація фінансових втрат, пов'язаних з дією фінансових ризиків

9. Управління фінансовими ризиками на підприємствах України в умовах ринкової економіки є дуже важливим аспектом їх фінансово-господарської діяльності. Недооцінка фінансових ризиків може призвести до значних збитків або взагалі до банкрутства і наступної ліквідації суб'єкта господарювання. Оцінка фінансових ризиків на підприємстві дає змогу попередити чи мінімізувати наслідки розвитку небажаних подій.

10. Для оцінки фінансових ризиків підприємства залежно від масштабу і складності досліджуваного об'єкта, схильності суб'єкта господарювання до певної групи ризиків, наявності необхідних початкових даних і ресурсів, а також ставлення до ризику особи, що приймає рішення, можуть використовуватися різні методи та моделі, які передбачають розрахунок певних абсолютних та відносних показників чи аналіз статистичних даних. Це дає змогу певною мірою оцінити ймовірність настання ризику та його рівень, вказати зону ризику. Водночас єдиної ефективної моделі для оцінювання всіх фінансових ризиків суб'єктів господарювання немає. Кожен метод оцінки фінансового ризику має свої особливості, а його застосування залежить від багатьох чинників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Азаренкова Г. М., Журавель Т. М., Михайленко Р. М. Фінанси підприємств : навч. посібник [для самот. вивч. дисципліни]. Київ : Знання-Прес, 2012. 299 с.
2. Андрейченко А.В. Аналіз ринкової кон'юнктури: навчальний посібник. Одеса: ОНЕУ, 2014. 345 с.
3. Атаманюк З., Панчишина С. Економічна теорія: макро- і мікроекономіка. Київ: Видавничий Дім "Альтернативи", 2016. 606 с.
4. Базилевич В.Д. Економічна теорія: Політекономія: Підручник. Київ: Знання-Прес, 2008. 719 с.
5. Баранова В.Г. Податкова система: Навчальний посібник / [Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.]; за ред. В.Г. Баранової. – Одеса: ВМВ, 2014. – 344 с.
6. Бердар М. М. Фінанси підприємств : навчальний посібник. Київ: 2012. 464 с.
7. Болтянська Л.О., Андреева Л.О., Лисак О.І. Економіка підприємства: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 668 с
8. Бондар С.Л., Лондар С.Л., Тимошенко О.В.Фінанси: навч. посіб. Вінниця: Нова Книга, 2014. 384 с
9. Буряк П.Ю., Смолінська С. Д., Татарин Н. Б. Фінанси: підручник. Київ: Хай-Тек Прес, 2014. 392 с.
10. Венгер В. В. Фінанси: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: Центр навчальної літератури, 2012. 432 с.
11. Герасимчук Н. А., Мірзоєва Т. В., Томашевська О. А. Економічні і фінансові ризики. Київ: ЦП Компринт, 2015. 288 с.
12. Гетьман О. О. Економіка підприємства: Навч. Посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2014. 488 с
13. Гой І. В. Підприємництво : навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2013. 368 с.

14. Дибба М. І. Основні джерела фінансових ризиків. *Фінанси України*. № 5. 2009. С. 101-111. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2009_5_11
15. Дорошенко Г.О. Економіка підприємства: теорія і практикум : навч. посіб. / [Дорошенко Г. О., Семенець А. О., Пасенко Н. С. та ін.].– К. : Ліра-К, 2013. – 328 с
16. Дурасова Є. О. Комплексна оцінка фінансових ризиків підприємства. *Управління розвитком*. № 10. 2014. С. 15-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2014_10_7
17. Жихор О. Б. Управління фінансовими ризиками та методи їх нейтралізації на підприємстві. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. № 2. 2011. С. 149-153
18. Загірняк М.В. Економіка підприємства: магістерський курс. Підручник Частина 11/За ред. професорів Загірняка М.В., Перерви П.П, Маслак О.І. – Кременчук, 2015. – 756 с.
19. Заяць Р.В. . Форми господарювання та підприємницька діяльність URL: <http://efm.vsau.org/files/pdfa/2694.pdf> (дата звернення: 24.05.2022).
20. Зоріна О. А. Методи аналізу фінансових ризиків. *Міжнародний збірник наукових праць*. Вип. 20. 2010. С. 221–229
21. Зянько В. В. Методи аналізу фінансових ризиків суб'єктів господарювання. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. Вип. 1(1). 2017. С. 99-102. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2017_1%281%29__21
22. Івасів Б.С. Гроші та кредит: підручник. Київ: КНЕУ, 2015. 402 с.
23. Карлін М.І. Фінансова система України: Навч. посіб. Київ: Знання, 2017. 324 с.
24. Клименко В. В. Фінансовий ринок [текст]: навч. посіб. / за ред. Павлова В. І. [В.В.Клименко, Л. М. Акімова, Л. М. Докієнко] – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 358 с.
25. Колодізев О.М., Колесніченко В.Ф. Гроші і кредит: підручник. Київ: Знання, 2015. 615 с.

26. Корж Н. В. Методи управління фінансовими ризиками. *Траектория науки*. Т. 2, № 10. 2016. С. 1.1-1.6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/trna_2016_2_10_3
27. Кремень О.І., Кремень В.М. Фінанси: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2012. 416 с
28. Крупка М.І. Гроші та кредит [Текст] : підручник / [М. І. Крупка та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. М. І. Крупки] ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. - 419 с.
29. Круш П.В. Гроші та кредит: Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 216 с.
30. Кузьмінець Т.Г. Управління фінансовими ризиками в умовах ринкової економіки. *Молодий вчений*. №12(52), 2017. С. 677-680.
31. Липчук В.В. Маркетинг: Навчальний посібник. Львів: "Магнолія 2006", 2012. 456 с.
32. Лучковська С. І. Фінансове право: навч. посібник. Київ: КНТ. 2016. 296с.
33. Малишко В.М. Страхування фінансових ризиків: теоретичний та практичний аспекти. *Економіка*. №5, 2016. С. 82-85.
34. Мальська М.П. Корпоративне управління: теорія та практика. Підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 360 с.
35. Мацелюх Н. П., Максименко І.А. Історія економіки та економічної думки. Політична економія. Мікроекономіка. Макроекономіка: Навч. посіб. Київ: "Центр учбової літератури", 2014. 382 с.
36. Меглаперідзе А.С. Фінанси: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 419 с
37. Мошек Г.Є. Менеджмент : навч. посіб. / [Г. Є. Мошек, М. М. Ковальчук, Ю. В. Поканевич, та ін.]; за заг. редакція Г. Є. Мошека. – К. : Ліра-К, 2015. – 550 с.
38. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств : підручник. Київ : ЦУЛ, 2013. 504 с.

39. Петрович Й. М., Прокопишин-Рашкевич Л. М. Економіка і фінанси підприємства : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2014. 408 с.
40. Полякова О. Ю. Гольцяєва Л. А. Основні засади формування комплексу моделей управління фінансовими ризиками підприємства. *Бізнес Інформ.* № 6. 2013. С. 106-110.
41. Рогач С.М. Економіка і підприємництво, менеджмент / [С.М. Рогач, Т.А. Гуцул, В.А. Ткачук та ін.]. – К.: ЦП «Компринт», 2015. – 714 с.
42. Сороківська М. В., Андрейків Т. Я. Фінанси підприємств : навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2015. 288 с.
43. Старостенко Г.Г. Політична економія: Навч. пос. Київ: Кондор-Видавництво, 2013. 464 с.
44. Стойко О.Я., Дема Д.І. Фінанси: навч. посіб. Київ: Алерта. 2014. 432с.
45. Федосов В.М. Бюджетна система: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2015. 454 с.
46. Федосов В.М. Фіскальна політика. Практикум [Текст] : навч.-метод. посіб. Київ : КНЕУ, 2016. 307 с
47. Фесюк М.О. Аналіз фінансових ризиків в системі стратегічного управління підприємством / М.О. Фесюк, В.Л. Фесюк // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку [Текст] : [зб. наук. пр.] / відп. ред. О. Є. Кузьмін. - Л. : Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2009. - 652 с. : іл. - (Вісник / Національний університет "Львівська політехніка" ; № 647). - С. 250-255.
48. Цвігун Т. В. Механізм управління ризиками в системі управління підприємством. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент.* Вип. 23(2). 2017. С. 9-13. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2017_23%282%29_4
49. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Підручник. Київ: Знання, 2015. 535 с.

50. Щетинін А. І. Політична економія: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 480 с
51. Юхименко П.І., Федосов В.М., Лазебник Л.П. Теорія фінансів: підручник. Київ: ЦУЛ, 2010. 576 с.
52. Яворська Т. В. Страхові послуги: навчальний посібник. Київ: Знання, 2007. 360 с.
53. Офіційний сайт ПрАТ «Золоті ворота». URL: <https://zv.ua/>

ДОДАТКИ

Додаток А

ПрАТ «Золоті Ворота»

НАКАЗ

ПРО ОБЛІКОВУ ПОЛІТИКУ ПІДПРИЄМСТВА

м. Київ

«01» січня 2017р.

На виконання вимог закону України „Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999р. №996-ХІ (надалі – Закон №996), Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (надалі П(С)БО), затверджених наказами Мінфіну України, інших нормативних актів, маючи право вибору облікової політики з метою виконання підприємством єдиної методики відображення в бухгалтерському обліку та звітності господарських операцій та порядку оцінки об’єктів обліку,

НАКАЗУЮ:

I. Встановити на підприємстві наступні форми, методи, норми та процедури, що стосуються облікової політики підприємства:

1. Віднести до бланків суворої звітності довіреності, товарно - транспортні накладні, бланки цінних паперів, та інші бланки суворої звітності, що передбачені діючим Законодавством. Для використання бланків суворої звітності, ведення обліку руху, видачі (здачі невикористаних) бланків, складання звітності по виданим бланкам суворої звітності та їх передачі на постійне зберігання в архів підприємствазначається директор.

2. Для визнання основних засобів, інших необоротних матеріальних активів і нематеріальних активів, визначення терміну їх корисного використання, вибору методу нарахування амортизації в момент введення їх в експлуатацію і протягом подальшого використання створити постійно діючу інвентаризаційну комісію у складі: директора та осіб, долучених до процесу інвентаризації на громадських засадах.

3. Визнання, оцінку та облік основних засобів здійснювати у відповідності до П(С)БО 7 „Основні засоби”. Одиницею обліку вважати окремий об’єкт основних засобів та інших матеріальних необоротних активів. Групування основних засобів в аналітичному обліку здійснювати згідно вимогам Інструкції про використання Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань та господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої наказом Мінфіну України від 30.11.99р. №291 (надалі – Інструкція №291).

4. У складі малоцінних необоротних активів обліковувати об’єкти вартістю до 1000грн. та очікуваним терміном корисного використання (експлуатації) більше одного року (або операційного циклу).

5. Амортизацію об’єктів основних засобів нараховувати прямолінійним методом .

6. Амортизацію малоцінних необоротних активів нараховувати в розмірі 100 відсотків .

7. Визнання, оцінку та облік нематеріальних активів здійснювати згідно П(С)БО 8 „Нематеріальні активи”. Одиницею обліку вважати окремий об’єкт нематеріальних активів.

Відповідно П(С)БУ 8 бухгалтерський облік нематеріальних активів вести по групам: права користування природними ресурсами; права користування майном; права на знаки для товарів и послуг; права на об’єкти промислової власності; авторські та суміжні з ними права; гудвілл; інші нематеріальні активи.

Первинна вартість нематеріального активу формується згідно п. 11 - 17 П(С)БУ 8. Амортизацію нематеріальних активів здійснювати прямолінійним методом. Термін корисного використання нематеріальних активів встановити :

- в залежності від терміну використання конкретного НМА відповідно отриманих патентів, ліцензій, дозволів т.п. документів.

8. Фінансові інвестиції відображати в обліку та звітності у відповідності до П(С)БО 12 „Фінансові інвестиції” з урахуванням вимог П(С)БО 13 „Фінансові інструменти”.

Довгострокові фінансові інвестиції обліковувати за методом участі в капіталу.

9. Визнання, оцінку та облік дебіторської заборгованості здійснювати у відповідності із П(С)БО 10 „Дебіторська заборгованість”. Резерв сумнівних боргів не формувати.

10. Товарно-матеріальні цінності визнавати, оцінювати та обліковувати згідно вимогам П(С)БО 9 „Запаси”. Одиницею запасів вважати кожне найменування цінностей.

11. Транспортно – заготівельні та інші витрати, що входять в первісну вартість запасів, придбаних за плату включати в собівартість запасів.

12. Предмети із терміном використання менше одного року, які супроводжують виробничий процес протягом звітного періоду, враховувати на рахунку 22 „Малоцінні та швидкозношувальні предмети”. Нараховувати знос по МШП в розмірі 100 (сто) % балансової вартості таких предметів при передачі їх зі складу в експлуатацію. Здійснювати обов’язкове ведення кількісного обліку таких предметів до моменту їх повної ліквідації (списання з балансу).

13. Готову продукцію та незавершене виробництво враховувати по фактичній виробничій собівартості.

14. Оцінку вибуття сировини, матеріалів, полуфабрикатів, МБП, інших виробничих запасів та готової продукції здійснювати за методом ФІФО.

15. Визнання, оцінку та облік зобов’язань здійснювати у відповідності із П(С)БО 11 „Зобов’язання”.

16. Заробітну платню нараховувати у відповідності зі штатним розкладом за тарифними ставками (окладами):

17. Не нараховувати резерв для виплати відпускних, премій та інших довгострокових виплат робітникам.

18. Визнання та відображення в обліку доходів здійснювати у відповідності з вимогами П(С)БО 15 „Дохід”.

19. Визнання та відображення в обліку витрат здійснювати у відповідності із вимогами П(С)БО 16 „Витрати” .

20. Облік витрат підприємства вести за допомогою класу 8 „Витрати за елементами” та класу 9 „Витрати діяльності”.

21. Розрахунок виробничої собівартості здійснювати для кожного об’єкту обліку витрат окремо.

22. Для оцінки залишків незавершеного виробництва, визначення переліку та складу статей калькулювання виробничої собівартості готової продукції створити комісію у складі: директора та осіб, залучених до процесу оцінки залишків на громадських засадах.

23. Застосовувати на підприємстві встановлені діючими нормативними актами граничні норми добових на службові відрядження, граничну величину розрахунків готівкою, строки звітності за витрачання грошових коштів.

24. Відповідальність за організацію робіт по веденню обліку, зберіганню та видачі трудових книжок та виконавчих листів накласти на головного бухгалтера .

II. Організація бухгалтерського обліку на підприємстві, складання та надання звітності.

25. Ведення бухгалтерського обліку на підприємстві покласти на головного бухгалтера .

26. Встановити, що права та обов’язки головного бухгалтера визначаються Законом про бухгалтерський облік та дійсним наказом.

27. Бухгалтерський облік вести за Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств та організацій та Інструкції №291 за журнально-ордерною формою з елементами комп’ютерної обробки.

28. Затвердити робочий план рахунків підприємства, приведений в Додатку 1 до дійсного наказу.

29. Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку і фінансової звітності проводити інвентаризацію активів і зобов'язань відповідно до інструкції з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 11.08.1994 року № 69 (зі змінами та доповненнями).

30. Встановити терміни проведення інвентаризації:
- основних фондів і нематеріальних активів – щорічно станом на 31 грудня ;
- виробничих запасів, МШП, інших необоротних матеріальних активів – щорічно станом на 31 грудня;

- грошових коштів – щорічно станом на 31 грудня;

- у разі зміни матеріально-відповідальних осіб або виявлення розкрадання (недостч) – відповідно в момент зміни або факту виявлення розкрадання (недостач).

31. Відповідно до пункту 7 ст.8 Закону про бухгалтерський облік, головний бухгалтер :

31.1. Забезпечує дотримання на підприємстві встановлених єдиних методологічних основ бухгалтерського обліку, складання та надання фінансової та інших видів звітності підприємства в обсязі і в терміни, встановлені діючим законодавством.

31.2. Забезпечує зберігання первинних документів та облікових регістрів, а також бухгалтерських звітів, їх оформлення і передача в архів у відповідності з вимогами діючого законодавства.

31.3. Організовує контроль за відображенням на рахунках бухгалтерського обліку усіх господарських операцій (йому відомих).

32. Дійсним наказом президентом надається:

32.1. Право першого підпису на первинних документах, реєстрах бухгалтерського обліку та відповідних звітах, згідно переліку, наведеному в Додатку 2 до дійсного наказу.

32.2. Право дозволу на проведення господарських операцій та відповідальність за відповідність проведених операцій діючому законодавству та статуту підприємства.

32.3. Право дозволу отримувати та віддавати товарно-матеріальні цінності.

33. Видачу документів стороннім особам проводити згідно письмового дозволу президента підприємства. Відповідальність за несанкціонований доступ до облікової інформації покласти на президента підприємства.

34. Загальну відповідальність за ведення податкового обліку покласти на президента підприємства.

Загальний контроль за виконанням дійсного наказу залишаю за собою:

Генеральний директор _____ Самусев С.В.

З наказом ознайомлені: _____

"Затверджено"

Генеральний директор _____ Самусев С.В.
(підпис, ПП)

Додаток 2

до наказу про облікову політику підприємства

Перелік первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, звітності, підписи керівника (або особи, ним уповноваженої) на яких необхідні для здійснення ними своїх обов'язків та повного контролю за рухом активів, капіталу та зобов'язань підприємства

№ п/п	Код документа	Назва документа	Наявність підпису
1	2	3	4
1	Облік банківських операцій		
2	0401001	Платіжне доручення (додаток 2 до Інструкції)	так
3	0410012	Реєстр платежних поручень №__ (додаток 5 до Інструкції)	так
4	0410002	Платіжне вимога-доручення (додаток 6 до Інструкції)	так
5	0401006	Розрахунковий чек (додаток 8 до Інструкції)	так
6	Ф. №896	Заява на отримання чекової книжки (додаток 10 до Інструкції)	так
7	0401007	Реєстр чеків №__ (додаток 16 до Інструкції)	так
8	нет	Заява про втрату чекової книжки (розрахункового чека) (додаток 18 до Інструкції)	так
9	0410003	Заява на аккредитив (додаток 19 до Інструкції)	так
10	0410011	Реєстр документів по аккредитиву №__ (додаток 20 до Інструкції)	так
11	0410010	Заява про відмову від акцепту №__ (додаток 26 до Інструкції)	так
12	0410007	Платіжна вимога (додаток 28 до Інструкції)	так
13	нет	Реєстр платіжних доручень №__ (додаток 29 до Інструкції)	так

14	0410008	Інкасове доручення (розпорядження) (додаток 30 до Інструкції)	так
Облік касових операцій			
15	КО-1	Прибутковий касовий ордер	так
16	КО-2	Видатковий касовий ордер	так
17	КО-4	Касова книга	так
Облік основних засобів			
18	ОЗ-1	Акт прийому-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів	так
19	ОЗ-2	Акт прийому-передачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів	так
20	ОЗ-14	Розрахунок амортизації основних засобів (для промислових підприємств)	так
21	ОЗ-16	Розрахунок амортизації по автотранспорту	так
Облік сировини та матеріалів			
22	М-10	Акт-вимога на заміну матеріалів	так
23	М-11	Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів	так
24	М-19	Матеріальний звіт	так
25	М-20	Накладна _____ №000000 на відпуск товарно-матеріальних цінностей серія	так
26	М-28	Лімітно-заборна картка №__	так
27	М-28а	Лімітно-заборна картка №__	так
Облік начислення и виплати заробітної плати и інших соціальних виплат			
28	П-49	Розрахунково-платіжна відомість	так
29	П-50	Розрахункова відомість	так
30	П-52	Розрахунок заробітної плати	так

Облік розрахунків с підзвітними лицами			
31	нет	Авансовий звіт	так
Облік бланків суворої звітності			
32	СЗ-2	Прибутково-видаткова книга по обліку бланків суворої звітності (бланки суворої звітності)	так
33	№М-2	Довіреність (додаток 1) (бланки суворої звітності)	так
34	№М-26	Довіреність (додаток 4) (бланк суворої звітності)	так
Документи для обліку інших операцій			
35	нет	Книга обліку придбання товарів (робіт, послуг)	так
36	нет	Книга обліку продажу товарів (робіт, послуг)	так
Звітність по податку на прибуток з громадян			
37		Довідка про перерахування податку з доходів громадян за 200__ рік	так
38	Форма №3	Довідка (додаток №2 до Порядку проведення перерозрахуну податку з доходів громадян за _ рік)	так
39	Форма №3	Довідка (додаток №3 до Інструкції про податок з доходів громадян)	так
40	Ф. №8-ДФ	Довідка про суми виплачених доходів та утриманих з них податків фізичних осіб	так
41	Форма №2	Довідка про суми нарахованого та утриманого податку (додаток 2 до Інструкції)	так
42		Довідка про доходи	так
Документи, що стосуються наказу про облікову політику підприємства			
43		Наказ про облікову політику	так
44		Додаток до наказу про облікову політику	так
45		Реєстри бухгалтерського обліку	так
46		Реєстри меморіально-ордерної форми бухгалтерського обліку:	так

47		Меморіальний ордер (по кожному синтетичному рахунку робочого Плану рахунків)	так
48		Книга "Журнал-головна"	так
49		Реєстри спрощеної форми бухгалтерського обліку:	так
50		Книга обліку господарчих операцій	так
51		Відомість обліку по синтетичним рахункам (по кожному синтетичному рахунку робочого плану рахунків може поєднувати в собі синтетичний та аналітичний облік)	так
52		Відомість (шахматна) по рахункам	так
53		Оборотна відомість	так
54		Реєстри журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку:	так
55		Журнал-ордер №__ по кредиту синтетических счетов (первого порядка)	так
56		Відомість №_ по дебету счета (размещена на обратной стороне журнала-ордера денежных средств)	так
57		Головна книга	так
Звітність			
58		Фінансова	так
59		Податкова	так
60		Статистична	так
61		Інша	так

Погоджено: Генеральний директор _____ (Самусев С.В.)

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

Підприємство
ПрАТ "Золоті ворота"

Територія Деснянський район

Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство

Вид економічної діяльності Будівництво житлових і нежитлових будівель

Середня кількість працівників, осіб 34

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон проспект Лісовий, буд. 25, м. Київ, 02168

Дата(рік,місяць,число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОПФГ

за КВЕД

Коди		
2019	01	01
02016241		
8036400000		
230		
41.20		

5277055

1.Баланс на 31 грудня 2021 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	783,6	783,6
Основні засоби	1010	1 321,7	1 304,2
первісна вартість	1011	2 760,5	2 804,3
знос	1012	(1 438,8)	(1 500,1)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	11 595,4	11 595,4
Усього за розділом I	1095	13 700,7	13 683,2
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	7 660,7	7 659,1
у тому числі готова продукція	1103	969,3	969,3
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 655,4	693,9
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	37,3	61,5
у тому числі з податку на прибуток	1136	2,5	2,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	4 855,8	4 640,0
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	51,5	420,2
Витрати майбутніх періодів	1170	6,0	30,1
Інші оборотні активи	1190	3,8	3,7
Усього за розділом II	1195	15 270,5	13 508,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	28 971,2	27 191,7

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіовий) капітал	1400	16 091,1	16 091,1
Додатковий капітал	1410	3 596,5	3 596,5
Резервний капітал	1415	37,1	37,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(140 113,8)	(165 582,8)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(120 389,1)	(145 858,1)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	7,9	609,4
розрахунками з бюджетом	1620	1,0	-
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	0,4	-
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	70 493,8	87 234,3
Усього за розділом III	1695	70 503,1	87 843,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Баланс	1900	31 435,8	30 263,0

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2020

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 805,1	640,4
Інші операційні доходи	2120	2 075,4	5 504,7
Інші доходи	2240	1 744,3	4 406,4
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	6 624,8	10 551,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 763,0)	(550,2)
Інші операційні витрати	2180	(12 573,6)	(18 985,4)
Інші витрати	2270	(17 757,2)	(19 529,8)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(32 093,8)	(39 065,4)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(25 469,0)	(28 513,9)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	(25 469,0)	(28 513,9)

Додаток 1
до положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25
"Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємства"

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ
суб'єкта малого підприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	Коди		
ПрАТ "Золоті ворота"	за СДРПОУ	2018	01	01
Територія М.Київ	за КОАТУУ	02016241		
Організаційно-правова форма господарювання Акціонерне товариство	за КОПФГ	8036400000		
Вид економічної діяльності Будівництво житлових і нежитлових будівель	за КВЕД	230		
Середня кількість працівників, осіб 52		41.20		
Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком		5277056		
Адреса, телефон вулиця Магнітогорська, буд. 1, м. Київ, М.Київ обл., 02960				

1. Баланс на 31 грудня 2020 р.

Актив	Код рядка	Форма № 1-м Код за ДКУД 1801006	
		На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005	153,4	783,6
Основні засоби	1010	1 166,9	1 455,5
первісна вартість	1011	2 354,7	2 742,9
знос	1012	(1 187,8)	(1 287,4)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	11 605,4	11 595,4
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	12 925,7	13 834,5
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	8 948,2	7 573,1
у тому числі готова продукція	1103	250,4	506,4
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 725,7	2 849,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	352,1	61,0
у тому числі з податку на прибуток	1136	2,5	2,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	7 272,7	5 234,5
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	206,0	705,1
Витрати майбутніх періодів	1170	2,9	1,4
Інші оборотні активи	1190	2,5	3,8
Усього за розділом II	1195	18 510,1	16 428,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	31 435,8	30 263,0

1	млн грн	звітного року	звітного періоду
	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	16 091,1	16 091,1
Додатковий капітал	1410	3 596,5	3 596,5
Резервний капітал	1415	37,1	37,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(171 376,9)	(167 750,4)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	(151 652,2)	(148 025,7)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банку	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	1 003,6	1 003,6
розрахунками з бюджетом	1620	3,4	0,3
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	-
розрахунками зі страхування	1625	4,3	-
розрахунками з оплати праці	1630	26,8	1,1
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	91 251,1	88 512,6
Усього за розділом III	1695	92 289,2	89 517,6
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	28 971,2	27 191,7

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2021

Стаття	Код рядка	Форма № 2-м Код за ДКУД 1801007	
		За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	547,1	2 805,1
Інші операційні доходи	2120	9 270,7	2 075,4
Інші доходи	2240	9 303,6	1 744,3
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2260	19 121,4	6 624,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(242,3)	(1 763,0)
Інші операційні витрати	2180	(10 449,9)	(12 573,6)
Інші витрати	2270	(10 596,8)	(17 757,2)
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(21 289,0)	(32 093,8)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(2 167,6)	(25 469,0)
Податок на прибуток	2300	(-)	(-)
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2360	(2 167,6)	(25 469,0)

Керівник _____ (підпис)
Головний бухгалтер _____ (підпис)

ЕП Самусев С.В.
Самусев Сергій Володимирович (підпис, прізвище)
О.С. СТРИКУН
СТРИКУН ОЛЕНА СЕРГІЙІВНА (підпис, прізвище)